

د تعلیم الاسلام ویب پانې له خوا:
www.taleemulislam-radio.com

د بنځو د لباس او ځان جوړونې شرعي حدود

مؤلف

حافظ مولوي محمد مجاهد
مدرس ورکن دار الافتاء جامعه اشرفیه

Ketabton.com

جامعه اسلامیة اشرفیه
کندهار - افغانستان

د کتاب ټول چاپي حقوق په خپرونکي اړه لري!

د کتاب پیژندنه

د کتاب نوم	: د بنځو د لباس او سینګار شرعي حدود
مؤلف	: مولوي محمد مجاهد
خپرونکی	: جامعه اسلاميه اشرفيه / کندهار
کمپوز او ډیزاین	: علامه رشاد خپرنډويه ټولنه
کمپوزر	: م. روهيال
چاپ کال	: ۱۳۸۹ ش - ۲۰۱۰ ع
چاپ شمېر	: ۱۰۰۰ ټوکه
کچه	: ۵۰/۱۳×۲۱ سانتي متره
د مخونو شمېر	: ۱۲۹ مخه
اړيکي	: ۰۷۰۰۳۰۲۵۶۵ ، ۰۷۰۰۳۲۸۵۰۴

د تعلیم الاسلام ویب پاڼې له خوا پر لیکه کیږي:

www.taleemulislam-radio.com

فهرست

شماره	مضامین	صفحه
۱	دمؤلف عرض	۱
۲	لومړی فصل په دنیا کي دجنتي ښځو صفات	۵
۳	دښو ښځو علامې	۵
۴	دښځو دڅلورو کارو کولو انعام	۵
۵	دیوې ښځې دوجي ټوله دنیا روښانه او خوشبویه کېدل	۵
۶	دجنتي ښځې تاج	۶
۷	دښځو لپاره کوم شی بهتر دی؟	۶
۸	دحورو یواځې دلاس دښائست والي اندازه	۶
۹	ددنیا ښځې دحورو څخه افضل دي؟	۷
۱۰	ددنیا ښځه ترحوري (۷۰۰۰۰) او یا زرگونه افضلې دي	۷
۱۱	دنیکې ښځې عمل داویا و صدیقینو برابر دی	۷
۱۲	ددوزخ دتکلیفو بیان	۸
۱۳	ددوزخ غټ والی	۸
۱۴	ددوزخ ژوروالی	۸
۱۵	ترټولو دکم عذاب اندازه	۸
۱۶	ددوزخ دمارانو دغټ والي اندازه	۹
۱۷	دجنت ښه والی او ددوزخ بد والی	۹
۱۸	په دنیا کي ددوزخي ښځو صفات او نښانې	۹
۱۹	دعطر (خوشبوي) وهونکو ښځو مثال	۹

فهرست

شمبره	مضامين	صفحه
۲۰	درې کسان جنت ته نه سي داخلېدای	۱۰
۲۱	ملعوني (لعنت پر سوي) څي څوک دي؟	۱۱
۲۲	ددنيا دښځو په جنت کي دکم والي وجه	۱۱
۲۳	دښځو څخه دقيامت په ورځ لومړی څه سوال کيږي؟	۱۲
۲۴	دجهالت په زمانه کي دښځي اهميت او مقام	۱۲
۲۵	ديهودو په دين کي دښځي مقام او مرتبه	۱۲
۲۶	په مسيحي دين کي دښځي مقام او مرتبه	۱۸
۲۷	په اسلام کي دښځو صحيح مقام او مرتبه	۱۹
۲۸	تمهيد	۱۹
۲۹	په اسلام کي دښځي حيثيت	۲۰
۳۰	داسلام دښمنان دښځو دعزت او دهغوی دحقوقو پای ماله کېده غواړي	۲۹
۳۱	دوهم فصل	۳۱
۳۲	د شرعي احکامو څو اصطلاحات	۳۱
۳۳	فرض	۳۲
۳۴	واجب	۳۲
۳۵	سنت	۳۲
۳۶	سنت مؤکده	۳۳
۳۷	سنت غير مؤکده	۳۳

فهرست

شمبره	مضامين	صفحه
۳۸	مستحب	۳۳
۳۹	حرام	۳۳
۴۰	مکروه تحریمي	۳۴
۴۱	مکروه تنزیهي	۳۴
۴۲	مباح	۳۴
۴۳	د بنځي اصلي حسن	۳۵
۴۴	د لباس مقصد	۳۶
۴۵	د لباس قسمونه	۳۷
۴۶	فرض لباس	۳۷
۴۷	د بنځي او نارینه د ستر حدود	۳۸
۴۸	مستحب لباس	۳۸
۴۹	مباح لباس	۳۹
۵۰	مکروه لباس	۳۹
۵۱	حرام لباس	۴۰
۵۲	د تشبیه یا مشابهت څخه څه مراد دی؟	۴۰
۵۳	تشبه یعنی د نورو قومو د طریقو د اختیارولو شرعي احکام او درجې	۴۵
۵۴	د تشبه د ختمېدو نښانې	۴۶
۵۵	د لباس شرطونه	۴۶

فهرست

شمبره	مضامين	صفحه
۵۶	د ستر پتول	۴۹
۵۷	د ښځو لپاره څنگه لباس اغوستل په کار دي؟	۵۱
۵۸	د مروج فېشن د لباس حکم	۵۱
۵۹	د ښځو فېشن پرستي	۵۲
۶۰	د هري ښادۍ لپاره جلا جلا لباس اغوستل يا جوړول	۵۳
۶۱	د ښځو لپاره کوم رنگ لباس مناسب دي	۵۳
۶۲	د ښځو لپاره د باريک (نازک) لباس د اغوستلو حکم	۵۳
۶۳	د باريک (نازک) پورني د پر سرولو حکم	۵۴
۶۴	ايا د ښځو لپاره لڅ سر گرځېدل جائز دي؟	۵۵
۶۵	د ښځو لپاره د کوټ پتلون (پينټ شرټ) اغوستلو حکم	۵۵
۶۶	د سانۍ اغوستلو حکم	۵۶
۶۷	د فراکي لباس اغوستلو حکم	۵۶
۶۸	د بې لستونو يا نيم لستوني لباس د اغوستلو حکم	۵۷
۶۹	د خلاص گربوان د قميص اغوستلو حکم	۵۷
۷۰	د ښځو لپاره د برچاکي قميص اغوستلو حکم	۵۸
۷۱	د چسپ لباس د اغوستلو حکم	۵۹
۷۲	د چوري پاي جامې د اغوستلو حکم	۵۹
۷۳	د بارچاکي پاي جامې د اغوستلو حکم	۶۰
۷۴	د پرتوگ د اغوستلو حکم	۶۰

فهرست

شمبره	مضامين	صفحه
۷۵	د مکسي قميص د اغوستلو حکم	۲۱
۷۶	د عام مکسي قميص د اغوستلو حکم	۲۲
۷۷	د پنجابي لباس حکم	۲۲
۷۸	د انارکلي لباس حکم	۲۳
۷۹	د چوري پنجابي لباس د اغوستلو حکم	۲۳
۸۰	د ساوريا لباس د اغوستلو حکم	۲۳
۸۱	د بنگله (جانکت او لمن) لباس د اغوستلو حکم	۲۴
۸۲	د شاراره لباس د اغوستلو حکم	۲۴
۸۳	د گير پرتوگ د لباس د اغوستلو حکم	۲۵
۸۴	د افغاني لباس حکم	۲۵
۸۵	د شپرواني (چپنه والا) لباس حکم	۲۶
۸۶	د زنانه جانکت (انگيا) د اغوستلو حکم	۲۷
۸۷	د سينه بند د استعمالولو حکم	۲۷
۸۸	د بنځو لپاره د رخچيني د استعمال حکم	۲۸
۸۹	پر لباس باندي د تصوير (عکس) حکم	۲۸
۹۰	پر لباس باندي د ذي روح (ساه اخيستونکو) شيانو د عکسونو حکم	۲۸
۹۱	که پر لباس باندي د ذي روح (ساه اخيستونکي) ډېر کوچني عکسونه وي؟	۷۰
۹۲	پر لباس باندي د سر پرې سوي ذي روح شيانو عکسونه	۷۱

فہرست

صفحہ	مضامین	شمبرہ
۷۱	پر لباس باندي د غير ذي روح شي د تصوير حکم	۹۳
۷۱	پر لباسو باندي د کفارو د شعائرو او تصويرونو حکم	۹۴
۷۳	د کفارو د بيرغونو د لباس د اغوستلو حکم	۹۵
۷۴	کہ پر لباس باندي تصوير (عکس) وي نو څه به کوي؟	۹۶
۷۵	د نوروز د ورځي په نيت د نوي لباس د اغوستلو حکم	۹۷
۷۶	د نقش او کشيده کاري لرونکي لباس حکم	۹۸
۷۶	د دستکلو او جرابو د استعمال حکم	۹۹
۷۷	په عده کي د بنيايسته لباس اغوستل جائز دي؟	۱۰۰
۷۷	د بنځو لپاره د ورېنمو لباس اغوستل جائز دي؟	۱۰۱
۷۷	د لويو او کوچنيو نجونو په لباس کي فرق سته؟	۱۰۲
۷۸	د لباس آداب	۱۰۳
۷۸	د لباس په اغوستلو کي ښه نيت	۱۰۴
۷۹	د لباس د اغوستلو دعا	۱۰۵
۷۹	لباس اغوستل د راسته طرفه څخه شروع کول	۱۰۶
۸۰	د لباس کښل د چپه طرفه شروع کول	۱۰۷
۸۰	د لباس د کښلو دعا	۱۰۸
۸۰	د لباس د اغوستلو دمخه په لباس کي کتل	۱۰۹
۸۱	د لباس اوږدوالی	۱۱۰
۸۱	په لباس کي د لويي (تکبر) څخه ځان ساتل	۱۱۱

فهرست

شمبره	مضامين	صفحه
۱۱۲	په لباس کي تواضع کول	۸۲
۱۱۳	پاک لباس اغوستل	۸۲
۱۱۴	د ښځو لپاره مخصوص آداب	۸۲
۱۱۵	د نارینه وو د مجلس اجازه	۸۲
۱۱۶	په کښته اواز خبري کول	۸۳
۱۱۷	د لاري پر کناره تلل	۸۳
۱۱۸	په لوړ آواز خندل	۸۳
۱۱۹	په لاره کي په زوره خبري نه کول	۸۳
۱۲۰	د لباس او د ناستي په کيفيت کي احتياط کول	۸۳
۱۲۱	په يوازي ځای کي لباس بدلول	۸۳
۱۲۲	د حمام دروازه ښه بندول	۸۴
۱۲۳	درېم فصل	۸۴
۱۲۴	د ښځو د سينگار په اړه د زينت، جمال او تجمل معنی	۸۴
۱۲۵	زينت	۸۴
۱۲۶	جمال	۸۴
۱۲۷	تجمل	۸۵
۱۲۸	د زينت او جمال فرق	۸۵
۱۲۹	د تجمل او تزین فرق	۸۶
۱۳۰	زينت او سينگار د شريعت له نظره	۸۶

فهرست

شمبره	مضامين	صفحه
۱۳۱	د سينگار کولو شرطونه	۸۸
۱۳۲	څلورم فصل	۹۷
۱۳۳	د ښځو د وېښتانو په اړه	۹۷
۱۳۴	د ښځو لپاره د سرد وېښتانو پرې کول (لنډول) جائز دي؟	۹۷
۱۳۵	د ښځې لپاره د سرد مخ (پېکې) وېښتان پرېکول يا لنډول جائز دي؟	۹۹
۱۳۶	د ښځې لپاره د سرد وېښتانو پرېکول جائز دي؟	۹۹
۱۳۷	د ښځې لپاره د ناجوړۍ يا بل عذر د وجي د سروېښتان خړيل يا ډېر کوچني کول جائز دي؟	۱۰۰
۱۳۸	د فېشن او زينت لپاره ښځې کولای سي چي د سر په وېښتانو کي مختلف ډيزاينونه جوړ کي؟	۱۰۰
۱۳۹	د ښځې لپاره د سروېښتان د بوک په ډول پر سر باندې يو ځای کول جائز دي؟	۱۰۱
۱۴۰	تر څه وخت پوري د وېښتانو پرې کول يا کوچني کول جائز دي؟	۱۰۲
۱۴۱	پيدائشي وېښتان خړيل يا پرې کول ضروري دي؟	۱۰۲
۱۴۲	د مصنوعي (جوړ سوو) وېښتانو د اېښودلو حکم	۱۰۳
۱۴۳	يادونه	۱۰۵
۱۴۴	د ښځو لپاره د سرد وېښتانو رنگول جائز دي؟	۱۰۵
۱۴۵	د ښځې لپاره وروځي کښل (کول يا نري کول) جائز دي؟	۱۰۶
۱۴۶	پاملرنه	۱۰۶

فهرست

شمبره	مضامين	صفحه
۱۴۷	د ښځي لپاره پر مخ باندي راغلي (شنه سوي) وېښتان کښل جائز دي؟	۱۰۷
۱۴۸	د ښځي لپاره د لاسو (بازوگانو) پښو (پنډيو او ورنو) وېښتان خړيل جائز دي؟	۱۰۷
۱۴۹	د ښځي لپاره د زيرناف او بغلو د وېښتانو د خړيلو حکم	۱۰۸
۱۵۰	د ښځي هغه وېښتان چي پخپله يې پرې کړي وي يا خود بخوده ختلي وي نو څه به په کوي؟	۱۰۸
۱۵۱	پنځم فصل د سينگار او زينت د شيانو په اړه دي	۱۱۰
۱۵۲	د خاوند لپاره د زينت او سينگار کولو حکم	۱۱۰
۱۵۳	د ميک اپ (د سرخي او سفېدې کولو) حکم	۱۱۱
۱۵۴	د مېلمنو او کوربه ښځو لپاره د زينت او سينگار کولو حکم	۱۱۲
۱۵۵	د خاوند څخه ماسوا د نورو محارمو په مخکي د سينگار کولو حکم	۱۱۲
۱۵۶	د ښځي لپاره د لب شيرين کولو حکم	۱۱۳
۱۵۷	د ښځي لپاره د بانوگانو د رنگولو حکم	۱۱۴
۱۵۸	د ښځو لپاره د سترگو مصنوعي (نقلي) بانوگانو اېښودل يا پر اصلي باندي نور مښلول جائز دي؟	۱۱۴
۱۵۹	د ښځي لپاره پر تندي، شونډانو يا نور بدن باندي خالونه وهل جائز دي؟	۱۱۵

فهرست

شماره	مضامين	صفحه
۱۲۰	د غاښو باريک (نري) کول جائز دي؟	۱۱۲
۱۲۱	د ښځي لپاره د سرو زرو يا سپينو زرو غاښونه ايښوول يا د هغو پوښونه ورکول جائز دي؟	۱۱۷
۱۲۲	د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو استعمال حکم	۱۱۸
۱۲۳	يوازي د اظهار او نمايش لپاره د سپينو زرو استعمال جايز دى؟	۱۱۸
۱۲۴	د ښځو لپاره داسي زبور استعمالول چي اواز لرونکي وي جائز دي؟	۱۱۸
۱۲۵	د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو ماسوا اوسپنه، پیتل او داسي نور استعمال جائز دى؟	۱۲۰
۱۲۶	د پلاستيک او ښيښه يي بنگړو په لاسول جائز دي؟	۱۲۰
۱۲۷	د ښځو لپاره د پايز پوښو په پښو کول جائز دي؟	۱۲۱
۱۲۸	په داسي حال کي چي د ښځي اسم الله په غاړه وي پای خانې يا غسل خانې ته تگ جائز دى؟	۱۲۱
۱۲۹	د ښځو لپاره داسي ساعت په لاسول چي سره يا سپين زر پکښي استعمال سوى جائز دي؟	۱۲۲
۱۷۰	د ښځو لپاره داسي ساعت په لاسول چي لاسبندي يې د اوسپني يا پیتل وي جائز دى؟	۱۲۲
۱۷۱	د ښځي لپاره داسي انگشتری په گوته کول چي غمي يې د ډبري يا بل شي وي جائز دي؟	۱۲۳
۱۷۲	د ښځو لپاره د پزي او غوړو سوري کول جائز دي؟	۱۲۳

ک

فہرست

صفحہ	مضامین	شمبرہ
۱۲۴	د بنحو لپارہ د لاسو او پنبو د سرہ کپدو حکم	۱۷۳
۱۲۵	د بنحو لپارہ د لویو نوکانو د پرېښوولو حکم	۱۷۴
۱۲۶	د بنحو لپارہ د نوکانو رنگول جائز دي؟	۱۷۵
۱۲۷	د بنحو لپارہ نقلی (مصنوعي) لوی نوکان ایښودل جائز دي؟	۱۷۶
۱۲۷	د بنحو لپارہ د جگي کورۍ لرونکي بوټ يا چمپل په پنبو کول جائز دي؟	۱۷۷
۱۲۸	د بنحو لپارہ خوشبو (عطر) وهل جائز دي؟	۱۷۸
۱۲۸	د عدت په وخت کي د بنحی لپارہ زینت او سینگار کول جائز دي؟	۱۷۹

د تعلیم الاسلام ویب پانه لخوا:

www.taleemulislam-radio.com

ل تقریظ

نحمدہ ونصلی ونسلم علی رسولہ الکریم.

اما بعد!

درو لوستونکو! څرگنده خبره ده چي الله جَلَّ جَلالُه د بشريت د تل ښېرازي او سوکالۍ لپاره د اسلام سپېڅلي دين هغه وخت وځلاوه چي دانسانانو زياته برخه بدبختۍ ، هلاکت او بربادۍ په ظالمو موتو وهلې وه ، الله جَلَّ جَلالُه د اسلام په پستو او مينه لرونکو وړانگو بشريت ددې ناورين څخه وژغورئ او ديوې سيده لاري په ښودولو سره يې د دنيا او اخرت نیکمرغۍ ورپه برخه کړې ، پاته دي نه وي چي د دنيا مدنيت او پرمختيا که هرڅومره دلوروالي پر لوري ولاړه سي خو بيا هم ښېرازي ، نيمکرغي او خلاصون هم په همدې دين کي نغښتی دی ، هغه وخت د تاسف او بدبختۍ دی چي د دين څخه فاصله پيدا کيږي او يا يې په پوهاوي کي ستونزي پيدا کيږي ، بيا هم دستر سبCHAN لورونه او پېرزوینه ده چي تل يې دا مبارک دين په مبارکو انسانانو ساتلی او خلگ يې ترې گټمن کړی دی چي يوه لاره يې په معاصر وخت کي په هر ټبر کي دهغه ټبر په مورنۍ ژبه باندي د علماؤ شتون او ددوی ليکني دي چي زياتي گټي يې په لاس راوړي دي ، دا کار ځکه گټمن دی چي الله جَلَّ جَلالُه په تېره زمانه کي هم انبياء عليهم السلام دهغو قومونو په ژبو لېږل ځکه الله جَلَّ جَلالُه فرمايي:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ^(۱)

ژباړه : موږ هيڅ رسول نه دی لېږلی مگر دخپل قوم په ژبه مو لېږلی دی .
حاصل داچي دا د الله جَلَّ جَلالُه لوی فضل دی چي په هر ټبر کي دهغه ټبر په ژبه

علماء کرامو دوی ته دعوت پیل کړی او په تالیف او ترجمه یې ددوی مذهبي تندي ورماتي کړي په همدې لړ کي داشرفيې مدرسې یو تن جید عالم مولوي محمد مجاهد صاحب توانېدلی چي په معاصر وخت کي پریوه ډېره اړینه موضوع باندې چي دښځو دلباس او ځان جوړوونې موضوع ده - رساله وليکي دنوموړې رسالې مطالعه په اوس وخت کي عامو او خاصو خلکو ته ډېره اړینه ده ځکه فتنې شیبه په شیبه زیاتېږي او زیات ناوړه او ناروا دودونه منځته راغلي دي هر مسلمان ورور کولای سي چي ددغه رسالې دمطالعې په مټ یو شمېر لباسي ناروا دودونه دکور څخه وباسي نوموړې رساله داشرفيې مدرسې دتالیف او ترجمې دڅانگې غړو وکتل په کتلو یې پرېکړه وکړه چي دثوق له اړخه پیاوړی ده آخره داچي اشرفیه مدرسه نوموړې رساله تائیدوي او دټولني داستفادې لپاره یې وړاندې کوي.

په درنښت

دجامعې اسلاميې اشرفيې دتالیف او ترجمې څانگه

دتالیف او ترجمې دڅانگې اراکین

نوم	دنده
مولوي محمد رسول صاحب	عمومي رئیس
مولوي عبدالهادي حماد	دمدرسې، تالیف او ترجمې مدیر
شیخ الحدیث مولوي عبدالرحیم صاحب	رئیس دارالافتاء
مولوي سید احمد غفوري	نائب دارالافتاء
مفتي احمد گل صاحب	عضو دارالافتاء

دمؤلف عرض

تر خوراک او څښاک وروسته دوهم هغه شی چې انسان ډېر ورته محتاج دی هغه لباس دی، چې په هغه باندې خپل عورت پټوي او د گرمۍ او یخ څخه ځان په ساتي او دا ډول په معاشره او ماحول کې ځان په ښایسته کوي، ځکه اسلام داسې یو کامل دین دی، چې د ژوند په ټولو شعبو (څانگو) کې پر احکامو باندې مشتمل دی، آن تر دې چې د لباس او زینت لپاره یې داسې اصول وضع کړي دي، چې د هغه څخه د مسلمان لپاره سرغړونه جائز نه ده.

که څه هم بعضي نوي فکر لرونکي انسانان دا گومان کوي چې لباس او زینت د عادي کارو څخه یو کار بلل کېږي، چې په هر عصر او زمان کې څرنگه چې وغواړي هغسي لباس او زینت کولای سي، د حلال او حرام سره څه اړه نه لري، لیکن د دا ډول گومان کوونکي که څه فکر او تدبیر وکړي نو وروسته به ورته معلومه سي چې لباس د انسان په ژوند کې ډېر مؤثر شی دی او په واقع کې که څه هم داسې معلومېږي، چې د ظاهري امورو سره تعلق لري لیکن په حقیقت کې پر سیرت، اخلاقو او نفسي احوالو باندې ډېر ژور اثر لرونکی دی. او د لباس او زینت اثرات مختلف وي، بعضي اوقات بخل، کبر (لویي)، اود اسراف عادي جوړول. د خلکو حقوق پامالول په چا کې پیدا کوي او بعض اوقات په لباس کې بیا د تواضع (عاجزی) تربیه هم اخیستلای سي، او اخلاق حسنه هم پکښې پیدا کېدای سي. که څوک پر لباس او زینت باندې خالص د ظاهري شي گومان کوي نو هغه د انسان د طبیعت څخه ناخبره دی.

بل دا چې اسلام د لباس په اړه کوم حکم کوي هغه به د طبیعت غوښتنه او د سالم فطرت سره به موافق وي او اسلام د انسان لپاره د یو خاص ډول د لباس یا زینت یا یو خاص هیئت یا د یو خاص ماحول او معاشرې د لباس امر نه دی

کړې، بلکې د لباس او زينت لپاره يې مضبوط اصول او اساسي قواعد ايښي دي، چي پر هغه اصولو باندي عمل کول پر مسلمان باندي واجب دي، چي د کتاب په اوږدو کي به مخته راسي.

په هر صورت د هر انسان لپاره که نارينه وي يا ښځينه وي چي پر خپل سالم فطرت باندي پاته وي د لباس او بدن د پاکوالي مراعت کوي، هغه لباس هم داسي چي د هغه بدن له بل چا څخه پټ وي او دا د انسان فطري غوښتنه هم ده، ځکه کله چي الله تعالی حضرت آدم عليه السلام او حوا عليها السلام پيدا کړه نو دواړو ته يې د جنت لباس ورکړ. بيا چي کله شيطان دوی سهوه کړه، نو د الله پاک د حکم خلاف ورزي رامنځته سوه، الله پاک د دوی څخه د جنت لباس واخيستی، نو دوی سمدستي د درختو په بلگونو باندي د خپل بدن پټول شروع کړه، ځکه الله تعالی فرمايي:

وَطَفِقَا تَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ (الاعراف: ۲۱)

ترجمه: دوی دواړو د جنت په بلگو باندي خپل سترپټ کړی. که څه هم د خاوند او مېرمني پرته بل دريم څوک نه وو، لیکن بيا هم د فطري شرم او حياء په غوښتنه باندي دوی خپل سترپټوی. لهذا معلومه سوه چي شريعت مطهره د خپلو اصولو او قوانينو مطابق نارينه او ښځينه ته د ښه ښايسته لباس د اغوستلو او د ښه زينت او سينگار کولو اجازه ورکړې ده، د هغه څخه يې منع کړي نه دي. نو هغه مسلمانان چي په داسي لباس اغوستلو يا زينت کولو باندي اخته وي چي شريعت مقدسه د هغه د اغوستلو اجازه نه ورکوي پخپله ځان ورڅخه وساتي.

دوهم هغه کسان چي د کورو سرپرستان وي هغه که نارينه وي او که ښځينه پر دوی لازمه ده چي دوی به خپل اولادونه او خپل ماتحت (چي د دوی تر سرپرستی لاندې وي) صحيح تربيه کوي، او په هغه لباس اغوستلو او په زينت او سينگار کولو يې امر کړي چي شريعت مطهره اجازه ورکړې وي، ځکه

په حديث شريف کي نبي کریم ﷺ فرمايي، چي: د قيامت په ورځ د هر سرپرست څخه د خپل ماتحت کسانو پوښتنه کېږي^(۱).
او الله تعالی فرمايي:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا (التحریم: ۶)

ترجمه: اي مؤمنانو! تاسي خپل ځانونه او خپل اولادونه د اور څخه وساتئ.

له دې آيت څخه دا معلومه سوه، چي خالص څوک يوازي د ځان په اصلاح باندې نجات او جنت نه سي پيدا کولای، ترڅو چي د خپل ماتحت کسانو د اصلاح فکريې کړی نه وي.^۱

ليکن د اوسني وخت بعضي سرپرستانو خو خپل ځان د ده په فکر پخپل فرضي، واجب او نور نفلي عبادتو باندې خلاص بللی دی، په کور يا کورنۍ کي چي کوم لباسونه نارينه يا ښځينه اغوندي يا ښځينه کوم زينت او سينگار اختياروي دی بې فکره او بې پروا وي، بلکي د ده په پيسو باندې هغه لباسونه او د زينت او سينگار هغه اسباب چي په شريعت مقدسه کي جائز نه وي رانيسي دی د هغه په گناه کي ورسره شريک دی، ځکه ده يو ډول کومک او مرسته په گناه کي ورسره کړې ده او بيا په هغه کورنۍ کي چي هلته ښځه د اکا د زوی، د خاله د زوی، د ماما د زوی، د عمه د زوی، اخبني او لېور څخه مخ نه پټوي دا ډول لباسونه اغوستل يا سينگار کول که څه هم په شريعت مقدسه کي جائز وي خو په فتنه کي د واقع کېدو د احتمال له ويري جائز نه دي.

او دا ډول زينت او سينگار کول، د بدن صفايي کول په سالم فطرت کي داخل دي او شريعت مطهره د کولو اجازه په څو شرطو باندې ورکړې ده، چي د

(۱) قال رسول الله ﷺ: أَلَا فُكِّلُكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ. مسند امام احمد ورقمه ۴۹۲۰، ج ۹

ص: ۴۵۶، ط: المكتبة الشاملة

هغو شرطو مراعتول ضروري دي، ځکه په حديث شريف کي نبي کریم ﷺ فرمايي:

لا يدخل الجنة من كان في قلبه مثقال ذرة من كبر، قالوا يا رسول الله ﷺ! ان احدا ناحب ان يكون ثوبه حسناً، ونعله حسنة، قال ان الله جميل يحب الجمال، الكبر بطر الحق، و عبط الناس (۱)

ترجمه: نبي کریم ﷺ وفرمايل: چي د چا په زړه کي که د اړدن د دانې په اندازه کبر (لويي) وي هغه جنت ته نه سي داخلېدلای، صحابه وو ﷺ عرض وکړ: يا رسول الله که زموږ څخه يو څوک دا خبره خوښه کړي چي د هغه لباس ښه وي، چوټه (يا چمپل) يې ښه (اعلی درجه) وي (نو آيا دغه هم په کبر [لويي] کي داخل دی؟)

نبي کریم ﷺ ورته وفرمايل، چي: الله جميل دئ، حسن او جمال خوښوي. کبر دا دئ چي حقه خبره نه قبلوي او خلک تحقيروي يعني د خلکو توهين او سپکاوی کوي.

پر سرپرست باندي لازمه ده چي اول خو هغه لباسونه اغوستل يا هغه زينت کول چي په شريعت کي جواز نه لري يا جواز لري خو د فتنې د واقع کېدو له وجي خپل ځانونه او خپل اولادونه او ماتحت کسان دهغه څخه منع کړي.

۱: (بخاري، کتاب الايمان).

په دنيا کي د جنتي ښځو صفات

د ښو ښځو علامي :

د حضرت ابن عباس رضي الله عنه څخه روايت دی چي نبي کریم ﷺ وفرمايل : ايا تاسو ته ديو شي خبر نه کم در د جنتي نارينه وو په باره کي نو هغه بيان يې وفرمايه او تاسو ته د جنتي ښځو په باره کي خبر نه درکړم ، جنت ته تلونکي ښځي دا دي :

۱ : چي د خاوند سره ښه محبت کونکي وي .

۲ : او ډير او لادونه زېږونکي وي او ښه تربيت کونکي وي .

۳ : کله چي خاوند دهغې څخه ناراضه وي يا په خپله دا ناراضه وي نو دا خپل (خاوند ته) ورسې خپل لاس د خاوند په لاس کي ورکړي او دا به ورته ووايي چي زه تر هغه وخت ته پوري ارام نه سم کولای ترڅو چي ته زما څخه راضي نه سي . ۱۰

د ښځو د څلورو کارو کولو انعام

نبي کریم ﷺ فرمايي :

کومه ښځه چي پنځه وخته لمونځ کوي ، دروژې دمياشتي روژه نيسي او دخپلي پاک دامنی حفاظت کوي او دخپل خاوند فرمانبرداري کوي ، هغه ته به (د قيامت په ورځ) وويل سي چي د جنت په کومه دروازه چي غواړي داخله سه . (۲)

ديوې ښځي دوجي

ټوله دنيا روښانه او خوشبويه کېدل

د حضرت سعيد بن عامر رضي الله عنه فرمان دی چي ما د نبي کریم ﷺ څخه اورېدلي دي

۱ : الاخيرکم برجالکم من اهل الجنة ونساؤکم من اهل الجنة حتي ترضي . کثرالعمال

۲ : اذا صلت المرأة خمسها وصامت شهرها وحفظت فرجها واطاعت زوجها قيل لها ادخلي اي ابواب الجنة شئت .
الترغيب والترهيب .

چي هغه وفرمايل :

که چيري د جنت د ښځو څخه يوه ښځه (دنيا ته) راسي نو د ټولي دنيا محکمه به د مشکو په بوی معطره سي او د لمر روښنايي به ولاړه سي. (۱)

د جنتي ښځي تاج

حضرت انس ؓ فرمايي چي نبي کریم ﷺ وفرمايل :

که چيري د جنت د ښځو څخه يوه ښځه د دنيا طرفته راسي نو د اسمان او محکمي په ماين کي چي کومه مسافه ده ټوله به په خوشبويي سره معطره سي او د دوی په ماين کي چي کومه حصه ده هغه به روښانه سي او د دې تاج به تر دنيا او په دنيا کي چي کوم شيان دي تر هغه قيمتي وي. (۲)

د ښځو لپاره کوم شی بهتر دی ؟

د نبي کریم ﷺ څخه سوال وسو چي د ښځو لپاره بهتره او ښه دکولو شی څه شی دی ؟ نبي کریم ﷺ په جواب کي وفرمايل : چي د ښځو بهتره او ښه کار دادی چي نه (نامحرم) نارينه دوی وويني او نه دوی (نامحرم) نارينه وويني . او حضرت فاطمة ((رضي الله عنها)) فرمايي : چي دغه کار هغه وخت مکمل کېدای سي چي ښځي په کور کي اوسي (اود کور څخه به ضرورته نه وزي). (۳)

د حورو يواځي د لاس د ښائست والي اندازه

حضرت کعب بن احبار (رحمة الله عليه) فرمايي :

که چيري يوه حوره خپل لاس د گوتو سره د آسمان څخه ښکاره کړي نو دهغه دوجي به ټوله محکمه روښانه سي لکه څرنگه چي لمر دنيا والاو ته روښنايي

۱ : لو ان امرأة من نساء اهل الجنة اشرفت ولاذهب ضوء الشمس . الترغيب والترهيب ج : ٤ ص : ٢٢

۲ : لو اطلع امرأة من نساء اهل الجنة خير من الدنيا وما فيها . مستند احمد .

۳ : في جواب سوال النبي ﷺ اى شئ خير للنساء لايرين الرجال ولا يرونهن لا يمكن الا بالاحتجاب بالبيوت . احكام القرآن للتهانوي ج : ٣ ص : ٤٥٦ .

رسوي . بيا يې دا وفرمايل چي دا يې د لاس ښائست دئ نو دهغې دمخ ښائست به په کومه اندازه وي ، او دهغې تاج به د ياقوت ، ملغرو او زبرجدو وي . (۱)

د دنيا ښځي د حورو څخه افضل دي ؟

حضرت حبان بن ابي جبله (رحمة الله عليه) فرمايي :

چي د دنيا ښځي کله جنت ته داخلېږي نو دوي ته په دنيا کي دنیک عملونو په وجي پر حورو باندي فضيلت ورکول کيږي (يعني څومره ډير نیک اعمال چي يې کړي وي په هغه اندازه به يې حسن او درجي زياتي وي) (۲)

د دنيا ښځه تر حوري

(۷۰۰۰۰) اويا زرگونه افضي دي

فائده : علامه قرطبي (رحمة الله عليه) فرمايي : چي دا خبره د جناب نبي کریم ﷺ څخه مرفوعا روايت سوي ده چي ده مبارک ارشاد فرمايه :

دنياوي ښځي د حور عين څخه ۷۰۰۰۰ زرگونه افضي دي (يعني څومره ښائست چي د حورو دئ د جنتي ښځو ښائست به ددوي د ښائست څخه ۷۰۰۰۰ اويا زره چنده زيات وي) (۳)

دنيکي ښځي

عمل داوياو صديقينو برابر دئ

د حضرت ابن عمر ؓ څخه روايت دئ چي نبي کریم ﷺ وفرمايل : چي د مؤمني (صالح) ښځي عمل داوياو صديقينو د عمل سره برابر دئ او د گناهکارانو د بد عملۍ په شان دئ (که موږ وگورو په حديث شريف کي دنیکي ښځي څومره لويه درجه او مرتبه بيان سوې ده د بدې ښځي گناه څومره ډيري گناوي بلل

۱ : وعن ابن عباس ؓ قال ... لو ان يدا من الحور من السماء بياضها ولؤلؤ وزبرجده الترغيب والترهيب ج : ۴

ص : ۵۳۵

۲ : تذكرة قرطبي ج : ۲ ص : ۴۷۷ .

۳ : ان الادب افضل من الحور بسبعين الف ضعف تذكرة قرطبي ج : ۲ ص : ۴۷۷ .

(سوي دي) (۱)

ددوزخ دتکليفو بيان

نبي کریم ﷺ فرمايلي دي :

چي دوزخ تر زرو کلونو پوري بل کرل سو تر داسي حده چي دده رنگ سور سو او بيا زر کاله نور بل کرل سو تر داسي حده چي سپين سو بيا تر زرو کلونو پوري نور بل کرل سو تر داسي حده چي تور سو. (۲)

اوس ستاسو دغه اور چي تاسو يې بلوئ ددوزخ تر اوړ په گرمۍ او حرارت کي اويا (۷۰) درجي کم دئ او هغه اويا (۷۰) درجي تر دغه زيات گرم دئ. (۳)

ددوزخ غټ والی

نبي کریم ﷺ فرمايي : چي دوزخ راوړل کيږي په داسي حال کي چي دده به اويا زره قيضې وي او هره قيضه به اويا زره ملائکو نيولې وي او تر دغو قيضو به يې راکشوي. (۴)

ددوزخ ژور والی

رسول الله ﷺ فرمايي : که ډېره درنه ډېره ددوزخ دغاړي و دوزخ ته وغورځول سي او تر اويا کلونو پوري مسلسل ولاړ سي نو پس داويا (۷۰) کلونو څخه به دوزخ وييځ ته ورسېږي.

تر ټولو د کم عذاب اندازه

نبي کریم ﷺ فرمايي : چي په ټولو کي سپک عذاب په دوزخ کي به دهغه چاوي چي دهغه په پښو کي به فقط داور دوي خپلی وي ليکن ددغه څخه به دده

۱ : عن ابن عمر رضي الله عنه قال وان مثل عمل المرأة المؤمنة كمثل عمل سبعين صديقا وان عمل المرأة الفاجرة لفجور الف فاجر . كشف الاستار ج : ۲ ص : ۱۵۷ .

۲ : عن ابي هريرة رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال او قد علي النار الف سنة حتى اجرت ... فهي سوداء مظلمة، مشكوة ج : ۲ ص : ۵۰۳ .

۳ : عن ابي هريرة رضي الله عنه ان رسول الله ﷺ قال ناركم جزء من سبعين ... مشكوة ج : ۲ ص : ۵۰۳ .

۴ : وعن ابن مسعود رضي الله عنه قال رسول الله ﷺ يوتي جهنم يومئذ لها ... الف ... يجرؤها ... مشكوة ج : ۲ ص : ۵۰۲ .

ماغذه دگډوږ په ډول ايشيږي ، اودده به داخيال وي چي په ټولو کي زما عذاب ډېرزيات دى. (۱)

ددوزخ دمارانو دغت والي اندازه

نبي کریم ﷺ فرمايي : چي په دوزخ کي داسي داسي غت غت ماران دي لکه اوبنان که يو وار سړى و خوري نو تر څلوېښتو کلونو پوري به يې زهر په بدن کي څپې وهي او لږمان يې داسي داسي لوى دي لکه پالل سوي او کتل سوي غاتري که دوى سړى و خوري نو تر څلوېښتو کلونو به زهر دده په بدن کي څپې وهي. (۲)

دجنت ښه والى او ددوزخ بد والى

يو واري نبي کریم ﷺ لمونځ وکړئ ومنبرته يې تشریف راوړئ او وې فرمايل : چي مانن دجنت او دوزخ نقشه هو بهو اوبعینه وليدله نه تر ننه پوري ما تر جنت زيات يو ښه شى ليدلي دى او نه مي تر دوزخ زيات يو شى دتکليف ليدلي دى. (۳)

په دنيا کي ددوزخي بنځو صفات او ښاني

دعطر (خوشبوي) وهونکو بنځو مثال :

رسول اکرم ﷺ فرمايي :

هره سترگه زنا کونکې ده ، بنځه چي کله عطر (خوشبويي) ووهي نو پس (دباندې ووهي) د (نارينوو) دمجلس سره تېره سي ، هغه داسي داسي يعني

^۱ : عن النعمان بن بشر قال قال رسول الله ﷺ ان اهل النار عذابا ... لاهوهم عذابا. مشکوة ج: ۲ ص: ۵۰۲ .

^۲ : عن عبدالله بن حارث بن خير قال قال رسول الله ﷺ ان في النار حيات كامثال البخت تلسع ... اربعين فريقا . مشکوة ج : ۲ ص : ۵۰۴ .

^۳ : عن انس ان رسول الله ﷺ لنا يوما الصلوة... في الخير والشر مشکوة ج : ۲ ص : ۵۰۵ .

زانية ده. (۱)

تشریح : نبي کریم ﷺ دهغه ښځي چي عطر په ځان باندي ووهي دباندي دنارينوو دمجلس يا دنارينوو سره تيريږي نو ددغي ښځي مشابهت نبي کریم ﷺ دزانيې او فاسقي ښځي سره وکړی.

درې کسان جنت ته نه سي داخلېدای

حضرت عمار ؓ روايت کوي چي نبي کریم ﷺ وفرمايل :

درې کسان دهميشه لپاره جنت ته نسي داخلېدای :

اول : ديوث (دوس) دوهم : والرجلة من النساء (هغه ښځه چي دنارينوو سره مشابهت کوي) دريم مدمن الخمر (شراب چيښونکی) اصحابانو مبارکو ورته وفرمايل : يارسول الله ! مدمن الخمر خو پېژنو ديوث څه شی دی ؟ نبي کریم ﷺ وفرمايل : ديوث هغه څوک دی چي پردی دده کورته داخل سي دی يې پروا نه کوي . صحابي مبارک، فرمايي : موږ ورته وويل چي الرجلة من النساء څه شی دی ؟ رسول الله ﷺ وفرمايل : دا هغه ښځه ده چي دنارينوو سره مشابهت کوي (۲)

تشریح : دنارينوو لپاره دښځو سره په لباس حرکات او په بعضو صفاتو کي مشابهت کول نه دي جائز او دغه ډول دښځو لپاره دنارينوو سره په لباس حرکات او په بعضو صفاتو کي مشابهت کول جائز نه دي .

او دا ډول په يو بل حديث شريف کي نبي کریم ﷺ فرمايلي دي چي دالله ﷻ لعنت دي پر هغه ښځه باندي وي چي هغه دنارينوو سره مشابهت کوي . (۳)

^۱ : عن ابي موسى ؓ عن النبي ﷺ قال كل عين زانية ، والمرأة اذا استعطرت يعني زانية . الترغيب والترهيب ج : ۳ ص : ۸۴

^۲ : عن عمار بن ياسر عن رسول الله ﷺ قال ثلاثة لا يدخلون الجنة ابدا : الديوث قلنا فما الرجلة من النساء قال

التي تشبهه بالرجال . الترغيب والترهيب ج : ۳ ص : ۱۰۷

^۳ : عن ابن عباس ؓ قال لعن رسول الله ﷺ المتشبهين من الرجال من النساء بالرجال . ترغيب والترهيب ج :

ملعوني (لعنت پر سوي) ښځي څوک دي ؟

د عبداللہ بن عمر (رضي الله عنهما) څخه روايت دئ ، دى مبارک فرمايي چي ما د نبي کریم ﷺ څخه واورېدل ده مبارک وويل چي زما د امت په اخرکي به نارينه وي چي دوي به (د عزت) پر ځينانو باندي سپريږي (دومره به په عزت وي) لکه هغه خلگ چي مسجد و ته (ځي) او په دروازو کي (ددوى عزت لپاره نور خلگ انتظار کوي) ددوى ښځو به لباس اغوستى وي مگر لڅي به وي (يعني داسي باريک يا لنډ يا تنگ لباس به يې اغوستى وي چي دلباس مقصد فوت سوي وي) ددې ښځو سرونه به دبختي اوښ دبوک په ډول وي (يعني دغو ښځو به خپل وېښتيان دخپل سره پريوه حصه باندي يو ځاى راټول کړي وي داسي به معلومېږي لکه داوښ بوک) نو دغه ښځي ملعوني دي (يعني لعنت پرې سوي دئ) (۱)

ددنيا دښځو

په جنت کي دکم والي وجه

د حضرت ابن عمر رضی اللہ عنہما څخه روايت دئ چي نبي کریم ﷺ وفرمايل :

اي دښځو جنس ! تاسو صدقه کوئ او ډېر استغفار (واياست) ځکه ما تاسو (يعني ستاسو جنس) په دوزخ کي ډېر وليدئ ، يوي ښځي چي په ډېره ښه لهجه باندي خبري کولې عرض يې وکړئ چي يا رسول الله ! زموږ څه نقصان دئ ؟ چي موږ (ښځي) په دوزخ کي ډيري يو ؟ نبي کریم ﷺ وفرمايل : تاسو لعنت (ښراوي ډيري کوئ که خپلو اولادو ته وي او که نورو ته) او دځاوند ناشکري او نافرماني کوئ (يعني چي ځاوند هر څومره نعمتونه دوى ته راوړي بيا هم چي يوه ورځ څه شى کم وي نو دوى وايي چي ستا کورته زه

۱ : عن عبدالله بن عمر رضي الله عنهما قال سمعت رسول الله ﷺ يقول : يكون في آخر امتي رجال فانهم

ملعونات ... نساء الامم قبلکم . الترغيب والترهيب ج : ۳ ص : ۹۴ .

راغلي يم ماشي نه دي ليدلي (۱)

د ښځو څخه د قيامت په ورځ لومړی څه سوال کيږي؟

حضرت انس رضي الله عنه د نبي کریم صلي الله عليه وسلم فرمان نقل کوي چي د قيامت په ورځ به د ښځو څخه تر ټولو مخکي د لمانځه پوښتنه کيږي (چي ايا لمونځ يې په پابندي سره په خپل وخت کي کاوه او که يې نه کاوه) بيا به دخپل خاوند په اړه پوښتنه ځني وسي چي دهغه سره يې څنگه سلوک کاوه (۲)

د جهالت په زمانه کي د ښځي اهميت او مقام :

د قرآن کریم د آياتو څخه دا معلومېږي چي د اسلام دراتگ تر مخه ښځي ډيري مظلومي او په تکليفو کي وي او قرآن کریم په دې صراحت کړي دي چي دوي د ښځو څخه نفرت کوي :

وَجَعَلُوا لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ (۳)

ژباړه : ثابتوي دا (کفار) الله تعالى ته هغه چي بد گڼي (دوي دخپلو ځانو لپاره) يعني دوي الله تعالى ته دلونو عقیده لري . په بل آيت کي فرمايي :

وَجَعَلُوا لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَنَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ (۴)

ژباړه : ثابتوي (کفار) الله تعالى ته لوڼي الله تعالى پاک دي (دولده او د شريک څخه) او دوي (کفار) ثابتوي د ځانو لپاره هغه چي دوي (کفار) خوښ وي .

يعني دغه خلک ملائکي د الله تعالي لوڼي بولي او دوي خپله لوڼي نه خوښوي

^۱ : يا معشر النساء تصدقن واكثرن الاستغفار وتكفرن العشير . ابن ماجه ج : ص : ۴۰۳ في الفتن .

^۲ : عن النبي صلي الله عليه وسلم اول ما سئل المرأة يوم القيامة عن صلاحها ثم عن بعلاها كيف عملت اليه . كثر العمال ج : ۴ ص : ۶۶

^۳ : سورة النحل الاية ۶۲

^۴ : سورة النحل الاية ۵۷ .

بلکي زامن خوښوي . (۱)

تفسير قرطبي ليکلي دي چي دا آيات د بنو خزاعه او بنو کنانة قبيلو په باره کي نازل سوي دي دهغو عقیده داده چي ملائکي دالله تعالی لوني دي او هغو به ويل چي لوني دالله ﷻ سره يوځای کړي (العياذ بالله) په بل ځای کي الله ﷻ فرمايي :

وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ إِنْتًا (۲)

ژباړه : دوی (کفار) ملائکي چي درحمن بندگاني دي ښځي بللي .

نو الله تعالی ددوي پر دغه خبره باندي انکار و فرمايه چي پر دغه خبره باندي دليل دي چي د جهالت په زمانه کي دښځو مرتبه ډيره کمه وه او په مظلوميت او تکاليفو به يې ژوند تېروي او هرډول لوی والی او فضيلت دنارينو و لپاره وو ، دښځو لپاره هيڅ حصه نه وه حتی تر دې پوري چي ښه شيان نارينوو په خپله اخيستل او بې کاره شيان يې ښځو ته ورکول حکم الله تعالی په دغه باره کي فرمايي :

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَمِ خَالِصَةً لِّذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَىٰ أَزْوَاجِنَا وَإِنْ يَكُنْ

مَيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ سَيَجْزِيهِمْ وَصَفَهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿۳﴾

ترجمه : او دوي وايي چي دهغو (چارپايانو) په نس کي چي څه دي هغه خالص زموږ دنارينو و لپاره دي ، او کچيري (پيدا کيدونکي حيوانات . چارپايان) مړه وي نو په هغو کي شريک يو ، ژر به سزا ورکړي (الله ﷻ) دوي ته ددي تقرير پېشکه دغه (الله ﷻ) ښه حکمت والادي ښه علم والادي .

د حضرت ابن عباس رضی الله عنه څخه روايت دی چي دنارينو و لپاره خالص شيدي وي چي هغه دوي دخپلو ښځو لپاره يې حرام بللي وي ، او ددوي نارينوو څښکلي

۱ : تفسير ابن كثير ج : ۲ ص : ۵۹۴ .

۲ : سورة الزخرف الاية ۱۹

۳ : الانعام الاية ۱۳۹ .

داغه ډول چي کله به يوي بوزې نر سپرلی زېږولی وو نو هغه به يې دنارينو و لپاره وو ، او کچيري ښځه سپرلی زېږولي وای نو نه يې ذبحه کول او نه يې دا غسي پرېښودل ، بيا الله تعالی مسلمانان ددغسي کولو څخه منع کړل . (۱)

ذکر سوی آیات پر دغه خبره باندي دلالت کوي چي هغه خلگ چي دخپل جهالت او گمراهی دوجي دچارپايانو څخه پيدا سوي نر بچيان دنارينو و لپاره بلل او دښځو لپاره يې حرام بلل او دچارپايانو څخه مردار (مړه) پيدا سوي بچيان دنارينه او دښځو مشترک بللي .

ابوجعفر طبري ددغه آیات په تفسير کي واضح نقل کړي دي چي ددغه چارپايانو ژوندي پيدا سوي کيدونکي بچيان خالص ددوي دنارينو دخورلو لپاره وه او دښځو لپاره حرام وه او مړه پيدا کيدونکي بچيان نارينو و او ښځو ټولو خورل په دغه باندي به دوي نارينو ته ترجيح ورکول . (۲)

دغه خلگو دښځو رتبه او مقام ډېر کم بلی ځکه دوي هغه ښځو ته چي انجلی به يې پيدا سول خوشکه به يې ورته کول يعني بده يې بلل . که څه هم دوي ته دا معلومه وه چي دغه دتقدير تکويني نظام لاندي دواده په ذريعه پيدا کيږي دهغه سره سره بيا هم دوي چي کله به دچا انجلی پيدا سوی وای نو هغه يې ژوندي دفن (په خاوره کي پټول) کول .

الله تعالی دقرآن آیاتونه ددوي ددې ناوړه عمل په باره کي نازل کړل لکه څرنګه چي مو مخته ذکر کړل چي الله تعالی ددوي دغه عادت په قرآن کریم داسي تصويروي :

وَجَعَلُوا لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَنَهُ ۖ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ﴿٥٧﴾ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ
ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾ يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ ۖ أَيَسْكَرُ

۱: عن ابن عباس رضي الله عنهما كانوا يحرمون ... فهم فيه شركاء فنهى الله تعالى عن ذلك.. تفسير ابن كثير ج : ۳ ص : ۳۱۱

۲: تفسير طبري ج : ۱۲ ص : ۱۵۳ .

عَلَىٰ هُونٍ أَمْرٌ دُسُّهُ رَفِي الْأُتْرَابِ إِلَّا سَاءَ مَا تَحْكُمُونَ ﴿١﴾

ترجمه : ثابتوي (کفار) الله تعالى ته لوني الله تعالى پاک دی (دولده او دشریک څخه) او دوي (کفار) ثابتوي دځانو لپاره هغه چي دوي (کفار) خوبنوي او کله چي به دوی (کفارو) څخه يوه تن ته دلور (دپيدا کېدو خبر) ورکړل سو نو دغم څخه به يې مخ تک تور سواو په داسي حال کي چي په قهر کي به وو (چي زما ښځي ولي لور پيدا کړه) دوي (کفار) به دخپل قوم څخه پټ گرځېدل ترڅو چي هغه دناخوښي خبر ليري کړي ، ايا دوی (چي اوس يې لور پيدا سوي ده) په هغه څه (ځان) وساتي دسپکوالي او که يې دی په خاوره چنځ کړي ، واورئ خبردار سئ بد دی دغه چي حکم يې کوي .

علامه ابن کثير ددغه آیات په تفسير کي فرمايي : چي الله ﷻ دمشرکانو بدوالی بيانوي چي هغو الله تعالى ته لوني ثابتولي که څه هم الله تعالى ددوی ددغي غلطي عقيدې څخه پاک دی او دوی دخپلو ځانولپاره نارينه اولاد خوبنوي او دلونو څخه يې ځان ليري کوي او هغه يې الله تعالى ته ثابتوي ، الله تعالى ددوی ددغه غلطي عقيدې څخه لور دی يعني پاک دی . نو ځکه چي کله به ددوی لور پيدا سوه نو دډېره غمه څخه به پټه خوله وه دليري څخه به چا محسوسوله چي لور يې پيدا سوې ده . او عقیده يې دا وه چي که لور ژوندی پرېږدي خو توهين او ذلت دی دده لپاره او دده سره څوک ښه راشه درشه نه کوي .

نو خپلو نارينو اولادو ته به يې پر انجونو باندي فضيلت او فوقيت ورکوي بالاخره به يې انجونې په محکه کي ژوندی ښخولي . ځکه قرآن ددغه انجونو دقاتلانو په باره کي فرمايي :

وَإِذَا الْمَوْءِدَةُ سُئِلَتْ ﴿٢﴾ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ﴿١﴾

ترجمه : او کله چي دښځو سوو انجونو څخه سوال وسي چي په کوم جرم باندي

قتل سوي ياست .

علامه ابن کثير ددغه ايت په تفسير کي فرمايي : چي د قيامت په ورځ ددغه کوچنۍ انجلۍ څخه دا سوال کيږي ددې دقاتل دتهديد لپاره کيږي ځکه کله چي مظلوم څخه سوال کيږي نو دقاتل څخه به څرنگه سخت سوال نه کيږي .
دا (کفارو) انجونې ددووشيانو څخه ښخولې لومړۍ داچي ددوئ دا عقیده وه چي ملائکي دالله تعالی (نعوذ بالله) لوني دي ځکه دغه انجونې هغو (ملائکو) ته واستوي .

دوهمه داچي دفقراو افاقې او محتاجۍ ديږي څخه يا دقيدوالي دوجي څخه چي هغه به منځي سي ددې وجي څخه يې ښخولې . (۱)

ديهودو په دين کي دښځي مقام او مرتبه

موږ ته دقرآنکریم په ذریعه دا معلومه سوه چي يهودو په خپل کتاب کي تحریف (لاس وهنه) کړې وه ځکه الله تعالی فرمايي :

تُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ (۲)

ژباړه : دوی (يهوديانو) به کلمې دخپل ځای څخه تغیرولی .

دښځو په باره کي ديهودو دا موقف او عقیده وه چي په دنيا کي اوله غلطي دښځي څخه وسوه چي دا هغه غلطي ده چي په جنت کي پېښه سوه چي حضرت آدم عليه السلام او حضرت حوا رضي الله عنها ته حکم ورکول سوی وو چي دغنم دانه به نه خوري مگر شيطان دمار په شکل کي ورته راغلئ په حضرت حوا رضي الله عنها باندي يې دغنم دانه وخوړل او حضرت حوا رضي الله عنها بيا په حضرت آدم عليه السلام باندي دغنم دانه وخوړل . نو دوی به ويل چي دهغه په نتېجه کي يې موږ محکي ته راکښته کړو او په محکمه کي نافرمانيانې شروع سوې ، بهر حال

^۱ : القرطبي ج : ۱۹ ص : ۲۳۲ .

^۲ : سورة مائدة الآية ۱۳

د يهودو د ښځو په وړاندې دا موقف او عقیده چې لومړۍ غلطې حوا رضى الله عنها وکړه آدم عليه السلام نه ده کړې نو له همدې کبله ښځه دنارينه څخه په ډيرو کارو کې کمه او کښته ده ځکه يهودو ښځه په کار کې گناه گاره او منحرفه بلله او دا به يې ويل چې په تورات کې دا ذکر سوي دي چې الله تعالى د آدم عليه السلام څخه سوال وکړئ چې تاته ما دا نصيحت کړې وو چې دغه دغمو دانه به نه خوري مگر تا وخورل؟ حضرت آدم عليه السلام عرض ورته وکړئ چې تا زما سره کومه ښځه راسره کړې وه هغه ماته دغه دانه را کړه نو الله تعالى ښځې ته دا وفرمايل چې ته به په حمل کې ډېره په مشقت او په ولادت کې به ډېره په تکليف يې. (۱)

دغه سزا حضرت آدم عليه السلام ته د دغه غلطۍ په وجه ورکول کېده او ښځو ته تر اوسه پورې د حمل او ولادت په وخت کې ورکول کېږي.

د يهودو په اند ښځې د عام مال او سامان او حيواناتو په ډول رانيول کېدې او خرڅېدې.

او په ميراث کې چې به يې ورور هم د پلار څخه پاته سوي وو نو خور ته د پلار د مال څخه خصه نه ورسېدل يعنې د پلار د ميراث څخه محرومه کېدل.

او دغه ډول په دوى کې دا قانون وو چې ښځه به بې اولاده وه او کونډه به سول نو دمپه خاوند دورور سره به وه د بل چا سره دنکاح کولو حق نه ورکول کېدئ او ددې سره سره به نور هم حقيره او خواره ددې ماسوا چې کله به ښځې ته مياشتنۍ مريضې ورغله په دغه ورځو کې به ښځه نجسه بلل کېده او په دغه ورځو کې به يې د ښځو د لاس څخه نه يو شى اخيستی او نه به يې خوري او نه يې ښځه په يوه بستره کې د ځان سره پرېښول.

د يهودو يوه عقیده دا هم وه چې ښځه فطرتاً ناپاکه ده او کمې ښځې چې نارينه اولاد وزېږوي او ه ورځې ناپاکه بلل کېده او نوري ورځې به يعنې دروديرش (۳۳) به پاکه بلل کېده او کمې ښځې چې به ښځينه اولاد وزېږوي نو هغه به دوه چنده ناپاکه بلل کېده او داهم نارينو پر ښځو باندي د فضيلت يوه عقیده

و ه. (۱)

د ښځې په مياشتنۍ ناروغي کې به چې څوک پر هغه ځای کښېښتلی وای کوم چې حائضه ښځه پر کښېښتله او یا به یې د حائضې ښځې سره لاس یا بل شی موبنتی وای نو هغه هم دیوې ورځې لپاره ناپاکه بلل کېدئ او په یخو او بو غسل کولو ماسوا په تودو او بویې غسل نه صحیح کېدئ او نه پاکېدل.

داغه ډول حائضه ښځې ته خاوند کتل هم نه ترڅو چې چا شاهدي نه وای ورکړې چې هغه ما ولیدل چې غسل یې وکړئ. (۲)

یعنې یهودي ښځې به په خپل ژوند کې دمستقل شخصیت او ارادې هیڅ کار نسو کولای بلکې هغه به د نارینه تابع وه او دیوې خادمې حیثیت به یې وو او د ښځې پلار چې به کله وغوښتله چې ښځه خرڅه کړي خرڅولای یې سوای او د چا سره به یې چې زړه وغوښتې هغه ته یې په نکاح ورکول او هغه به مکمله دخاوند تابع داره او محتاجه وه.

او یهودي ښځې تر نن پوري دیهودیت (د ځان څخه په جوړه سوي) دین کې د دغه ذکر سوي مشکلاتو او تکالیفو سره مخامخ دي. (۳)

په مسیحي دین کې د ښځې مقام او مرتبه

په مسیحي دین کې د ښځې په باره کې هغه عقېدې سته کوم چې په یهودي دین کې وي ځکه دیهودو عامي عقیدې مسلسل تر مسیحي دین پوري راروانې وي چې هغه عقیدې په مسیحي دین کې هم پاته سوې.

په تحریف سوی مسیحیت دین کې ښځې ته هیڅ اهمیت او حق نه دی ورکړل سوي ځکه په دغه د ځانه جوړه سوي دین کې مکمل اختیار ونارینه ته ورکړی دی.

او نوري هغه عقیدې چې په یهودي دین کې وي هغه عقیدې په مسیحي دین

^۱ : مجموعة من القوانين اليهودية والحادات ص : ۲۲

^۲ : المرأة في القديم والحديث ص : ۱۸۸ .

^۳ : حقوق وقضايا المرأة في عالمنا المعاصر . ص ۴۷ .

کي هم تسلسل درلودئ .

په اسلام کي د ښځو صحيح مقام او مرتبه

تمهيد :

اسلام د عربو د ژوند لپاره خصوصا او د عامو مسلمانانو لپاره عموما يو نوی اصل او بنسټ کښېښولی ځکه په عربو کي يو شريعت يا قانون په ليکل سوی شکل کي نه درلودئ چي دوی په هغه باندي فيصله وکړي بس يو څو عادتونه او رواجونه وه چي د کلونو ، کلونو څخه را روان وه او هغو د عقائدو شکل اختيار کړی وو چي په هغه کي دوی ته هيڅ شک نه وو او دهغه مطابق د قبيلو سردارانو حکم ورکوي او بيا هغه حکم عملي کېدئ .

اسلام د نبي آخر زمان سيد الخلائق محمد مصطفی ﷺ په لاس راغلی او هغه اخلاقي احکام يې مقرر کړه چي د دوی معاشرې ، عادات او طريقې چپه وي چي د دوی د پلرونو او نيکونو دوخت څخه را روان وه .

اسلام يوازي د خلکو د لمونځ او دنورو فرائضو دا کولو لپاره نه دی راغلی بلکي دانساني ژوند او دهغه په احوالو کي د منظم کولو لپاره راغلي دی چي پر هغه باندي ټول مسلمانان د ژوند پر لاره برابر ولاړ سي .

نبي کریم ﷺ موږ ته د شريعت اصل او حقيقي معنی او مطلب واضح کړی دی که چيري د خلکو معاشره پر شريعت برابره روانه سي نو د سنت نبوي ﷺ د اتباع او د ترقي سبب به وگرځي .

ټول شرعي قوانين دخپل حقيقت او هدف په اعتبار سره دوو خبرو ته رسيږي يو اخلاق دوهم دانساني ژوند ضرورت اسلام خپل حکمت په کرار کرار رسول غواړي او د دغه حکمت لاندې شرعي احکامات جاري کوي ځکه چي اسلام کرار کرار ښځه د جاهليت درسم او رواج څخه يې ليري کړه او اسلامي آزاد حق يې ورکړئ .

په اسلام کي د ښځي حيثيت

په قرآن کریم کي الله تعالیٰ ځای پر ځای مسلمانان د ښځي او نارینه په مابین کي دیو والي طرف ته متوجه کړي دي ځکه یوه معاشره هم د ښځي او نارینه څخه نسي خالي کېدای، بلکي دنسل د پربنت او انساني ژوند بیله ښځي او نارینه څخه نسي چلېدلای.

ځکه الله تعالیٰ موږ ته فرمایي:

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنٰكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَّاُنْثٰى (۱)

ترجمه: اې خلکو! موږ تاسي د یوه نارینه او یوې ښځي څخه پیدا کړي یاست. د انساني تخلیق په اعتبار سره ښځه هم د نارینه په ډول پوره جوړه سوې ده په دوی دوو کي ظاهراً هېڅ فرق نسته او د دوی څخه یو پر بل فضیلت نه دی ورکول سوی مگر د فضیلت معیار یې پر تقوی باندې دی چي کوم یو تقوا دار وي هغه افضل دی تر هغه غیر متقي ځکه اول وار قرآني فیصله د ښځو د حقوقو په باره کي دا اعلان سوه:

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ وَّخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً (۲)

ترجمه: اې خلکو! دخپل رب څخه وبیرېږئ چي تاسو ټول د یو نفس (آدم ع) څخه پیدا کړي یاست او دهغه نفس یې جوړه پیدا کړي یاست او خپاره (خواره) یې کړل د دوی دواړو څخه ډیر سړي او ډیرې ښځي.

تشریح: حاصل یې داسو چي د نارینه او ښځي د یوې سرچینې څخه دوه وجوده دي د انسانیت تر حدودو پوري په دواړو کي هېڅ کمی او بیشی نسته د آیت څخه هم واضح سول چي نارینه د ښځي د انسانیت څخه د ایستلو کوشش کوي

۱: سورة حجرات الایة ۱۳

۲: سورة النساء الایة ۱

دا ټول غلط دي ځکه ددوی دواړو پیدائش دیوه نفس څخه سوی دی او بیا داچي ښځه جلا مخلوق نه ده هغه هم انسان دی لکه څرنګه چي نارینه انسان دی او بل داچي دښځي او نارینه منبع او مخزن یو دی . بیا په دوی دوو کي تفاوت کېدلای سي پر ځای ددې چي دانسانیت څخه وایستل سي باید یو دبل په اهمیت باندي فخر و سي او دخپل ځان لپاره یې باید باعث فخر او عزت وبلل سي ځکه دقرآنکریم مشهور آیت دی چي وړاندي هم ذکر سو:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا
إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ (۱)

ترجمه : اې خلګو ! موږ تاسي دیوه نارینه او یوې ښځې څخه پیدا کړي یاست او ستاسو څخه مو مختلف خاندانونه او قبیلې جوړې کړي دي ځکه چي تاسو یو تر بله سره وپېژنئ او دالله تعالیٰ په نزد ستاسو څخه ښه او بهتر هغه څوک دی چي په تاسو کي ډېر پرهیزګار وي .

نوري نتیجې هم پیدا کیږي او هغه دي طرفته اشاره کړي ده چي یو نارینه داسي نسي کېدای چي دهغه په پیدائش کي دښځي شراکت نه وي داسي نارینه څوک سته چي یواځي دنارینه څخه دپیدا کیدو دعوا وکړي نو بیا نارینه ته څه حق دی چي نارینه عزتمند بولي او ښځي حقیري او ذلیلې بولي چي دانسان دجسم په جوړښت کي ترنارینه دښځي دحصې شراکت ډیر طبییانو ثابت کړی دی.

الله تعالیٰ چي کله ښځه مور جوړه کړي نو دا خپل اولاد په وجود کي کنښېږدي او بیا یې پیدا کړي او هغه ته پرورش او شیدې ورکوي .
لږ فکر هم باید و سي چي نارینه ددغه په مقابله کي دا اولاد لپاره څه کولای شي ؟
دښځي په نس کي اولاد شکل او صورت پیدا کوي ، او په هغه کي زموږ دروح تعلق زموږ د بدن سره قائم وي ، بالاخره دهغه ښځي وجود دعار او پیغور سبب

وگرځي .

هيڅ خبره دا هغه وخت نه وه چې دا غه ښځي زموږ تربيت کوي کله چې موږ کي دتگ دوينا او دخپل تکليف او ضرورت دويلو طاقت نه وو ددي په واسطه موږ ته دتگ قوت راکول سو دويلو صلاحيت را وبخښل سو او داغه جنس په ژوندي شعور باندي زموږ خدمت وکړي ايا په دغه ټولو خدماتو باندي ښځه ذليله او حقيره سول .

افسوس دي پر هغه عقل باندي چې دا فکر ورگرځي او پر هغه ژبه باندي چې دا خيال ښکاره کوي چې ښځه ذليل ده او هغه دي ملعون وي چې په زړه کي دا رکم وسوسي راگرځوي .

خير خو په قرآني نورور آياتو کي هم الله تعالی انسان ته داغه فرمايلي دي چې ښځه دذلات نه ده په ذاتي شرف او کرامت کي تر نارينه کمه نه ده لهذا دښځي سره بايد دحيوانانو په ډول ناجائزه او غير انساني چلن ونسي چې دانسانيت توهين او دآدميت دحقارت هغه بد صورت دی .

په انسانيت کي دپوره اشتراک سره ، سره دوو صنفو په جنسو کي په بعضي عضوي اختلافاتو کي دحکيم چي کوم حکمتونه دي ممکن دهغه څخه څوک ناخبره نه وي ځکه الله تعالی فرمايي :

لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ يَهَبُ لِمَن يَشَآءُ اِنثٰٓا وَيَهَبُ لِمَن يَشَآءُ الذُّكُوْرَ ۝۱۱
اَوْ يَزُوْجُهُمْ ذُكْرًا وَاِنثٰٓا وَيَجْعَلُ مَن يَشَآءُ عَقِيْمًا ۚ اِنَّهٗ عَلِيْمٌ قَدِيْرٌ ۝۱۲ (۱)

ترجمه : داسمانو او محکو سلطنت (پاشاهي) خالص دالله تعالی ده څه چې وغواړي هغه پيدا کوي ، دچا لپاره چې وغواړي لوڼي ورکوي او چاته چې وغواړي زامن ورکوي ، اويا زامن او لوڼي دواړه ډوله اولادونه ورکوي ، او څوک چې وغواړي بېله اولاد يې (وچ) کړي ، بېشکه هغه علم والا او قدرت والادی .

بيا دلور په پيداينست پزه تروه نيول او يا هغه بد محسوسول دانسان کم عقلي ده . چي رحمت يې دځان لپاره تکليف او بد وبلئ که چيري دغه لوني غټي ښځي نسي او ستا واده ورسره ونسي نو دغه ځوانان او ځواناني ښځي چي تاسو فخر په کوي او په ملاقات سره يې خوشحاله کيږي نو دکوم ځای څخه کېدای سي .

دحضرت مريم رضي الله عنها مور چي کله نذر ومني دزوی داميد پر ځای يې لور پيدا سوه نو په حسرت سره يې وويل :
قَالَتْ اِنِّیْ وَضَعْتُهَا اُنْثٰی . (آل عمران)
ترجمه : اي ربه ! ما خو هغه حمل لور وزېږول .

پروردگار ! دا خو زما لور سول زما مراد نه رالئ چي هغه ما دمقدس کار لپاره نذر بللی وو چي په هغه کي دنارینه کار دي انجلی نه پکښي قبلېږي رب العالمين دحضرت مريم رضي الله عنها دمور دغه دحسرت ډک اواز واورېدی او وې فرمايل :
وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ وَلَیْسَ الذَّکَرُ کَالْاُنْثٰی .

ترجمه : په هغه (اولاد) الله تعالی ډېر ښه خبر دی چي هغي (مور) زیږولې دی ، او نارینه دښځي برابر نسي کېدای .

الله تعالی تر تاسو ډېر علم درلودنکی دی او دخپل علم مطابق هغه پوهیږي چي ددغه انجلی سره هلک نسي برابر کېدلای کوم خیر او برکت او خانداني اعزاز چي ددغه انجلی دوجي حاصلېږي دنارینه څخه نسي حاصلېدلای .

تاسو چي انساني فکر څومره کوي الله تعالی چي څومره کار ددغي انجلی په ذریعه اخستونکي دی تر هغه ځای پوري ستاسو د فکر او عقل رسیدگي نسي کېدای .

دهغي راتلونکي وښودل چي حضرت مريم رضي الله عنها خپل وجود داعزاز لپاره او ددنیا دکامیابی او نجات لپاره څومره مبارک وجود ثابت سو ، دهغي مريم رضي الله عنها څخه الله تعالی حضرت عیسی علیه السلام وزېږوی بالاخره يې

دنيا ته د حق پيغام واوروي او د څومره خلگو د نجات باعث سو .
تر هغه چي خلگو خپلي لوڼي قتل کولي کله چي اسلام راغلی خلگ يې د لوڼو
د قتل کولو څخه را وگرځول او د فقر بيره يې د دوي د زړو څخه وايستل او په
هغو کي يې د (الرزاق) قوت متين جذبه پيدا کړه او اعلان يې وکړئ :

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ إِمْلَقِي نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ (۱)

ترجمه : تاسو خپل اولاد د مفلسي په سبب مه قتل کوئ ، موږ تاسو ته او هغو
ته رزق ورکوو .

دا ډول الله تعالی بل ځای هم فرمايي :

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةً إِمْلَقِي نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنْ قَتَلْتُمْ كَانَ خَطَاً

کبیراً ﴿۲﴾

ترجمه : تاسو خپل اولادونه د مفلسي ديروي مه قتلوی ، موږ هغو ته رزق
ورکوو ، او تاسو ته ، بېشکه دهغو قتل کول غټه ګناه ده .

په دغه آیاتو کي الله تعالی دا اولاد د قتل څخه بالکل منع فرمايلي ده که هغه
نارینه اولاد وي که ښځینه شریعت دیو چا قتل نه دی جائز کړی او د فقر او
افاقي او دهغه مبهم خیالات يې د دوي د زړو څخه وايستل او قناعت يې
ورکړی چي رزق او روزي ورکونکی الله تعالی دی ځکه الله تعالی فرمايي :

﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا﴾ (۳)

ترجمه : څومره تلونکي (ذي روح) چي پر محکه ګرځي د ټولو رزق دا الله تعالی
پر ذمه دی .

نو اوس د دې آیت وروسته د رزق فکر کونکي چي څه فکر کوي ګویا د خدای ﷻ

۱ : سورة الانعام الاية ۱۵۱ .

۲ : سورة اسراء الاية ۳۱ .

۳ : سورة هود الاية ۶ .

دانکار فکر کوي ، اسلام داسي نه دي کړي چي يو څه يې ويلي دي بيا يې پرېښي وي .

ښځي ته يې صحيح مقام ورکړي دئ ، دانجونو قتل يې حرام کړی دئ ، اودرزق د نه درلودلو بيره او انديښنه يې ليري کړي ده ، پر الله تعالى يې د اعتماد سبق ورکړی دئ بلکه چيري چي موقع مساعده سوي ده هلته نبي کریم ﷺ دانجونو سره د ښه سلوک ترغيب يې ورکړی دئ .

حکمه نبي ﷺ فرمايي : څوک چي ددوو انجونو تربيت وکړي تر هغه وخت پوري چي هغه بلوغ ته ورسېږي نو په قيامت کي به زما سره وي او دومره رانژدې به وي څومره چي دا دوې ګوتي سره نژدې دي ، نبي ﷺ خپلي دوې ګوتي سره يو حای کړې بيا يې اشاره په وکړه . (۱)

حضرت عائشة رضي الله عنها فرمايي چي يوه ښځه ماته راغله دوي لوني هم ورسره وي ډيره غريبه او بې وسه وه حضرت عائشة رضي الله فرمايي چي هغې زما څخه سوال ياغوښتنه وکړه زما سره خالي يوه خرما وه هغه خرما ماودې غريبې ښځي ته ورکړه او هغې خرما درې حصې کړه يوه حصه يې يوې لورته ورکړه يوه حصه يې بلې لورته ورکړه په خپله يې هيڅ ونه خوړل بيا هغه ولاړه سول ولاړه ، نبي کریم ﷺ چي کله کورته تشریف راوړئ نو ما دا واقعې نبي کریم ﷺ ته بيان کړه ، نبي کریم ﷺ چي واقعې واورېدل وې فرمايل څوک چي دانجونو لپاره تکليف پر ځان تيروي او دهغه سره ښه سلوک او ژوند کوي ، دهغه لپاره د قيامت په ورځ دغه انجونې سپر وي يعني ددو زخ او ربه دانجونو روزنکی نه سوځي . (۲)

په لوړ ذکر سوو حديثونو کي که موږ لږ فکر وکړو چي اسلام دانجونو و تربيت ورکونکي ته په څرنگه انداز باندې ترغيب ورکړی دئ او د ښه پوهاوي کوشش

۱ : عن انس رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال من عال جارئين وضم اصابعه رياض الصالحين عن مسلم . ص : ۱۴۶

۲ : عن عائشة رضي الله عنها قالت دخلت على امرأة ومعها انسان لها... كن له سترا من النار رياض الصالحين عن البخاري ومسلم ص : ۱۳۶ .

يې کړې دى.

حضرت عائشة رضي الله عنها د يوې بلي غريبې واقعې بيان کړې ده : وايي چې يوه غريبه ښځه چې د يوې لوني ورسره وي ماته راغله د يو څه شى غوښتنه يې وکړه ، دا مبارکه فرمايي چې دا وار ما دغې ښځې ته درې خرماوي ورکړې غريبې ښځې يوه خرما يوې لور ته ورکړه بله خرما يې بلي لور ته ورکړه دريمه خرما يې خپله دخوړلو لپاره خولې ته نه وه رسولې چې دواړو لورنو يې غوښتنه ځني وکړه دغه ښځې هغه خرما نه خوړل چې بايد خپله يې خوړلې وای نيمى ، نيمى يې کړه دواړو لورنو ته يې ورکړه حضرت عائشة رضي الله عنها فرمايي چې ددې دغه عمل ماته ډېر ښه معلوم سو کله چې نبي کریم ﷺ کورته تشریف راوړئ ما ددغه مهرباني مور واقعې ورته بيان کړه نبي کریم ﷺ وفرمايل :
ان الله قد اوجب لها بها الجنة واعتقها بها من النار .

ترجمه : بېشکه الله تعالى ددوئ دوجي دې ته جنت واجب کړئ او ددغه لورنو دوجي يې هغه ددوړخ داور څخه ازاده کړه . (۱)

داسلام په نظر کي دښځې لپاره داسي عزت ورکول سوى دى چې مخکي ذکر سوه او نبي کریم ﷺ تر اخير پوري دا فرمايل چې خلگو خبردار اوسئ ! چې تاسو ته ددوړ کمزور و پر حقوق باندي تاکيد کوم او په هغه کي دکوتاهى څخه مو بېروم يو یتيم دى او بله ښځه ده . (۲)

دا ټوله ددې لپاره کول کېدل چې ښځه ناموس ده دښځې په احترام کي ددوړ عزت او عفت محفوظ کيږي ، او دغه هغه شواهد دي چې نبي کریم ﷺ يواځي دنارينو لپاره پيغمبر نه دى بلکي دښځو لپاره هم پيغمبر او رسول دى .
او دهغو شواهدو څخه خصوصاً يو دميراث ورکړه ده چې دقرآن کریم په ذريعه الله پاک اعلان کړه ځکه الله تعالى فرمايي :

^۱: وعن عائشة رضي الله عنها قالت جاءني مسكينة تحمل ابنتين ها... واعتقها بها من النار رواه مسلم ، رياض

الصالحين ص : ۱۳۷

^۲ : عن ابي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله ﷺ اللهم اني اخرج اليتيم والمرأة سنن ابن ماجه ص : ۲۶۱ ج : ۲

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلَّذِ كَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ ۚ فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ
أَثْنَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ ۚ وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ ۚ (۱)

ترجمه : الله تعالى تاسو ته داو لاد دميراث په باره کي حکم کوي چي دنارينه حصه ددوو ښځو د حصې سره برابره ده ، که چيري يواځي ښځه وي تر دوو زياتي وي نو بيا دوی ته دوي حصې رسيږي دغه مال چي مورث پري ايښی دی او که چيري يوه (ښځه) وه نو هغې ته نيمه حصه ورکول کيږي .

نوی عصر د نر او ښځي د مساوات غوښتونکي د اسلام تقسيم ښه نه بولي په حقيقت کي دانيمه د نر تر حصې زياته ده هغه داچي د ښځي نفقه پر خاوند واجب ده ښځه دمصرف څخه خلاصه ده ټولي پيسې پچت ورته پاتيږي او چي يې خاوند وفات سي دده په مال کي بيا اتمه يا څلورمه حصه مال وړي ، وگوره اسلام څومره د ښځي مراعات ساتلی دی او څومره امتياز يې ورکړی دی .

ښځي چي تراوسه دميراث څخه محرومه وې اسلام هغوی ته ميراث ورکړی ، فکر که وکړو په (للدكر مثل حظ الانثيين) کي چي دنارينه حصه ددو ښځو برابر حصه ورکول کيږي او کله چي اسلام ښځو ته دغه حق ورکړی نو ډيرو خلگو تعجب وکړی چي هغه انجونو ته هم حصه رسيږي چي جنگ نسي کولای او حصه هم دومره زياته ورکول کيږي .

مگر کله چي اسلام راغلی په دنيا کي يې حقدارانو ته خپل حق ورو رسوي او ظلم او جبر يې دمظلومانو څخه ليري کړی ځکه دا د اسلام دراتگ منشاء او مقصد دی او ملکيت اقتدار يواځي دنارينو و لپاره مخصوص نه دی بلکه په دغه اقتدار کي ښځه هم دنارينه سره شريکه ده ددغه حقيقت اظهار په قرآنکريم کي داسي بيان سوي دي :

للرجال نصيب مما ترك الوالدان والاقربون وللنساء نصيب مما ترك الوالدان

والا قريون مما قل منه او كثر نصيبا مفروضا. (۱)

ترجمه: په هغه شيانو کي چي مور او پلار او ډيرو نژدې قريبانو پرايښي وي دنارينو و لپاره هم حصه سته او دښځو لپاره هم حصه سته چي قطعي ثابتي سوي دي هغه حصې که لږ وي او که ډيري وي.

اسلام هغه جاهلانه او عيسوي او يهودي دين په نامه چي عيسايانو او يهوديانو کار ورڅخه اخستې دهغوئ دځان څخه جوړ سوي رواجونه او ددين په نامه جوړ ټول کړي عادتونه چي دښځو په باره کي يې دين بللی وو ليري او ختم يې کړه اسلام يو داسي نظام خصوصا دښځو لپاره دنيا ته راوړئ چي دعدل او انصاف څخه ډک دئ نو دغه اسلامي نظام که څوک عملي کړي نو دښځو دحقوقو په باره کي به دښځو څخه هيڅ شکايت وانه ورېدل سي چو نکه خلکو اوس دځان څخه دښځو لپاره ناقص قانون جوړ کړي دئ نو ولي به دښځو حقوق تر پښو نه لاندي کيږي ځکه مخلوق چي دمخلوق لپاره قانون جوړ کړي وي نو په هغه کي به نقصان او زياتوب ولي نه وي لهذا که چيري په دنيا کي دغه داسلام له طرفه دښځو لپاره بنودل سوي قانون ته عملي بڼه ورکړل سي نو لکه مخکي چي وويل سوه نو هيڅ حق به يې تر پښو نسي لاندي دښځي حق دا نه دئ چي غربي نړۍ يې نارې وهي ځکه نن سبا په هغه قانون کي چي غربي نړۍ او چي ناقص العقله مسلمانان يې ورتائيدوي دښځو لپاره ايښي دي چي په نتيجه کي يې ښځي دجنسي اړيکو ښکار گرځېدلي دي او دشهوت دپرخاي کېدوالي گرځېدلي دي او دتجارت دگرمېدو ذريعه گرځېدلي دي او ددنيا يوه ورځ داسي نه ده تېره سوې چي ددغه ډول دحقوقو له وجي چي غربي نړۍ کوشش ورته کوي چي ښځي دخپل ژوند دتنگېدو له امله خود کشي ته اماده سوي نه وي يا يې خپل ژوند دلاسه ورکړي نه وي ايا دغه حقوق دښځو لپاره صحيح دي؟ ستاسو په اند ايا په دغه قانون کي دښځو عفت او عصمت ساتل کيږي؟ ايا په دغه قانون کي دښځو دژوند لپاره نجات سته؟ تاسو فيصله

و کړئ .

د اسلام د ښمنان د ښځو د عزت او دهغوی د حقو قو پای ماله کېده غواړي

په نن زمانه کې د اسلام د ښمنان بلکې دانسانیت د ښمنان کفار منافقین او د اسلام څخه مخ اړونکي په اسلام کې ښځو ته ورکول سوی عزت او شرافت او حفاظت ډېر بد ورته معلومېږي ځکه دغه خلک ښځې په داسې تباهی ، بربادۍ او هلاکت کې اچول غواړي چې دهغه په ذریعه دوی ښځو ته خپل ځان د شهوت تسکین یعنی پوره کېدو ته ورسوي او بیا ددې وروسته کمزوري ایمان والا چې نه قابو کوونکي خواهشاتو مغلوب کړي خلک په خپله پنجه کې گرفتار کړي الله رب العزت د داسې خلکو په باره کې ارشاد فرمایي :

وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مِيلًا عَظِيمًا (۱)

ترجمه : او اراده لري هغه کسان چې متابعت کوي د شهواتو (د نفس دارزوگانو) ددې کار چې کار به سئ تاسي (د حق دلاري څخه) په کېږدلو ډیرو لویو اولیرو سره .

تشریح : هغه کسان چې په خپلو شهواتو کېښي اخته دي دا غواړي چې تاسو له سمې لارې لیرې کړي یعنی دهغوی په شان تاسو هم دخپل شهواتو اتباع وکړئ او گمراهان سئ نو اوس هر څه چې کوئ ښایي چې پوره عقل او فکر او پوهې سره یې وکړئ .

کفار او منافقین خو څه بلکې کمزوري مسلمانان هم د ښځو د تعلق او رايستلو څخه دا غواړي چې شیطاني خواهشات او شهواني میلان کونکي د تاجرانو د شورم او د دکان دارزانو سامان په ډول کېښېږدي چې د خریدارانو په مخ کې ښه معلوم سي ځکه چې لیدونکي دهغوی د ښائست څخه د خوند تسکین وکړي یا

په دغه واسطه سره دوی هغه بد عمل ته ځان ورسوي او ددوی ددې خبرې زیات ترغیب چلوي چي ښځې باید په خپلو کورو کي د چار دیوالیو څخه را ووزي دنارینو دلاس آلې جوړي سي او دخادمي او د مینځي کار ور څخه واخلي . که موږ تاسي وگورو ښځه چي باید عزت ورکړل سي لکه اسلام چي عزت ورکړی دی لیکن دوی د مینځي کار ځني اخلي د مثال په توگه په طیارو کي په حیثیت د دائر هوسپس د مزدور کار ځني اخلي خصوصاً په هغو ځایو کي د ښځو څخه کار اخلي چي ددوی شکل او صورت او ددوی اوازونه خلک په فتنو کي مبتلا کړي په لوی شرکتو کي د شرکت دکامیابی لپاره یې ښځه ذریعه گرځولي وي دغه ډول فحش رسالو او اخباراتو په لوڅ عکسونو او تصویرو باندې خپل مارکیټنگ او په بازارو کي دخپل ځان دکامیابی د حاصلولو ذریعه او وسیله جوړه کړې ده .

دغه ډول بعض تاجرانو او صنعتي کارخانو پر دغه نوعیت او ډول د ښځو فحش تصویرونه او عکسونه دخپل تجارت پر سامان باندې او پر خپل جوړ سوو مصنوعاتو باندې دهغه ښه خرڅولو لپاره وسیله او ذریعه جوړه کړې ده حتی چي د ښځې څخه یې یو داسي عام شی جوړ کړی دی که غواړي څوک پوه کړي نو دتلیفون او موبائیل په ذریعه د ښځې په اواز کي پوه کوي .

او هم هر ځای چي دخادمي ښځو ضرورت وي یو ازاده ښځه دخادمي او مینځي پر ځای راوړي ، خصوصاً زموږ په وطن کي پر هغو مسلمانانو خلکو افسوس او ارمان دی چي ځان خو دښه دین داره کورنۍ بولي خو لور ، خور ، مور ، خانمه یې په مؤسسو کي کار کوي دیو کافر یهودي ، نصراني دڅه پیسو په تمه دکافر خادمه او مینځه گرځولي ده چي دهغه لباس بستره او نور دځای پاكي ددې په ذریعه حاصله کړي ، او یا خو دهغه مسلمانانو په ټولنه کي یې خور ، مور ، لور ، خانمه ناسته ولاړه کوي چي په کمزوري مسلمان باندې دده خپله هم هیڅ باور نه وي ایا دغه پر دغه کسانو باندې افسوس کول نه دي په کار ؟ چي دخور ، لور ، مور او خانمي په عزت باندې ځان ساتي .

ددغه ټولو حرکتو او عملو نتیجه دا سول چې ښځو په خپلو کورونو کې خپلې حقيقي او اصلي ذمه داري څخه لاس پر سر سولي، ددې وجې ددغو ښځو خاوندان دخپلو او لادو د تربيت او دکور دنورو ذمه داريو دپوره کولو لپاره بل چاته اړه سوي دي حتي دبهرنيو هيوادو څخه تربيت ورکونکو ته مجبور سوي دي چې دهغه نتیجه دا راوتلي ده چې او لادي يې بې عقیده سوي او بې تربيتي سوي دي پر ځای ددې چې تربيه سوي وای دښو اخلاقو دزده کولو پر ځای بد اخلاقه سوي دي حتي چې په نورو بې حساب فتنو کې وليدلي دي ځکه لکه څرنگه چې مو مخکي وويل دا کارونه داسلام دښمنان کوي يا هغه ناپوه او دکمزورو ايمان خاوندان يې کوي. اې مسلمانان پوه سه دخپل دين ددښمنانو په فريبو او چلو باندي ترڅو به غافله يې.

مسلمانان وروره دغه چې ذکر سول دا دښځو عزت دی؟ دا دښځو حفاظت دی؟ دا دښځو حقوق دي؟ که داسلام ددښمنانو دښځو د عزت سلب (اخستل) دي؟

د شرعي احکامو څو اصطلاحات

بايد انسان ځان په دې پوه کړي، چې کوم الهي احکام چې د بندگانو تر فعلونو او عملونو پوري تعلق لري هغه پر اته ډوله دي:

۱. فرض
۲. واجب
۳. سنت
۴. مستحب
۵. حرام
۶. مکروه تحریمي
۷. مکروه تنزیهي

۸. مباح

(۱) فرض:

هغه دي چي په قطعي دليل سره ثابت وي او بېله عذره يې پرېښوونکي فاسق او د عذاب لايق گرځي او منکري يې کافر دي^(۱) فرض پر دوه قسمه دي:

۱. فرض عين

۲. فرض کفايي

فرض عين هغه دي چي کول يې د هريوه لپاره ضروري او لازمي دي او بېله عذره يې پرېښوونکي د عذاب مستحق او فاسق دي، لکه پنځه وخته لمونځ، د جمعي لمونځ او داسي نور.

او فرض کفايي هغه دي چي کول يې پر هريوه ضروري نه وي، بلکي د بعضو خلکو په ادا کولو سره د نورو خلکو د ذمې څخه ساقطېږي، او که يې هيڅوک ادا نه کړي نو ټول گنهکاره کېږي، لکه: د جنازې لمونځ او داسي نور.^(۲)

(۲) واجب:

واجب هغه دي چي په دليل ظني سره ثابت وي (دليل ظني هغه دي، چي په ده کي بل ضعيف احتمال هم وي او تر دليل قطعي په درجه کي وروسته وي) او بېله عذره يې پرېښوونکي فاسق او د عذاب مستحق دي، په شرط دې چي بېله کوم تاويل او شېبه يې پرېږدي او منکري يې فاسق دي خو کافر نه دي.^(۳) (۳) سنت:

هغه فعل دي، چي نبي کریم ﷺ يا اصحابو ﷺ کړي وي. سنت پر دوه قسمه دي:

۱: ردالمختار: ج ۱، ص ۹۷.

۲: ردالمختار: ج ۱، ص ۹۰۶-۹۰۷.

۳: ردالمختار: ج ۱، ص ۹۸.

۱. سنت مؤکده

۲. سنت غير مؤکده

سنت مؤکده: هغه فعل دی، چي نبي کریم ﷺ يا اصحابو رضی الله عنہم همېشه کړي وي او بېله عذره يې هېڅکله نه وي پرې ايښي، ليکن د تارک يعني پرېښوونکي لپاره يې هېڅ قسم ترېنه او تنبيه نه وي کړې، د دغه سنت مؤکده حکم هم د عمل په اعتبار سره د واجب دی. يعني بېله عذره د واجب پرېښوونکي او عادت کوونکي فاسق او گنهکاره دی او د سنت مؤکده پرېښوونکي د نبي کریم ﷺ له شفاعت څخه بې برخي پاته کېږي، ليکن که يو وخت پاته سي پروا نه لري، مگر د واجب په پرېښولو کي نسبت د دوی پرېښولو ته ډېره گناه ده.

سنت غير مؤکده: هغه فعل دی، چي نبي کریم ﷺ يا اصحابو رضی الله عنہم کړي وي او بېله عذره يې يو وخت هم پرې ايښی وي، کوونکي يې د ثواب مستحق دی او پرېښوونکي يې د عذاب مستحق نه دی او دغه ته سنت زائده او سنت عاديې هم وايي (۱)
(۴) مستحب:

هغه فعل دی، چي نبي کریم ﷺ يا اصحابو رضی الله عنہم کړي وي، ليکن همېشه او اکثره يې نه وي کړي، بلکي يو وخت وخت يې کړي وي. کوونکي يې د ثواب حقداره دی او پر نه کوونکي يې هېڅ گناه نسته او د دغه ته د فقهاوو يعني د فقهې د علماوو په نزد او اصطلاح کي نفل مندوب او تطوع هم وايي. (۲)
(۵) حرام:

هغه دي چي په دليل قطعي او يقيني سره ثابت وي او منکري يې کافر دی

۱: ردالمختار: ج ۱، ص ۱۰۶-۵، ص ۳۳۰.

۲: (ردالمختار: ج ۱، ص ۱۰۶-۵، ص ۳۳۰).

او بې عذره کوونکی يې فاسق او د عذاب مستحق دی. (۱)

(۶) مکروه تحریمي:

هغه دي چي په دليل ظني سره ثابت وي او منکر يې فاسق دی، لکه د واجبو منکر چي فاسق دی او بې عذره کوونکی يې گنهکاره او د عذاب حقداره دی. (۲)

(۷) مکروه تنزیهي:

هغه فعل دی، چي په نه کولو کي يې ثواب دی او په کولو کي يې عذاب نسته. (۳)

(۸) مباح:

هغه فعل دی، چي په کولو کي يې ثواب نه وي او په نه کولو کي يې عذاب نه وي. (۴)

۱: ردالمختار: ج ۱، ص ۹۷.

۲: شرح التنوير او ردالمختار: ج ۵، ص ۳۳۰.

۳: ردالمختار: ج ۵، ص ۳۲۹.

۴: ردالمختار: ج ۵، ص ۳۲۹.

لومړۍ فصل

د ښځې اصلي حسن

الله تعالیٰ ښځه په حیث د انسان په (احسن تقویم) ښه او بهترین شکل او صورت کې جوړه کړې ده او بیا یې په ټولو انسانانو کې د انساني فطرت او طبیعت فطري تقاضا د ښځې طرفته کړې او ښځه یې د کایناتو د اهم ترینو رکنو څخه ده او د ښځې په طبیعت کې یې نرمي او ضعف او داسې نور نرم احکام ایښي دي.

د انسان د رحم د جذبې رخ یې د دې طرف ته اړولی دی او دې ته یې کشش، حیا او حسن ورکړی دی. دا نو د الله تعالیٰ و ښځې ته د حسن د څو تحفو څخه په یوه تحفه باندې نازل دي، مگر تر ټولو اهمه تحفه د دې طبیعي حیاء ده، چې د ښځې اصلي حسن دی او دا طبیعي حیا د ښځې فطرت دی، چې د ترتیب اصلي د نه ورکولو په صورت کې هم څه نه څه پاته وي، مگر په حقیقت کې دغه حیا چې کوم بنیادي شی په ښځه کې ایښی دی، هغه اسلامي تربیت او شریعت مطهره دی، په کومه ښځه کې چې حیاء او شرم نه وي هغه ښځه د طبیعت سلیمه په نزد په اصل کې حسینې نه ده. د حیاء صفت ښځه پخپل ځان کې مقبوله او ممتازه کوي او د نارینه وو لپاره د انتخاب تر ټولو مهمه وجه ده، چې دغه حیا په اسلامي تربیت سره وي.

په اسلام کې د انتخاب مرکزي او اوله نقطه حیاء وي. حیاء د ښځې خزانه او زینت دی، حیاء د ښځې زېور دی، حیاء د ښځې اصلي حسن دی، حیاء د ښځې معراج دی، حیاء د ښځې ما فی الضمیر دی، حیاء د ښځې د طرفه څخه و

معاشري ته د سيده والي پيغام دی، حياء د ښځي د طرفه څخه بهترين او د ښه نسل ورکولو اعلان دی، حياء د ښځي د جنتي کېدو ضمانت دی، حياء د ښځي د پاکوالي علامت دی، ښځه خپله حياء ده، ښځه پرده ده، حياء د ښځي هر څه دي، حياء د ښځي اصلي سرمايه ده.

د لباس مقصد:

په اسلام کي لباس دوه مقصدونه لري:

اول دا دی، چي د ستر د پتولو کار به کوي او دوهم دا دی، چي لباس به د ښه معلومېدو لپاره هم استعمالوي، ځکه چي په قرآن شريف کي يو ځای د زينت د لفظ څخه ښه لباس هم مراد اخيستل سوی دي. الله تعالی فرمايي:

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ (۱)

ترجمه: ورته ووايه (ای پيغمبره) چي د الله هغه ښايست (جامه) چا حرام کړی ده چي د خپلو بندگانو لپاره يې راويستلی (پيدا کړی) دی. دلته د: **زِينَةَ** لفظ څخه مفسرينو ښه لباس مراد اخيستی دی. دا د و: **اللَّهُ** پاک بل ځای په قرآن کریم کي فرمايي:

يٰۤاَيُّهَا آدَمُ خُذْ وَزَيْنَتَكَمَّ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ (۲)

ترجمه: ای د آدم **ﷺ** اولادې! د هر لمانځه پر وخت خپل ښايسته (جامې) واخلي (واغوندي).

او دا معلومه خبره ده چي اسلام د يوه داسي لباس تعين نه دی کړی چي خاص هغه لباس اغوستل لازمي وي، بل يو لباس اغوستل حرام وي. البته د لباس لپاره يې څه شرطونه او حدود معلوم کړي دي، چي د هغو شرطو او حدودو موافق لباس اغوستل لازمي او ضروري دي. که څه هم د لباس احکام مختلف دي، چي مختلف والی يې د احوالو او ځايو په اعتبار مختلف کېږي.

۱: (سورة الاعراف: ۳۲ آيت)

۲: سورة الاعراف: ۳۱ آيت

او علامه ابن تيميه رحمه الله عليه فرمايلي دي، چي په حقيقت كي د لباس مقاصد د ځايو د مقاصدو په ډول دي، چي د ښځو لپاره داسي لباس اغوستل ضروري دي، چي په هغه كي د ښځي مكملة پرده وي، لهدا د ښځو او نارينه وو لباس جدا جدا دي، ښه مستور او پرده كوونكي لباس د ښځو لپاره دي او دوهمه درجه لباس د نارينه وو لپاره دي.

لكه څرننگه چي مخكي اشاره ورته وسوه، چي د نبي كريم ﷺ يا يوه صحابي يا صحابياتو څخه د يو داسي لباس تعين نه دي سوې چي د هغه اغوستل لازمي وي او بل ډول لباس اغوستل گويا حرام دي، البته شرطونه او حدود لري. (۱)

د لباس قسمونه

(۱) فرض لباس:

داسي لباس اغوستل د نارينه او ښځي لپاره چي سترېي مكملة پكښي پټسي فرض دي، ځكه الله تعالى فرمايي:

يٰبَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوْءَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ ءَايَاتِ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ يَذَكَّرُونَ ﴿٢٦﴾ (سورة الاعراف: ۲۶ آيت)

ترجمه: اي د آدم عليه السلام اولادي! بې شكه موږ پر تاسي باندې جامې نازلي كړي دي (تاسي ته مو داسي جامې پيدا كړي دي) چي ستاسي عورتونه پټوي او (هم مو درته په جامو سره) ښايست (پيدا كړي دي) او دغه (د تقوى لباس) ډېر ښه دي (تر مادي لباس څخه) دغه (ذكر سوي مضمون) د الله ﷻ د قدرتي

۱: مجموعه الفتاوى: ۲۲-۲۳ مخونه.

دلایلو څخه دی، شاید چي دوی به پند واخلي.

علامه قرطبي رحمۃ اللہ علیہ فرمایي، چي: دا آیت د ستر د پټولو پر وجوب باندي دلالت کوي، گویا د لباس اولین مقصد ستر پټول دي. (۱)

علامه شامي رحمۃ اللہ علیہ فرمایي، چي دومره لباس اغوستل چي ستر پټ کړي فرض دي. (۲)

د ښځي او نارینه د ستر حدود:

د نارینه ستر (عورت) د نامه څخه لاندې تر زنگنو پوري دی او په هر حال کي یې پټول ضروري دي او د ښځي د عورت حدود د سر څخه بیا تر پښو پوري ټوله بدن د ورېښتانو په شمول عورت دی، البته مخ، لاسونه او پښې د ضرورت په وخت کي ښکاره کولای سي یا د خپل محارم په مخ کي د ښکاره کېدو اجازه سته. (۳)

(۲) مستحب لباس:

د لباس دوهم قسم دا دی، چي لباس به داسي وي چي په هغه کي د زینت او نعمت اظهار سوی وي، لکه څرنگه چي الله تعالی فرمایي:

وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾ (سورة الضحی: ۱۱ آیت)

ترجمه: د خپل رب جبار الجبار د نعمت بیان وکړه.

او په حدیث شریف کي نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمایي، چي: الله تعالی دا خوښوي چي پر خپلو بندگانو باندي د خپل نعمت اثر ظاهر او ښکاره کوي. (۴)

حکه دا هغه لباس دی، چي د خپل طاقت مطابق ښه لباس پاک لباس

۱: قال كثير من العلماء هذه الآية دليل على وجوب ستر العورة.

۲: اعلم أن الكسوة منها فرض وهو ما يستر العورة... الخ. (ردالمختار: ج ۹، ص ۵۷۹).

۳: ستر عورة وهي للرجال ما تحت سترته الى ما تحت ركبته... وللمرأة... جميع بدنها حتى شعرها النازل والاصح الوجه والكفين... والقدمين (فتاوى شامي: ج ۲، ص ۹۳).

۴: ان الله يحب ان يرى اثر نعمته على عبده (ترمذي: ج ۲، ص ۱۰۹، باب الادب). و مستحب و هو زائد لأخذ الزينة و اظهار نعمت الله تعالى (ردالمختار: ص ۵۷۹، ج ۹).

واغوندي او په هغه کي د شرعي حدودو هېڅ تجاوز نه وي سوی.
(۳) **مباح لباس:**

مباح لباس هغه لباس دی، چي د زينت لپاره اغوستل کېږي، لکه په اخترو کي چي نوي او ښه لباسونه اغوستل کېږي، دغه ډول د جمعې په ورځ يا نورو ښاديو کي اغوستل کېږي.

نبي کریم ﷺ فرمايي: که څوک دوې جوړې کالي د جمعې د ورځي د اغوستلو لپاره رانيسي او دا د دغه چا د عامو لباسو څخه ماسوا وي نو پر هغه باندې هېڅ گناه نسته. (۱)

د لباس په ذريعه په عباداتو کي تزئين او ښايستوالی خپلول د بعضو صالحينو څخه ثابت دي، ځکه حضرت تميم داري رضي الله عنه په زر درهمه د لمانځه لپاره چادر (پتو) رانيولی وو. (۲)
(۴) **مکروه لباس:**

د مکروه لباس څخه مراد د شهرت لباس دی، مطلب يې دا دی، چي لباس يا دومره گران وي چي هر څوک يې يادوي چي په دومره يې رانيولی دی او داسي داسي، يا داسي لباس وي چي ډېر ارزانه وي چي هر څوک په عيب ورته گوري يا بد يې بولي.

د حضرت ابن عمر رضي الله عنه څخه چا پوښتنه وکړه، چي: زه څه ډول (لباس) واغوندم؟ نو ده مبارک ورته وفرمايل، چي: داسي لباس واغونده، چي په کتلو سره څوک عيب پر و نه وايي.

هغه شخص پوښتنه ورڅخه وکړه، چي دا څرنگه لباس دي؟
ده ورته وفرمايل، چي: د پنځو درهمو څخه بيا تر شلو درهمو پوري وي.

۱: عن عبد الله سلام انه سمع رسول الله ﷺ يقول: لو اشتري ثوبين ليوم الجمعة سوى ثوبي مهنته (ابن ماجه: ج ۱، باب: ما جاء في الزينة يوم الجمعة، ص ۷۷).

۲: (مجمع الزوائد: ج ۵، ص ۱۳۵). و مباح: وهو الثوب الجميل للترين في الأعياد... الخ (ردالمختار: ص ۵۷۹، ج ۹).

دا معلومه سوه، چي بايد داسي لباس استعمال سي چي اوسط قيمت ولري او اوسط لباس وي، نه ډېر گران وي او نه ډېر ارزانه وي^(۱)

(۵) حرام لباس:

د حرام لباس څخه مراد داسي لباس دی، چي يا سترمند نه وي يعني د ستر ضروريات يې پوره کړي نه وي يا د کفارو د لباس سره مشابه وي، يا د يو خاص صنف لپاره حرام سوی وي، لکه د نارينه لپاره د ښځي لباس اغوستل يا د ښځي لپاره د نارينه لباس اغوستل يا د نارينه وو لپاره د ورپښمو لباس اغوستل چي شريعت مقدسه حرام کړی دی^(۲)

د تشبيه يا مشابهت څخه څه مراد دی؟

مشابهت يا تشبيه په اصل کي د شبه څخه اخيستل سوی دی، معنی يې هم شکل کېدل. د مشابهت لفظي معنی ده دوه شيان يا دوه عملونه صورتاً يو کېدل يا يو شکل کېدل او د تشبه معنی ده د بل په ډول شکل جوړول يا اختيارول او په شرعي اصطلاح کي د مشابهت معنی دا ده، چي د کافرانو سره د دوی په عقايدو، عباداتو، عاداتو او معاشرتي او محلي طريقو او رواجو کي هم مثل کېدل.

دغه ډول د بې دينو خلکو سره لکه فاسق، جاهل او نورو بدو خلکو سره هم شکل کېدلو ته مشابهت ويل کېږي.

د مشابهت يا د تشبه د مطلب د واضح کېدو څخه معلومه سوه، چي ډېر کارونه يو ډول او يو شکل کېدای سي، مگر په کوم مشابهت کي چي موږ خبره کوو د هغه څخه مراد دا دی، چي د کفارو او فساقدو يو عمل يا د دوی د شکل او صورت سره يوشان سي دې ته مشابهت ويل کېږي.

دوهمه اهمه خبره دا ده، چي د کفارو او فاسقانو سره په کومي حليې او

^۱: (مجمع الزوائد: باب اللباس الشهورة، ج ۵ - ص ۱۳۵).

^۲: يکره للرجال لبس المعصفر والمزغفر والمورس والمحمر ای الأحمر قال الشامي رحمه الله ووجدنا النهی عن لبسه... من تشبه بالنار او بالاعاجم والتکبر... الخ (رد المختار: ص ۵۹۲، ج ۹).

شکل کي مشابهت راغلی وي هغه مشابهت يې قصداً کړی وي او يا بېله قصد او ارادې څخه مشابهت راغلی وي او بيا په کوم عمل کي چي مشابهت وي هغه به جائز وي يا حرام:

د شرعي حکم په اعتبار سره هغه مشابهت چي قصداً يې د خلکو د ليدلو لپاره کړی وي حرام دی، البته که په يو شکل و صورت کي پخپله مشابهت راغلی وي په قصد او په نيت سره نه وي نو هغه صورت په تشبه کي نه دی داخل ځکه داسي کارونه سته، چي ضرورتاً يا د عامو خلکو معمول وي.

لهذا د کافرانو او فاسقانو په ډول عمل يا شکل جوړول که څه هم ظاهراً حرام نه وي خو کول يې بيا هم جائز نه دي. د مثال په توگه د دوی په ډول يا د دوی د لباس سره مشابهه لباس اغوستل جائز نه دي، ځکه چي دا د دوی فېشن خپلول دي او کله چي خلک ورته گوري نو د کافر خيال پرکوي، ځکه د کافرياً فاسق حليه يا شکل و صورت يې جوړ کړی وي او په بحرالرائق کي ليکلي دي، چي حرام مشابهت هغه ته ويل کېږي، چي د هغه شيانو په شريعت مقدسه کي بد او مزموم بيان سوی وي، لکه په اوسنۍ زمانه کي ښځي او انجونې ډېر چسپ پرتوگان او کميسان چي ځيگر او اوږې يې راوتلي وي اغوندي يا يې اغوستل رواج دي، دا زموږ د ثقافت او دين سره هيڅ تعلق نه لري او نه يې د اغوستلو ضرورت سته، مگر بيا هم د مغربي انجونو سره د مشابهت لپاره په بعضو کورنيو کي ښځي يا انجونې يې اغوندي، او دا د ستر د پتولو صريح خلاف ورزي ده او پخپله بعضي ښځي يې په اغوستلو شرمېږي يا حياء ورته درېږي.

نبي کریم ﷺ فرمايي:

من تشبه بقوم فهو منهم^(۱)

ترجمه: چا چي د يو قوم سره مشابهت اختيار کړي نو هغه د هغه (قوم) څخه دی.

^۱: (ابوداود: باب الباس الشهرة، ص ۳۱۴).

علامه ابن تیمیه رحمۃ اللہ علیہ فرمایي، چي: په دغه حدیث کي وجه د ممانعت دا ده چي دا د یهودو زینت او شکل دی او د کوم شي چي علت بیان سي او منع سوی وي نو هغه شی بالکل پرېښوول ضروري دي او په کومو شيانو کي چي د یهودو او نصاراوو حلیه او شکل معلوم سي نو هغه په هر صورت پرېښوول ضروري دي که د مشابهت نیت یې وي که نه وي او د بد او مذموم او مکروه لپاره اراده او نیت ضروري نه دي.

که چري یو خاص شکل یا حلیه د کفارو یا فاسقانو خوښه وي نو هغه اختیارول هم جائز نه دي، ځکه بعضي وخت د یو جائز کار بندول عادت د فاسقانو گرځېدلی وي جائز دي.

نبي کریم ﷺ فرمایي، چي: تاسي به ضرور د مخکنیو امتو پیرو (تابع) کېږئ، لوېشت په لوېشت او گز په گز حتی تر دې اندازې پوري که هغوی د سمسارې غارته داخل سي نو تاسي به هم پسي ور داخل سی.

(صحابه وو ﷺ عرض ورته وکړ): ای د الله تعالی رسول! د یهودو او نصاراوو هم؟

نبي کریم ﷺ ورته وفرمایي: نو د چا؟ او بیا نبي کریم ﷺ وفرمایي: چي د قیامت ورځ تر هغه وخته پوري نه قائمېږي تر څو چي زما امت د مخکني امت (یهودو او نصاراوو) لوېشت په لوېشت او گز په گز (هره کوچنۍ او لویه خبره) یې خپله نه کړي (۱).

نو یو چا ورته وویل: یا رسول الله ﷺ! د فارس او روم په ډول؟

نبي کریم ﷺ وفرمایي: د دوی ماسوا نور څوک دي؟ (۲)

په دې حدیث شریف کي موږ ته د هغو خلکو ډولونه او اقسام معلوم سول، چي د هغو سره مشابهت کول منع سوی دی او هغه خلک عام کفار،

۱: (عن ابی سعید الخدری رضی اللہ عنہ عن النبی ﷺ قال: لتتبعن سنن من قبلکم... قال فمن).

۲: (بخاري: کتاب الاعتصام بالکتاب والسنه، ص ۱۰۸۸، ج ۲).

مشرکين، اهل کتاب، مجوسيان او بدعت کوونکي دي: (۱)
 ډېر آياتونه په قرآن شريف کي د يهودو، نصاراوو او مشرکينو سره د
 مشابهت او د دوی په ډول او رنگ کېدلو څخه منع راغلي ده، د الله تعالی
 ارشاد مبارک دی:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَٰئِكَ
 لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٥﴾ (سورة آل عمران: ۱۰۵ آیت)

ترجمه: (ای مؤمنانو) تاسي د هغو خلکو په شان مه جوړېږئ چي دوی د
 هغه څخه وروسته چي واضح دلايل ورته راغلل ډلي - ډلي سوه او په جگړو
 سوه او د دغو خلکو لپاره لوی عذاب دی.
 د الله پاک ﷻ بل ارشاد مبارک دا دی:

وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ
 قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿١٦﴾ (سورة الحديد: ۱۶ آیت)

ترجمه: او چي دوی د هغو کسانو غوندي ونه گرځي کومو ته چي مخکي
 (تورات او انجيل) ورکړه سوي وه، نو پر دوی باندي (په غفلت کي) زمانه
 اوږده سوه نو بزړونه يې کلک سول (خشوع يې د لاسه ورکړه) حال دا چي د
 دوی څخه ډېر کسان فاسقان (د شرعي چوکاټ څخه وتونکي) وه.

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾ ثُمَّ
 جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾
 (سورة الباقية: ۱۷-۱۸ آيتونه)

ترجمه: (ای پیغمبره!) یقیناً ستا رب ﷻ به د دوی تر منځ د قیامت په

۱: (اقتضاء الصراط المستقیم: ۱۳۶ مخ).

ورځ په هغو قضايو او کي (حقه) فيصله وکړي په کومو کي چي دوی اختلاف کوي.

بيا موږ ته په (مستقل) شريعت باندې وگرځولې چي د ديني کار څخه عبارت دی، نو ته د همدغه شريعت پيروي کوه او د هغو کسانو د خواهشاتو پيروي مه کوه هغه چي نه پوهېږي.

له دې ماسوا چيري چي د اهل کتابو او مشرکينو بدوالی او ذم راغلی وي هغه هم د مشابهت د نه کولو دليل دی.

نبي کرم ﷺ فرمايي، چي:

وَإِيَّاكُمْ وَالتَّنَعُّمَ وَزَى أَهْلَ الشَّرْكِ.

ترجمه: د تنعم (عیش پرستی) او د مشرکانو د لباس او عاداتو څخه

پرهېز وکړئ. (۱)

په هر صورت د دغه ارشاداتو څخه نو د تشبه مطلق ممانعت ثابتېږي، يعني که چيري يو څوک د دوی د شعائرو په ډول او رنگ او شکل خپل کړي نو که کفر نه وي نو په اسلام کي خو هم دا د دوی عادات او لباس او داسي نور نسته، بلکي دا څرنگه يو مسلمان نارينه يا مسلماننه ښځه کېدای سي، چي د کفارو او فاسقانو شعار او عادات او لباس يې خپل کړی وي او د خپل پاک دين شعائرو او عادات يې پرې ايښي وي. نو د دغه چا حشر به هم د ذکر سوي حديث مطابق د هغه کافرانو سره وي چي ده يې شکل او صورت د دوی په شان جوړ کړی وي او په حساب و کتاب کي به د دوی سره راپورته کېږي د مسلمانانو په صفو کي به نه وي.

علامه ابن تيميه رحمه الله فرمايي: که چيري فاسقان په يو خاص قسم او ډول لباس سره معروف او مشهور وي نو د بل چا لپاره هغه لباس اغوستل منع دی، ځکه چي د ده په باره کي دا گومان ونه سي چي دی هم د فاسقانو څخه دي او د کفارو او فاسقانو د لباس اغوستونکي د دوی معاونت کوونکي دي، او

۱: (صحيح مسلم: كتاب اللباس والزينة، ص ۱۹۱، ج ۲).

په دغه وجه څوک يې په اغوستلو سره گناهکار بلل کېږي (۱)

حضرت صنعاني رحمته الله عليه فرمايي، چي: کوم څوک چي د کافرانو او بدعتيانو سره په يو شي کي لکه په لباس او شکل و صورت او داسي نورو کي مشابهت کوي نو هغه به (د قيامت په ورځ) د دوی څخه وي (۲)

تشبه يعني د نورو قومو د طريقو د اختيارولو شرعي احکام او درجي:

۱. د کفارو سره په اعتقاداتو او عباداتو کي مشابهت کول کفر دی.
۲. د کفارو سره په مذهبي رسوماتو کي مشابهت کول حرام دي، لکه: د نصاراوو (عيسايانو) په ډول د صليب نښان يا ټائي (نکټائي) په غاړه کول او يا د هندوانو په ډول زنار په غاړه کول او داسي نور مشابهتونه بېله شکه حرام دي.
۳. د کفارو د معاشرې (محلي) او قومي شعارونو، عاداتو او عملونو کي مشابهت کول مکروه تحريمي دي، مثلاً: د يو قوم خاص لباس استعمالول چي خاص د هغه قوم طرف ته منسوب وي او د هغه لباس استعمالونکي په استعمال سره د هغه قوم يو فرد بلل کېدای سي يا د کافرانو يو بل عمل چي د دوی قومي شعار وي په دې نيت او اراده کول، چي زه د دوی (کافرانو) سره مشابه جوړ سم دا ټول مکروه تحريمي دي.
۴. او کوم شيان چي د کفارو نه قومي، نه مذهبي او نه اعتقادي شيان وي محض دوی ايجاد کړي يا جوړ کړي وي او د ضرورت شيان وي، لکه د ساعتونو، موټرانو، سلاح او طيارو او داسي نورو په استعمال کي حقيقتاً مشابهت نسته، په دې شرط چي په استعمالولو کي يې د کافرانو سره د مشابهت نيت او اراده نه وي کړې جائز دي.
۵. په مسلمانانو کي چي څوک فاسق يا بدعتي وي د هغه وضع او حليه

۱: (فيض القدير: ج ۶، ص ۱۰۴).

۲: (سبل السلام شرح بلوغ المرام: ج ۴، ۱۵۵۵ مخ).

او د دوی نور هغه شيان چي د فاسقانو او بدعتيانو عمل او کار بلل کېږي د هغه عمل په کولو سره د فاسقانو او بدعتيانو سره مشابهت دی او دغه مشابهت کول گناه ده.^(۱)

د تشبه د ختمېدو نېټې:

د تشبه (د نورو قومو [کفارو] سره د مشابهت) معيار دا دی، چي د کومو شيانو په ليدو سره د عامو خلکو ذهن او فکر دې طرف ته تللی چي دا عمل د کفارو دی او د کفارو سره خاص دی نو دا تشبه ده او که د عامو خلکو ذهن د کفارو طرف ته نه تللی نو بيا تشبه نه ده او ترڅو چي دغه خصوصيت پاته وي نو تر هغه وخت پوري څوک د دغه مشابهت څخه منع کېږي، لکه د کوټ و پتلون اغوستل يا د بنځو لپاره د هندوانيانو په ډول ساړی اغوستل چي د دغه په اغوستلو سره د مسلمان ذهن دې طرف ته چي دا د کفارو لباس دی ځي. البته بعضي هغه شيان چي منصوصي په شريعت مقدسه کي منع سوي وي هغه که پر عام حالت باندي پاته وي يا پر خاص حالت باندي وي په هر وخت کي ناجائز بلل کېږي.^(۲)

د لباس شرطونه:

د لباس په اړه که څه هم د نبي کریم ﷺ څخه د يو خاص لباس حکم يا د دې صحابه کرامو ﷺ په قول يا عمل باندي دا ثابته سوې نه ده، چي د مسلمانانو لپاره يې د يو خاص لباس اغوستل لازم کړي وي. البته د احاديثو او فقهي د کتابو څخه دا ضرور ثابتېږي، چي د لباس لپاره څه نا څه شرطونه سته او د هغه شرطو مطابق لباس اغوستلای سي، ځکه د بنځو د لباس د اغوستلو لپاره لاندي شرطونه مراعتول ضروري او لازمي دي او د نه مراعتولو په صورت کي د لباس مقصد او مطلب پاته کېږي:

اول شرط دا دی، چي د بنځي لباس بايد مکمل ساتر (پټوونکی) وي

^۱: (اصلاح خواتين، حضرت مولنا اشرف علي تهانوي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ، ص ۳۷۰).

^۲: (اصلاح خواتين، حضرت مولنا اشرف علي تهانوي، ص ۳۷۱).

چي د سر څخه بيا تر پښو پوري پټه وي. ځكه چي د ښځي ټول بدن عورت دی، او پټوالی يې ضروري او لازمي دی.

دوهم شرط دا دی، چي کم از کم به لباس دومره پنډه وي چي بدن او جسم نه سي معلوم، که چيري لباس باريک وي نو يو بل لباس ورسره اغوستل ضروري او لازمي دي، ځکه چي بدن يې ځني ښکاره نه سي.

يو وخت د نبي کریم ﷺ په خدمت کي حضرت اسماء ﷺ حاضره سوه، هغې يو باريک لباس اغوستی وو، نو کله چي نبي کریم ﷺ ورته وکتل مخ يې ځني واپراوه او ورته ويې فرمايل: اي اسماء کله چي انجلۍ بالغه سي نو د هغې د بدن څخه د لاسو او مخ څخه ماسو نور بدن پټول ضروري او لازمي دي چي د بدن يوه حصه يې ښکاره نه سي (۱).

او حضرت عائشه ﷺ د دې ورېره حضرت حفصه ﷺ ته راغله، هغې يو باريک نازک لباس اغوستی وو، حضرت عائشې ﷺ د هغې هغه لباس ورڅيري کړ او بل پنډه لباس يې ورکړ. نو ځکه د لباس لپاره پنډه والی او پراخ والی شرط دی (۲).

درېم شرط دا دی چي لباس بايد دومره تنگ يا چسپ نه وي چي د بدن يا جسم اعضاء يې معلومېږي، ځکه په حديث شريف کي نبي کریم ﷺ فرمايي، چي د جهنميانو او دوږځيانو دوه جماعت يا ټولۍ داسي وې چي ما نه وې ليدلي. يو جماعت د هغو خلکو وو، چي د غوايي د لکۍ په ډول يوه چلاخه يا غمچينه به يې په لاس کي وه چي په هغه سره به يې ناحق خلک وهله او دوهم جماعت د هغو ښځو دی، چي ظاهراً خو يې لباس او کالي اغوستي وي ليکن په حقيقت کي لڅي وي او دوی نارينه خپل طرفته مائله کوي او پخپله هم

۱: و عن عائشة ان اسماء بنت ابي بکر دخلت على رسول الله ﷺ وعليها ثياب رقاق فارعض عنها وقال يا اسماء ان المرأة... و اشار الى وجهه وكفيه (مشکوة: ص ۳۷۷، ج ۲).

۲: و عن علقمة بن ابي علقمة عن امه قالت دخلت حفصة بنت عبد الرحمن على عائشة وعليها خمار رقيق فشقته عائشة ﷺ وكستها خمارا كثيفاً (مشکوة: ص ۳۷۷، ج ۲).

دنارينو و طرف ته مائلي وي، د هغو به سر د بختي اوبس د بوک په ډول جوړ کړی وي يعني د سر ټوله ورېښتان به يې د سر په يوه حصه باندې جمع کړي وه، داسې ښځې به نه جنت ته داخلېږي او نه به د جنت خوشبويي بوی کړي، که څه هم د جنت خوشبويي تر ډېرې فاصلې پورې ځي (۱)

خلرم شرط دا دی، چي دغه لباس به د کافري يا فاسقي يا بېکاري ښځې فېشن نه وي، ځکه چي د مسلماني ښځې لپاره دا نه ده په کار چي د کافري يا فاسقي ښځې لباس خپل کړي، دا د مسلماني ښځې د شان څخه خلاف دي، ځکه د حضرت عبدالله ابن عمر رضي الله عنه څخه روايت دي، چي:

نبي کریم ﷺ زما څخه دوې جوړې ژړ رنگ کالي چي ما اغوستي وه وليدل نو ويې فرمايل، چي دا د کافرانو کالي يا لباس دي دا مه اغونده. اوس نو چي د کافرانو د لباس د رنگ د وجي منع وفرمايل نو د کافرانو په ډول يا بعينه د هغو په شکل لباس جوړول خو بيا بېخي نه دی جائز (۲)

پنځم شرط دا دی، چي د ښځې لباس به د نارينه وو د لباس په ډول نه وي، ځکه د ښځو لپاره د نارينه وو لباس اغوستل او نارينه وو ته د ښځو لباس اغوستل جائز نه دي.

نبي کریم ﷺ فرمايي، چي د ښځو سره پر مشابهت کوونکو نارينه وو باندې او د نارينه وو سره پر مشابهت کوونکو ښځو باندې لعنت وي (۳)

شپږم شرط دا دی، چي لباس به يې د فخر، تکبر او ریاکاری نه وي ځکه ریاکاري هم يو شرک خفي دي او تکبر د سلو بلاوو څخه يوه بلا ده، او نبي

۱: عن اي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله ﷺ: صنفان من اهل النار لم ارهما قوم... وان ريحها لتوجد من سيرة كذا كذا (مسلم كتاب اللباس والزينة: ص ۲۰۵، ج ۲).

۲: ان عبد الله بن عمرو بن العاص اخبره قال رأى رسول الله ﷺ على ثوبين معصفرين فقال ان هذه من ثياب الكفار فلا تلبسها (مسلم، كتاب اللباس والزينة: ۱۹۳، ج ۲).

۳: عن ابن عباس رضي الله عنه قال لعن النبي ﷺ المتشبهين من الرجال النساء والمتشبهات من النساء بالرجال (صحيح بخاري، كتاب اللباس: صص ۸۷۴، ج ۲).

کريم ﷺ فرمايي چا چي په دنيا کي د شهرت لباس واغوستی د قيامت په ورځ به الله تعالی هغه ته د ذلت لباس ور واغوندي. بيا به يې د اوره ور ډک کړي (۱)

اووم شرط دا دی، چي: لباس به اعتدال او میانه روی وي يعني د لباس په اغوستلو کي دغه خبره مراعتول په کار دي، چي نه فضول خرشي پکښي راسي او نه داسي وي چي د ډېرو کمو پیسو وي، چي بخل پکښي راسي او يا يو سړی خوار پکښي معلوم سي، بلکي متوسطه لار اختيارول په کار دي. د ډېر گران لباس د اغوستلو څخه پر هېز پکار دی او ضمناً به د تکبر څخه پر هېز راسي.

اتم شرط دا دی، چي: په لباس کي به يو داسي شی نه وي موجد چي د هغه د وجي يې اغوستل حرام وي، مثلاً: پر لباس باندي د ذي روح شي لکه د يو حيوان يا انسان عکس و و تصوير وي، ځکه په حديثو کي د عکسو په جوړولو او دغه ډول د خرڅولو او رانيولو بد او مذموم بلل سوی دی.

او حضرت عائشه رضی الله عنها فرمايي چي نبي کریم ﷺ زما څخه د يوې پردې د رانيولو د وجي ناراضه سو، چي پر هغه باندي عکس وو او دغه ډول نبي کریم ﷺ فرمايي، چي هغه کور ته د رحمت ملائکي نه ورځي په کوم کور کي چي عکسونه (انځورونه) موجود وي (۲)

د ستر پټول:

ستر پټول ضروري او د اسلام د بنيادي احکامو څخه دی او د انسانيت لوړي مرتبې پوره کوي، ځکه چي د آدم ﷺ او حوا ﷺ څخه د جنت لباس

۱: عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله ﷺ من لبس ثوب شهرة في الدنيا البسه الله ثوب مذلة يوم القيامة ثم الهب فيه ناراً (ابن ماجه، كتاب اللباس: ص ۲۵۷).

۲: عن عائشة رضي الله عنها انها اشترت ثمرقة فيها تصاویر... ثم قال ان البيت الذي فيه الصور لاتدخله الملائكة (مسلم: كتاب اللباس، باب تحريم تصوير صورة الحيوان: ص ۲۰۱، ج ۲).

ليري سو نو فوراً يې خپل ستر په بلگو باندي پټ کړ او په انساني فطرت کي دا خبره داخله ده، چي بايد څوک د عريانيت (لڅوالي) څخه ځان وساتي، ځکه عريانيت (لڅوالی) د حيواناتو خاصه ده.

بيا دين اسلام خو فطرتاً دين دی او هغه انساني فطرت په اصل شکل او صورت کي وړاندي کوي، لهذا د ستر د پټوالي اهتمام کول ضروري دي او شريعت مقدسه چي د ستر کوم حدود بيان کړي دي هغه مراعتول خپله شرم او حيا ده. لکه څرنگه چي نبي کریم ﷺ حضرت اسماء رضي الله عنها د باريک (نازک) لباس په اغوستلو کي وليدل مخ مبارک يې ځني وگرځاوه او ورته ويې فرمايل، چي:

د مخ او لاسو څخه ماسوا د بدن يا جسم يوه حصه لڅول هم نه دي جائز او دغه ډول چونکه د صحابه وو په زمانه کي د گنډل سوو لباسو رواج کم وو او د پرتوگ (پاجامه) پر ځای تهبند (لنگ) استعمالېدی، ځکه په حديث شريف کي راځي چي يوه صحابيېه رضي الله عنها د سوارلۍ څخه ولوېده نو نبي کریم ﷺ د دې خوف (بېري) چي ستر يې نه وي ښکاره سوی خپلي سترگي پټي کړې او بيا چي کله صحابه وو رضي الله عنهم ورته وفرمايل چي يا رسول الله ﷺ! هغې ښځي خو پرتوگ اغوستی وو، نو نبي کریم ﷺ د ستر د پټولو اهميت بيان کړ او هغو ښځو ته چي ښه سترمندي وي يعنې ستر کوونکي وي د مغفرت دعا وکړه (۱)

لهذا کومه ښځه چي ځان دينداره بولي او غواړي چي د نبي کریم ﷺ په دعا کي ځان شامله کړي لکه څرنگه چي په مخکني حديث شريف کي ذکر سوه نو دي د ذکر سوو شرطو مطابق خپل لباس جوړوي او اغوندي دې او د ښځو د سر پرستانو دا وظيفه ده چي خپلي ښځي او د خپل کور ښځينه افراد د ذکر سوو شرطو په لباس باندي مکلف کړي، ځکه د کور سرپرست د خپل کور مسئول دی، او د هر مسئول څخه د قيامت په ورځ پوښتنه او سوال د خپلو افرادو په باره کي کېږي.

۱: (مجمع الزوائد: کتاب اللباس والزينة، ج ۲، ص ۸۰۳).

قال رسول الله ﷺ: أَلَا فُكِّلَكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْنُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ. (۱)

د ښځو لپاره څنگه لباس اغوستل په کار دي؟

د ښځې ټوله بدن عورت دی، ځکه د هغه پټول شرعاً، طبعاً او عقلاً فرض دي او د ايمان راوړلو وروسته فرض د ستر پټول دي.

ځکه حضرت عائشه رضی الله عنها فرمایي، چي پر هغو ښځو باندي دي د الله تعالی رحم وي چي دوی د اسلام په ابتداء کي (د مکې مکرمې څخه و مدينې منورې) ته هجرت کوي، نو کله چي د الله تعالی دغه حکم نازل سو: (وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ) (۲)

ترجمه: او پر خپلو سينو دي دخپلو پرونو پلوونه واچوي.

نو دغو ښځو خپل پنډه ټوکران پرې کړل پورني يې ځني جوړ کړل، پر خپل سر، غاړه، سينه باندي يې واچول او ځانونه يې ښه مستور (پټ) کړل.

او دا ډول اسلام ښځو ته حياء او شرم وربښي، د نامحرم سره يې د يو ځای کېدو څخه منع کوي او د اسي جامو (کالو) د اغوستلو څخه چي باريک (نازک) وي يا چسپ وي يا لنډ وي يا هر هغه ډول لباس چي د هغه په اغوستلو سره د لباس مقصد او مطلب نه حاصلېږي هغه يې منع کړی دی او د داسي لباس (جامو) حکم ورکوي چي په هغه لباس کي ستر پټ وي، باريک (نازک) نه وي، تنگ نه وي، لنډ نه وي، بې لستونو نه وي، بارچاکي نه وي، گړپوان يې خلاص نه وي او دا ډول نور چي ستر ته نقصان پېښوي، ځکه چي ښځه چي څومره مستوره وي په هغه اندازه يې حياء او شرم ډېروي نو اسلام هم وچا ته د حياء او شرم سبق ورکوي.

د مروجہ فېشن د لباس حکم:

نن سبا ځيني داسي فېشنونه رواج سوي دي، چي د لباس اصل مقصد او مطلب يې پاته سوی وي، ډېري داسي ښځي سته چي هغه دا ډول لباس

۱: مسند امام احمد ورقمه ۴۹۲۰، ج ۹ ص: ۴۵۶، ط: المكتبة الشاملة.

۲: النور، آية ۳۱

(جامې) اغوندي که د بدن څه حصه لڅه وي دوی پروا نه په کوي او داسي لباسونه اغوندي چي بدن يې تر معلومېږي. آن تر دې پوري چي ورنونه، سينې او بازوگان يې ټوله معلومېږي، نو داسي لباس (جامې) اغوستل د نه اغوستلو سره برابر دي، ځکه د داسي لباس (جامې) د اغوستونکو ښځو په باره کي نبي کریم ﷺ فرمايي، چي:

يو داسي د ښځو جماعت (ټولنه) به وي چي لباس خو به يې اغوستی وي (مگر د هغه سره) به لڅي وي، نارينه به (ځان ته) مائله کوي او (خپله به نارينه وو) ته مائله کېدونکي وي او سر به يې د اوبښ د بوک په ډول جوړ کړی وي، يعني ورېښتان به يې پر سر باندي يو ځای کړي وي. نو دغه ډول ښځي به جنت ته نه سي داخلي او نه به د جنت خوشبويي بوی کړي، که څه هم د جنت خوشبويي تر ليري ليري ځايو پوري رسيږي.^(۱)

نو لهدا د داسي مروج فېشن لباس اغوستل چي د لباس مطلب او مقصد پکښي پاته سوی وي جائز نه دي او سزاء يې دا ده لکه څرنګه چي په لوړ حديث کي ذکر سوه.

د ښځو فېشن پرستي:

خصوصاً په اوسنۍ زمانه کي د فېشن پېروي د ښځو مزاج جوړ سوی دی، او دوی دا فکر کوي چي لباس د ځان لپاره نه دی بلکي د نورو د ليدلو لپاره دی، ځکه لباس د خپل خاوند لپاره اغوستل په دوهمه مرتبه کي بولي، او د دوی په فکر اصل د ښه لباس اغوستل فېشن دی، په دغه لباس باندي به خلک زما تعريف وکړي او زه به د نورو ښځو په نظر کي ښه معلومه سم.

ځکه يې نو نتيجه دا کېږي، چي ښځي پخپل کور کي او د خاوند په منځ کي په خیرن لباس کي اوسي او کله چي له کوره څخه د وتلو په وخت کي وي بيا د ښه لباس د اغوستلو کوښښ کوي، ځکه چي دا د فېشن موافقه سي.

لهذا ښه لباس اغوستل د ښځي لپاره اول د خاوند حق دی، د نورو د

ليدلو لپاره لباس اغوستل د خاوند پر حق تجاوز بلل کېږي.
د هري ښادۍ لپاره جلا جلا لباس اغوستل يا جوړول:

د ډېرو ښځو اوس دا مزاج جوړ سوی دی، چي د يوې ښادۍ لپاره يو لباس واغوندي نو په بله ښادي کي يې نه سي اغوستلای، گويا د دې په فکر اوس دغه لباس د دوهم ځل لپاره اغوستل حرام دي او يا دا يې بد بولي، چي په يوې ښادي کي يې يو لباس اغوستی وي په بله ښادي کي يې هم واغوندي نو نوري ښځي به دا فکر وکړي، چي دا يوه جوړه کالي په هره ښادي کي اغوندي، نو په دې باندي د دې په فکر دا بې عزته کېږي، يا بده په معلومېږي. په دغه اراده باندي نو د هري ښادۍ لپاره نوی لباس جوړول يا اغوستل منع دی البته که د خپل ځان د خوبني لپاره يا د خاوند د خوبني لپاره اغوستل وي بيا پروا نه لري.

د ښځو لپاره کوم رنگ لباس مناسب دي؟

د ښځو لباس د رنگ په اړه چونکه يو خاص رنگ نه دی مقرر سوی البته په بعضو ځايو کي نبي کریم ﷺ د ښځو د زينت په خاطر سپين لباس خوښ کړی دي. لهذا د ښځو لپاره هر ډول رنگه لباس اغوستل چي د دوی زينت پکښي راسي جائز دي.

البته که يو رنگ داسي وو، چي په عرف کي د نارينه وو لپاره خاص وو نو د ښځو لپاره يې بيا هغه رنگ استعمالول د نارينه وو د مشابهت له وجي جائز نه دي.^(۱)

د ښځو لپاره د باريک (نازک) لباس د اغوستلو حکم:

لباس که باريک وي چي د هغه څخه د بدن دننه حصه معلومېږي يا لباس دومره چسپ وي چي د هغه څخه د بدن ساخت (اعضاء) معلومېږي، نو داسي لباس ځيني وخت تر لڅ بدن ډېر شهوت پيدا کوونکی وي، ځکه د داسي لباسو

^۱: يجوز للمرأة ان تلبس من الثياب ما هو معتاد للناس من اى لون كان ... لعن المشتبهات من النساء بالرجال وبالعكس. (فتاوى هيئة كبار العلماء: ص ...).

د اغوستلو په باره کي حضرت عائشه رضي الله عنها داسي فرمايي:

يوه ورځ د بنو تميم د قبيلې څخه ښځي حضرت عائشې رضي الله عنها ته راغلې، چي هغوی باريک (نازک) لباسونه اغوستي وه، کله چي حضرت عائشې رضي الله عنها ورته وکتل، نو حضرت عائشې رضي الله عنها ورته وفرمايل: که چيري تاسي مؤمناني ښځي ياست نو د مؤمنانو ښځو داسي لباس نه وي او که چيري مؤمناني ښځي نه ياست نو څه ډول چي غواړئ هغسي خوندونه اخلي. ^(۱)

لهذا د ښځو لپاره داسي لباس اغوستل چي په هغه لباس کي د بدن پټه اعضاء (اندامونه) ښکاره کېږي د ښځو او نارينه وو د دواړو په مخ کي يې اغوستل حرام او ناجائز دي. ^(۲)

د باريک (نازک) پورني د پر سرولو حکم:

نن سبا ښځي د سرپټول يا پورني پر سرول عيب بولي او که يې پر سروي هم بيا دومره نازک او باريک يا کوچنی وي چي د سروېښتان او حسن و جمال يې په هغه باندې نه پټېږي او د پردې مقصد پکښي پايمال سوی وي. ځکه يو وخت حضرت عائشې رضي الله عنها ته د دې ورېره حضرت حفصه بنت عبدالرحمن رضي الله عنها راغله په دې وخت کي حضرت حفصې رضي الله عنها باريک (نازک) پورني پر سر کړي وو) حضرت عائشې رضي الله عنها د دې څخه پورني واخيستی ورځيري يې کړ او له خپل ځان څخه يې پنډ پورني د پر سر کېدو لپاره ورکړ.

د دې حديث څخه دا معلومه سوه چي د باريک (نازک) پورني د پر سر کېدلو څخه ځان ساتل په کار دي، که څه هم ډېري داسي ښځي سته چي خپل ځان دينداره بولي مگر بيا هم دغه ډول نازک او کوچني پورني پر سروي.

^۱: (قرطبي: ج ۱۲، ص ۲۳۳).

^۲: قال العلامة ابن عابدين رحمته الله: قول مفادة ان رؤية الثوب بحيث يصف حجم العضو ممنوعة ولو كثيفا لا ترى البشرة منه، (ردالمختار: ج ۶، ص ۳۶۶، كتاب الحظي والاباحة).
وروى ابو سعيد الخدري رحمته الله عنه عليه السلام انه قال: لا ينظر الرجل الى عورت الرجل ولا المرأة الى عورة المرأة، (احكام القرآن للترمذي: ج ۳، ص ۳۲۴).

لهذا د بنځو لپاره د باريک (نازک) پورني د پر سر کېدو څخه پر هېز کول لازم دي او داسي پورني پر سر کول ضروري دي چي د سر ورېښتان، غاړه او ځيگر پکښي پټ وي (۱)

ايا د بنځو لپاره لڅ سر گرځېدل جائز دي؟

که څه هم د ډېرو ديندارو خاندانو بنځي لڅ سر کېدل عيب او بد بولي، مگر بيا هم ډېري بنځي داسي سته چي لڅ سر په کور کي يا په بيابان کي اوسي، يعني پورني نه پر سر وي، چي دا يو فېشن دی.

او د داسي بنځو په باره کي شيخ الاسلام جعفر کناني رحمته الله عليه پخپل کتاب کي يو حديث را نقلوي، په حديث شريف کي دا را نقلوي چي په کوم کور کي چي بنځه لڅ سر گرځي ملائکي د هغه څخه نفرت کوي، لهذا د بنځو لپاره لڅ سر په کور کي او په بيابان کي گرځېدل جائز نه دي (۲)

د بنځو لپاره د کوټ پتلون (پينټ شرټ) اغوستلو حکم:

که څه هم په اوسنۍ زمانه کي نارينه او بنځينه مسلمانان د کفارو او مشرکينو لباس اغوندي يا بنځي د نارينه وو لباس اغوندي او دا عمل د دوی په فکر ترقي او فېشن دی، او کوم شی چي د الله تعالی او د هغه د رسول ﷺ په نزد د نفرت باعث او د لعنت سبب گرځي هغه څرنگه د ترقي شې کېدلای سي. په دې کي انساني او ايماني ترقي او پرمختگ خو نسته البته حيواني، شهواني او د لعنت او نافرمانۍ ترقي ده، ځکه دا لباس چي د پينټ شرټ (کوټ پتلون) په نامه يادېږي د کفارو او مشرکينو او بې حيايي لباس دی، د مسلمان لپاره که نارينه وي يا بنځينه وي دغه لباس اغوستل نه دي مناسب. د کوټ پتلون (پينټ شرټ) په اغوستلو کي د لباس مقصد چي د اعضاوو پټول دي د تنگوالي د وجي نه سي پر ځای کېدای، يعني د تنگوالي د وجي داسي

۱: و عن علقمة بن ابي علقمة عن امه قالت دخلت حفصة بنت عبد الرحمن على عائشة رضي الله عنها و

عليها خمار رقيق فشقتة عائشة رضي الله عنها و كستها خمارا كثيفاً (مشکو: ص ۳۷۷، ج ۲)

۲: (بلوغ القصد والمرام ببيان بعض ما تنفر منه الملائكة الكرام).

وي لکه لڅ اندامونه او د کفارو او فاسقانو سره د مشابهت له وجي يې په شريعت مقدسه کي اغوستل جائز نه دي^(۱)

د ساني اغوستلو حکم:

چيري چي په مسلمانانو کي ساني اغوستل رواج نه وي، بلکي يوازي د کفارو او مشرکينو سره خاص وي نو هلته د ساني اغوستل د کفارو سره يا فاسقانو سره د مشابهت د وجي يې اغوستل مکروه دي.

او که په مسلمانانو کي هم د ساني اغوستلو رواج وي نو بيا اغوستل يې جائز دي. البته اوس چي کومي عامي ساني اغوستل کېږي، هغه داسي وي چي په هغه کي د ښځو پوره بدن (جسم) پټ نه وي، بلکي لاسونه يې تر بغلو پوري لڅ، شا و نس او سريې هم لڅ وي، لهذا د ښځو لباس بايد داسي وي چي د دوی بدن او جسم ټوله پکښي پټ وي، لکه څرنگه چي د لباس په اصولو کي ذکر سول او دغه عامي ساني چي اوس اغوستل کېږي په دې کي هم بدن او جسم پټ نه وي نو اغوستل يې جائز نه دي^(۲)

د فراکي لباس اغوستلو حکم:

فراک هغه بې لستونو لباس دی، چي په هغه کي بازوگان تر بغلو پوري سره د سينې لڅ وي او د فراک لباس په اغوستلو کي يو ډول د کفارو د ښځو سره مشابهت وي نو لهذا د صالحو ښځو لپاره د فراکي لباس اغوستل نه دي مناسب، البته د نهو کلونو څخه د کم عمر نجلی ته يې ور اغوستل جائز دي،

^۱: ليس للمرأة ان تلبس الثياب الضيقة لما فی ذلك من تحديد جسمها و ذلك مثار للفتنة والغالب فی البنطلون انه ضيق... الخ.

فتاوی هیئة الکتاب العلماء: ج ۲، ص ۲۳۹، احکام تجمیل النساء: ج ۱، ص ۲۲۹، امداد الاحکام: ج ۴، ص ۳۴۰.

^۲: (امداد الاحکام: ج ۴، ص ۳۴۸) الشرط السابع: عدم التشبه بالكفار و اهل الکتاب و الفساق: و هذا شرط عظیم فی زينة المرأة المسلمة... و الخنا و الفجور... (احکام تجمیل النساء: ج ۱، ص ۱۱۱).

خو دا خبره ده چي کوچنۍ نجوني بايد د کوچنيوالي څخه د ډول لباسو څخه ليري وساتل سي، ځكه چي د ډول بېكاره لباس اغوستل يې عادت جوړ نه سي.

او د ښه تربيت غوښتنه هم دا ده چي د لويښت څخه وروسته د ښه لباس عادي جوړه وي (۱)

د بې لستونو يا نيم لستوني لباس د اغوستلو حكم:

د نيم لستوني لباس اغوستل په داسي ځايو كي چي هلته يوازي د ښځي محرم لكه پلار، ورور، ماما، اكا، وراره او خوري او داسي نور وجود ولري او د فتنې پېره هم نه وي جائز دي كه څه هم د حياء او شرم له مخي مناسب نه دي او په داسي ځاي يا كور او ماحول كي نيم لستوني لباس اغوستل چي نامحرم يعني هغه څوك چي د دې نكاح ورسره صحيح كېږي يا يو وخت ورسره صحيح كېداي سي، جائز نه دي. خصوصاً په هغو كورو كي چي هلته لېورونه، د خاوند د اكا زامن ورسره په يوه كور كي اوسي جائز نه دي، ځكه چي لېورونه او د خاوند د اكا زامنو ته او داسي نورو د خاوند قريبانو ته د دې مخ لڅول نه دي جائز نو لېڅي يا بازوگان لڅول بيا بېخي نه دي ورته جايز (۲)

د خلاص گرېوان د قميص اغوستلو حكم:

داسي لباس يا قميص چي په هغه كي سينه او غاړه ښكاره وي كه څه هم د خپل محارمو لكه پلار، ورور، اكا، ماما او داسي نورو په مخكي اغوستل كه د فتنې پېره نه وي پروا نه لري البته د حياء له مخي د خپلو محارمو په مخكي يې

۱: (اعلاء السنن: ج ۱۱، ص ۲۶۹ - ردالمختار: ج ۱، ص ۱۶۲).

۲: يرى المحرم من الرجال من محارمة مواضع الزينة من وجه ورأس و صدر و ساق و عضه ان أمن الشهوة عند الخفيه ... و قيد بعضهم بان روية اليدين الماجة الى المرفقين و هذا كله بشرط أمن الشهوة (احكام تحمیل النساء: ص ۱۰۴).

و من محرمة هي من لا يحل له نكاح أبداً بنسب او سبب ... والساق و اعضاء أمن تنهوتة ... والا ... والبطن (الدرالمختار: ج ۶، ص ۳۶۴)

هم اغوستل مناسب نه دي او د نامحرمو په مخکي چي د هغوی سره د دي ښځي نکاح صحيح کېدای سي اغوستل يې جائز نه دي.

خصوصاً په داسي کور کي چي هلته لېور، د اکا زامن او داسي نور قريبان ورسره اوسېږي (۱).

د ښځو لپاره د برچاکي قميص اغوستلو حکم:

يو فېشن خو د برچاکي قميص دا دی چي بارچاک يې دومره لوی وړجوړ کړی وي چي اغوستونکی که څه هم يو شی يې پر سر اچولی وي بيا يې هم د بارچاک د طرفه څخه بدن معلومېږي.

او بل داسي فېشن په قميص کي هم سته چي د مخ د لمني طرف ته يې دومره بارچاک ورکړی وي چي تر نامه پوري وي يا تر نامه يو څو انچه کښته وي نو دا ډول لباسونه اغوستل د بې شرمۍ او بې حيايۍ علامې او نښي دي، او د داسي لباسو اغوستل جائز نه دي البته که يې د برچاکو څخه بدن نه معلومېدی بيا هم د شرم او حيا له مخي اغوستل مناسب نه دي، ځکه د ښځو او مؤمنو صالحو او غيرتمنو ښځو لباس دا ډول نه وي او صالحې ښځي داسي لباس اغوندي چي په هغه کي دوی ښې پټي او مستوري وي.

د حضرت هندي عليها السلام د قميص د لستونو په باره کي راځي، چي هغې د لويو لستونو والا قميص اغوستی، ځکه دا وايي چي زما د لاسو پرده هم خوندي وي.

ښو ښځو په دومره اندازه د لباس مراعت کوی (۲)

۱: و من محرمة هي من لا يحل له نکاح ابدأ بسبب او سبب... والوجه والصدر والساق والعضدان امن شهوته... والا لا الخ (الدر المختار: ج ۶، ص ۳۶۴-۳۲۹).

۲: (فتح الباري: ج ۱، ص ۳۷۳).

لا يجوز لبس الرقيق من الثياب اذا كان يشف عن العورة، فيعلم لون الجلد من بياض او حمرة سواء في ذلك الرجل والمرأة ولو في بيتها... الخ (الموسوعة: ج ۶، ص ۱۳۶).

د چسپ لباس د اغوستلو حکم:

په اوسنۍ زمانه کې ډېرې داسې ښځې سته، چې د نوي فېشن په نامه داسې تنگ لباسونه اغوندي، چې په هغو لباسو کې د لباس مقصد نه ترسره کېږي، ځکه چې د بدن ساخت (جوړ) واضح ښکاره کېږي او د تنگ لباس اغوستل د دوږځيانو ښځو ښاني ده او تنگ لباس نه د محرمو لکه پلار، ورور او داسې نورو په مخکې اغوستل جائز دی او نه د نامحرمو (چې نکاح يې ورسره صحيح کېږي) جائز دی.

نبي کریم ﷺ د هغو ښځو په باره کې چې تنگ لباس اغوندي فرمايي: که څه هم لباس به يې اغوستی وي لیکن د تنگوالي يا نازک والي له وجې به لڅي وي نو دوی به جنت ته نه سي داخلي او نه به د جنت بوی پیدا کړي که څه هم د جنت بوی به تر پټځو سوو کلونو تر مسافت پورې رسيږي.

لهذا چسپ لباس چې د بدن ساخت (جوړ) يې تر معلومېږي اغوستل يې جائز نه دي او پر هېڅ يې د اغوستلو څخه ضروري دی^(۱).

د چوپړي پايجامې د اغوستلو حکم:

د چوپړي پايجامې په نامه هغه پايجامه يا پرتوگ دی، چې پر بدن باندي ډېر چسپ وي، حتی چې د ډېر چسپ والي څخه پکښې کښېنستلای هم نه سي. دا پايجامه ډېرې ښځې د فېشن په توگه اغوندي او د تنگوالي له وجې پر بدن باندي چسپ وي چې له کبله يې د اغوستونکي د بدن اعضاء (اندامونه)

من تشبه بقوم ای من شبه نفسه بالكفار مثله فن الباس وغيره او بالفساق او الفجار، (مرقات: ج ۸، ص ۱۵۵).

^۱: عن ابي هريرة رضي الله عنه انه قال: نساء كاسيات عاريات مائلات مميلات لا يدخلن الجنة ولا يجدن ريحها و ريحها يوجد من مسيرة خمس مائة سنة (موطا امام مالک رحمته الله عليه: ج ۲، ص ۱۶۱، باب ما يكره النساء لباسه).

و على هذا لا يحل النظر الى عورة غيره فوق ثوب ملتزق بها يصف حجمها (ردالمختار: ج ۶، ص ۳۲۶، فصل في النظر والمس).

واضح ښکاره کېږي.

لهذا دغسي پايجامې چي مخکي يې ذکر وسونه د نارينه وو په مخکي او نه د ښځو په مخکي يې اغوستل جائز دي، او د دغو پايجامو اغوستونکي به جنت ته هم داخل نه سي (۱)

د بارچاکي پايجامې د اغوستلو حکم:

بارچاکي پايجامه يو ډول پايجامه يا (پرتوگ) دی، چي ډېري ښځي يې د فېشن په توگه اغوندي او د هغه شکل او صورت دا ډول وي چي پايڅپ له سر څخه بيا تر زنگانه پوري يا يو څو انچه تر زنگانه لاندې يې بارچاک ورکړی وي نو د دتگ په وخت کي يا بېله تگه يې د دغه بارچاک څخه پنډی معلومېږي، او دا ډول پايجامې مشرکان (هندوان)، کافران او بې ديني ښځي اغوندي.

لهذا دا ډول پايجامه د محرم او نامحرم د دواړو په مخکي يې اغوستل جائز نه دي. ځکه چي د محرم په مخکي يې په اغوستلو کي د فتنې بېره سته او د هندوانو سره يې په اغوستلو کي مشابهت دی نو پر هېز ځني کول ضروري دي. (۲)

د پرتوگ د اغوستلو حکم:

پرتوگ چي صحيح جوړ سي يعني تنگ نه وي دا د ښځو لپاره بهترين لباس

۱: عن ابي هريرة رضي الله عنه انه قال: نساء كاسيات عاريات مائلات لم يدخلن الجنة ولا يجدن ريحها وريحها يوجد من مسيرة خمس مائة سنة (موطا امام مالک رحمته الله عليه: ج ۲، ص ۱۶۱، باب ما يكره النساء لباسه).

و على هذا لا يحل النظر الى عروة غيره فوق ثوب ملتزق بها يصف حجمها (ردالمختار: ج ۶، ص ۳۶۶، كتاب الحظ والاباحة).

۲: و من محرمه من لا يحل له ... و الوجه والصدر و الساق و العضدان أمن شهوت ... (الدرالمختار: فصل في النظر والمس، ج ۶، ص ۳۶۴).

الشرط السابع: عدم الشبهة بالكفار و اهل الكتاب و الفساق: و هذا شرط عظيم في زينة المرأة المسلمة و به تتميز عن اهل الفسق و الخنا و الفجور ... الخ (احكام اتجميل النساء: ج ۴، ص ۱۱۱).

دئ، ځکه چې ستر ډېر بڼه پکښې پټېږي او شريعت مقدسه هم دغسي لباس ته فضيلت ورکړې دئ، چې په هغه کې د انسان ستر بڼه محفوظ وي.

يو د پايجامې په نامه يو خاص پرتوگ بعضي بڼې اغوندي چې هغه په جوړولو کې سيده غيچې کوي نو د جوړښت اندازه يې داسې وي لکه يوازي چې پايشې وي نو که ډېر تنگ نه وي نو اغوستل يې پروا نه لري جائز دي البته که تنگ و نو اغوستل يې مناسب نه دي.

لهذا د پايجامې تر اغوستلو د پرتوگ اغوستل فضيلت لري، او نبی کریم ﷺ د پرتوگ اغوستونکو بنځو ته د مغفرت دعا فرمايلې ده (۱)

د مکسي قميص د اغوستلو حکم:

مکسي هغه قميص دئ، چې په اوسني رواج کې يې څوک د واده په شپه په ناوې اغوندي او دغه مکسي دوه ډوله جوړېږي، يو هغه ډول وي چې لمن يې ډېره اوږده او غټه وي آن تر دې پورې چې لمن يې په څرېږي يا يې په لاس کې ورسره راخيستې وي او ددې سره يې لستونې بالکل نه وي که وي هم ډېر لنډ وي او د سينې په حصه کې تنگ هم وي او بله د يادولو وړ خبره دا ده چې د مکسي په نامه لباس د عيسوي بنځو خاصيت دئ، نو د دغسي مکسي قميص اغوستل جائز نه دي او دغه دوهم ډول چې يوازي يې لمن غټه وي نور لستونې يې پوره وي د سينې پر حصه باندي څه اندازه پراخ هم وي نو بيا يې اغوستل هم مناسب نه دي، ځکه چې بې ضرورته اسراف ډېر پکښې سوی وي او اسراف يو خو د پيسو د طرفه وي چې د يوې شپې لپاره يې په ډېرو پيسو رانيسي يا يې کرايه کوي او هم دا اسراف دئ چې ټوکر د ضرورت څخه زيات پکښې کار سوی وي. (۲)

۱: لبس السراويل سنة و هو من الستراتيب للرجال والنساء: (کذا فی الغرائب هنديه: ج ۵، ص ۳۳۳، مجمع الزوائد: کتاب اللباس: ج ۲، ص ۸۰۳)

۲: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينکر عليه فيه، (البحر الرائق: ج ۸، ص ۳۴۹، فصل فی اللباس).

د عام مکسي قميص د اغوستلو حکم:

د مکسي قميص يو ډول هغه وو، چي مخکي يې حکم تېر سو، چي هغه يوازي په ناويانو باندې د واده په شپه اغوستل کېږي، دوهم مکسي قميص دا دی، چي عامي ښځي يې اغوندي د هغه د جوړښت کيفيت هم دوه ډوله دی، يو خو داسي وي چي تر ييجلکو اوږد وي مگر تنگ نه وي او نه يې لستونې لاند وي نو د دغه قميص اغوستل جائز دي.

دوهم هغه ډول جوړ وي چي د چا پر بدن باندې ډېر چسپ وي چي د هغه څخه د انسان اندامونه او ساخت يې واضح معلومېږي او لستونې يې هم لاند وي نو د دغسي مکسي قميص اغوستل چي دومره تنگ وي لکه مخکي چي وويل سول جائز نه دي (۱)

د پنجابي لباس حکم:

د پنجابي لباس په نامه دا هغه لباس دی، چي د جوړښت کيفيت او طريقه يې دا ده چي مخکي به يې قميص محض بارچاکونه درلودل نور به پراخ وو، که څه هم د بارچاکو په وجه يې اغوستل مناسب نه وه مگر په اوسني وخت کي د هغه پنجابي لباس په نامه لباس دی، ليکن د هغه سره فرق ډېر لري هغه دا چي يو خويوه اندازه تنگ وي دوهم دا چي قميص يې دومره لاند ورجوړ کړی وي چي محض يې سروزنه په پټه وي، نوري يې د ورنو حجم او ساخت معلومېږي. لهذا د دغسي لباس يا قميص اغوستل د انسان لپاره خصوصاً د ښځو

كلوا والشربوا والبسوا و تصدقوا من غير اسراف ولا مخيلة و هذا من هذا (تفسير ابن كثير: ج ۳، ص ۳۱۴).

يتناول الاسراف في الانفاق وفي سائر الاعمال، (تفسير الماتريدي: ج ۴، ص ۲۸۰).
وابن عمر رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ من تشبه بقوم فهو منهم.

قال علي قاري: اى من تشبه بالكفار مثلاً في اللباس وغيره او بالفساق او الفجار (مرقاة: ج ۶، ص ۵۵، كتاب اللباس).

۱: و على هذا لا يحل النظر الى عورة غيره فوق ثوب ملتزق بها يصف حجمها (ردالمختار: ج ۶، ص ۳۶۶، فصل في النظر والمس).

لپاره يې حيایي، بداخلاقي او د شرم ضد لباس دی او بیا د نارینه وو په مخکي يې اغوستل د ښځي يې حيایي په گوته کوي، نو ځکه يې اغوستل جائز نه دي. (۱)

د انارکلي لباس حکم:

د انارکلي په نامه لباس دا هغه لباس دی، چي د جوړښت کیفیت او طریقه يې تر ډېره حده صحیح وي او جوړښت يې دا ډول وي چي قميص يې گردی او پراخ وي او دا ډول يې پایجامه هم صحیحه جوړه وي نو لهذا د انارکلي لباس که په همدغه کیفیت وي نو اغوستل يې جائز دي. (۲)

د چوري پنجابي لباس د اغوستلو حکم:

د چوري پنجابي لباس جوړ داسي وي چي قميص يې بارچاکونه لري او پرتوگ يې ډېر تنگ وي چي پر بدن باندي ډېر چسپ وي او د دغه سره يې بعضي ښځي يې د قميص لستوني هم ور لاند کړي نو په دغسي کیفیت او صورت کي چي جوړ وي د چوري پنجابي لباس اغوستل جائز نه دي.

البته که د چوري پنجابي لباس جوړښت په دغه ذکر سوي شکل او صورت کي نه وي يعني د قميص لستوني يې لاند نه وي او پرتوگ يې پر بدن باندي چسپ نه وي نو بيا يې اغوستل جائز دي. (۳)

د ساوريا لباس د اغوستلو حکم:

د ساوريا لباس په نامه دا هغه لباس دی، چي جوړښت يې په دا طریقه وي

۱: ليس للمرأة ان تلبس الثياب الضيقة لما فی ذلك من تحديد جسمها و ذلك مشار للفتنة... (فتاوی هیئة کبار العلماء: ج ۲، ص ۸۳۹).

و علی هذا لا یحل النظر الی عورة غیر فوق ثوب ملتزق بها یصف حجمها (ردالمختار: ج ۶، ص ۳۶۶، سعید).

۲: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ینکر علیه فی (البحر الرائق: ج ۸، ص ۳۴۹، فصل فی اللباس).

۳: و علی هذا لا یصل النظر الی عورة غیره فوق ثوب ملتزق بها یصف حجمها (ردالمختار: ج ۶، ص ۳۶۶).

چي قميص يې گردی وي او ډېر لنډ او تنگ يې جوړوي، چي څوک يې واغوندي د هغه د بدن ساخت او اندامونه ځني واضح معلومېږي، لهذا د دغسي لباس اغوستل چي د چا د بدن ساخت او اندامونه يې واضح معلومېږي جائز نه دي حرام دي.^(۱)

د بنگله (جانکت او لمن) لباس د اغوستلو حکم:

د جانکت و لمن په نامه د تېرو وختو څخه مشهور لباس دی، چي اوس يې څوک د بنگله په نامه باندي هم يادوي، د جوړښت کيفيت او طريقه يې دا ډول وي چي د نامه تر حدودو پوري يې جانکت وي او بيا جلا لمن وي، يعني جوړ يې داسي وي چي جانکت يې جلا وي لمن يې جلا وي او د اغوستلو پر مهال دواړه سره متصل اغوستل کېږي، بعضي بنځي يې بېله لستونو يا نيم لستونو هم جوړوي.

لهذا د جانکت او لمن په نامه يا بنگله په نامه باندي دغه لباس که چيري بېله لستونو يا نيم لستونو وي نو اغوستل يې جائز نه دي، البته که لستونو يې پوره وي نو بيا يې اغوستل جائز دي.^(۲)

د شاراره لباس د اغوستلو حکم:

د شراري په نامه لباس هغه لباس دی چي په دا ډول يې څوک جوړوي چي قميص او پرتوگ دواړه آزاد جوړېږي، د چا د بدن سره چسپ نه وي نو په دغسي صورت کي يې اغوستل جائز دي البته بعضي اوقات يې څوک داسي هم جوړوي چي لستونو يې نه وي ورکړي که يې ورکړي هم وي مگر لنډ وي نو بيا

۱: قال العثماني مد ظله العالی: فكل لباس ينكشف معه جزء من عورة الرجل وامرأة لا تقره الشريعة الاسلاميه مهما كان جميلاً... وكذلك اللباس الرقيق او الاصلق بالجسم الذي يحكى للناظر شكل حصه من الجسم... فهو في حكم ما سبق في الحرمة و عدم الجواز (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۸۸، كتاب اللباس).

۲: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه (البحر الرائق: ج ۸، ص ۳۴۹، فصل في اللباس).

يې اغوستل جائز نه دي. (۱)

د گير پرتوگ د لباس د اغوستلو حکم:

په اوسني عصر (وخت) کي د ښځو د لباسو ډيزاينونه او فېشنونه دومره ډېر ډولونو ته رسېږي، چي د هغو د جوړښت کيفيتونو ته او د جوړ طرزونو ته څوک په تعجب کي کېږي، د هغو فېشنې لباسو څخه يو لباس په نامه گير پرتوگ دی، چي جوړ يې داسي سوی وي چي پرتوگ يې ډېر او بې حده لوی جوړ کړی وي او قميص يې لنډ وړ جوړ کړی وي چي محض يې سروزنه په لمن پټه کړې وي دا ډول لباسونه چي يو طرف ته پرتوگ يې دومره لوی وي بل طرفته يې دومره کوچنی او لنډ قميص وي نو دغه ډول لباسونه محض د شهرت او تفاخر لپاره اغوستل کېږي، بلکي په دا ډول لباس اغوستلو کي يو ډول بداخلاقي، بې حيايي او اسراف هم وي نو لهذا د يوې مسلمانې او حيادارې ښځې لپاره دا ډول لباس اغوستل مناسب نه دي. (۲)

د افغاني لباس حکم:

د افغاني لباس په نامه دا هغه لباس دی، چي د څه مودې څخه رائج دی، او د هغه جوړښت دا ډول وي چي مکمل څوک پکښي مستور وي يعني پخپل مناسب انداز باندې جوړ وي، چي نه تنگ او نه لنډ وي او نه دا چي لستونې يې لنډ وي او د قميص غاړه يې پراخه او آزاده وي. نو دا ډول لباسونه چي ښه څوک پکښي مستور وي په اوسني وخت کي

۱: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه (البحر الرائق: ج ۸، ص ۳۴۹، فصل في اللباس).

۲: قال الملا علي قاري رحمته الله: من تشبه بقوم ای من شبه نفسه بالكفار مثلاً في اللباس وغيره او بالفساق او الفجار ... فهو منهم ... ای في الاثم والخير ... (مرقات المفاتيح: ج ۸، ص ۱۵۵).

والأصل في هذا الشرط ما قال رسول الله ﷺ: من لبس ثوب شهورة في الدين البسه الله ثوب مزلة يوم القيامة ثم الهب فيه ناراً (ابوداود: كتاب اللباس، ج ۲، ص ۳۱۴).

بې اغوستل د فتنې د ډېرښت د وجې د ښځو لپاره ضروري او لازمي دي که څه هم قيمتي او د ډېرو پيسو او ښايسته لباس وي. (١)

د شپړواني (چپنه والا) لباس حکم:

چونکه د لباسو اغوستل په اوسنۍ زمانه کې بعضي څوک دا فکر کوي چې څه اندازه بدن پټول د لباس مقصد دی بس، نو ځکه داسې ډول ډول لباسونه رائج سول، چې په هغو کې د چا بدن مکمل نه وي پټ او بعضي داسې وي چې د فاسقانو او کفارو د لباسو په ډول وي او بعضي دا ډول وي، چې ظاهراً يې بدن په پټ وي مگر د چا د بې حياييۍ او بې شرمۍ او بداخلاقيۍ شاهدني ورکوي او د فتنې لور ته د چا فکر وراروي، او دا هغه لباسونه دي چې نن سبا يې بعضي ښځې د شپړواني (چپنه والا) په نامه باندي اغوندي او جوړښت يې دا ډول وي چې يو څو يې د عام بارچاکي لباس په ډول بغلونه بارچاکونه لري دا څو په هر صورت دوهم دا چې د مخ لمني ته يې لوی بارچاک ورکړی وي او دغه د مخ لمني ته دومره لوی بارچاک ورکول چې د انسان د ورنو لوړه حصه هم ورڅخه معلومېږي او دا هغه لباس دی چې د چا بې حيايي او بې شرمي ورپه گوته کوي او د دې سره سره دا د کفارو او فاسقو ښځو لباسونه دي، چونکه هغوی نه حيا لري نه اخلاق او نه د دغو شيانو مراعت ساتي.

لهذا د مسلمانو او ديندارو ښځو لپاره دا ډول لباس اغوستل چې په هغه کې د چا حيا او شرم نه وي خوندي جائز نه دي، خصوصاً چې بيا د کفارو او بې دينو ښځو څخه دا لباس رائج سوی وي يا د هغوی لباس بلل سوی وي. (٢)

١: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه (البحر رائق: ص ٣٤٩، ج ٨، فصل في اللباس).

فان الاسلام ... لم يقصره على نوع دون نوع ولم يقرر للانسان نوعاً خاصاً او هيئة خاصة من اللباس ... وانما وضع مجموعة من المبادئ (تكملة فتح الملهم: ج ٤، ص ٨٧).

٢: ليس للمرأة ان تلبس الثياب الضيقة لما في ذلك من تحديد جسمها و ذلك مشار للفتنة

د سينه بند د استعمالولو حکم:

د سينه بند د استعمال بنيادي مقصد د ځيگر حفاظت دی، نو ځکه د ښځو لپاره يې استعمالول جائز او ښه کار دی. البته که چيري د سينه بند استعمال په داسي ډول وي چي د چا ځيگر ښکاره او واضح پکښي معلومېږي نو بيا يې استعمال جائز نه دی.

لهذا که د سينه بند استعمال په نيت د ځيگر د حفاظت وي نو جائز او اولی کار دی او که د سينه بند استعمال په نيت د ځيگر د واضح او د بل توجه ځان ته د را اړولو لپاره وي نو د خاوند دمخه ماسوا د بل چا په مخکي ښکاره کول يې جائز نه دي (۱)

د زفانه جانکت (انگيا) د اغوستلو حکم:

هغه جانکت (انگيا) چي عموماً د ښځو لپاره د يخ څخه د ځان ساتلو لپاره جوړېږي او کيفيت او جوړي يې هم د نارينه وو د جانکت (انگياوو) څخه جلا وي نو د ښځو لپاره يې اغوستل جائز دي. البته که د هغه جانکت (انگيا) جوړ او استعمال د نارينه وو لپاره خاص وي نو د ښځو لپاره يې اغوستل جائز نه دي او که د ښځو لپاره يې جوړ او استعمال خاص وي نو د نارينه وو لپاره يې اغوستل جائز نه دي (۲)

والغالب في البنطلون انه ضيق... (فتاوى هيئة كبار العلماء: ج ۲، ص ۸۳۱).
و تعد مجاوزتها خرقاً للحياء و خدشاً للمروءة... حتى لا يكون لباسها لباس شهوة لمخالفته
عادة الناس... (احكام لتجميل النساء: ج ۱، ص ۱۰۷).
۱: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه (البحر الرائق: ج ۸، ص ۳۴۹، فصل في اللباس).

۲: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه (البحر الرائق: ج ۸، ص ۳۴۹).
لعن رسول الله ﷺ المتشبهين من الرجال بالنساء... الخ وهذا الحديث اصل في عدم جواز
تشبه الرجال بالنساء والعكس في اللباس والزينة... دون الاخر (احكام لتجميل النساء: ص ۱۰۸).

د ښځو لپاره د رخچينې استعمال حکم:

رخچينې پر دوه ډوله دي، يو هغه ډول دي چي د نارينه وو لپاره خاص دي، چي عموماً يې نارينه استعمالوي نو د نارينه وو د رخچينې استعمال د ښځو لپاره جائز نه دی. دوهم هغه رخچينې دي چي بعضي سپين سري ښځي يې د ورېښتانو د حفاظت لپاره استعمالوي نو په دغه نيت يې استعمال جائز دي. البته که چيري يې استعمال د فېشن لپاره وي که څه هم حفاظت پکښې راغلی وي نو بيا يې هم استعمال جائز نه دی.^(۱)

پر لباس باندي د تصوير (عکس) حکم:

درې ډوله تصويرونه (عکسونه) پر لباسو باندي نقش کېږي يا جوړېږي، د درو سرو حکم به انشاء الله په تفصيل سره جلا جلا ذکر سي.

اول:

د ذي روح (ساه اخيستونکو) شيانو تصويرونه (عکسونه) مثلاً لکه د انسان يا نورو حيواناتو يا مرغانو.

دوهم:

د غير ذي روح (د ساه نه اخيستونکو) شيانو تصويرونه (عکسونه) مثلاً لکه د ستوري، لمر، درختي، ډبري او داسي نورو شيانو.

درېم:

د کفارو د شعائرو تصويرونه (عکسونه) مثلاً لکه د صليب يا د هغو ښو تصويرونه چي دوی ته منسوب وي، د دې په ضمن کي نو د دوی د ممالکو د بيرغونو تصويرونه (عکسونه) هم راځي.

پر لباس باندي د ذي روح (ساه اخيستونکو) شيانو د عکسونو حکم:

۱: عن ابن عباس ؓ قال لعن رسول الله ﷺ المتشبهين من الرجال من النساء بالرجال.

ترغيب والترهييب ج: ۳ ص: ۱۰۳

اذا كان اللباس غالبه لباس رجال نهيت عند المرأة وان كان ساتراً (احكام تجميل النساء: ص

د ذي روح (ساه اخیستونکو شيانو) لکه د انسانانو، حيوانانو او مرغانو عکسونه جوړول يا په بل باندې جوړول يا د کېمرې په ذریعې ورڅخه اخیستل يا پخپله اخیستل يا په کورونو کې ایښوول يا څړول يا پر لباسو باندې نقش کول يا هغه لباس اغوستل چې پر هغه باندې د ساه اخیستونکو شيانو عکسونه وي دا ټول په شریعت مقدسه کې حرام دي، او کوونکي یې د عذاب مستحق دی او دا ډول په هغو ځایو کې لکه کوټه، صالون او داسې نورو کې چې عکسونه څرېزې هلته لمونځ کول مکروه دي او په هغه لباس کې لمونځ کول چې پر هغه باندې د ساه اخیستونکو شيانو عکسونه وي د نارینه او ښځینه وو لپاره مکروه تحریمي دي.

لیکن بعضي غافله مسلمانان یا د کفارو د فېشن څخه متاثر مسلمانان داسې لباسونه پخپله اغوندي یا یې په ښځو یا پخپلو کوچنیانو باندې اغوندي چې هغه لباسونه یا هغه ډول لباسونه کفار او فاجران استعمالوي او خصوصاً هغه لباسونه لکه انگیا یا کوټونه او داسې نور بعضي مسلمانان یې اغوندي چې پر هغه باندې د مشرکانو هندوانو د فلمونو د اداکارانو عکسونه وي.

لهذا دغه اعمال او کارونه او دا ډول لباسونه اغوستل چې مخکې ذکر سول حرام او کوونکي یې د عذاب مستحق دی.

ځکه په حدیث شریف کې نبي ﷺ فرمایي:

عن عبد الله بن مسعود رضی الله عنه قال: سمعت رسول الله ﷺ يقول اشد الناس عذاباً عند الله المصرون. (۱)

ترجمه: د عبدالله ابن مسعود رضی الله عنه څخه روایت دی: دی وایي چې ما د نبي کریم ﷺ څخه واورېدل چې د قیامت په ورځ به تر ټولو سخت عذاب د عکسو جوړونکو لپاره وي.

او په بل حدیث شریف کې نبي کریم ﷺ فرمایي:

۱: (مشکوٰۃ: ج ۲، ص ۳۸۵).

عن ابن عباس رضي الله عنه سمعت رسول الله يقول: من صور صورة في الدنيا كلف ان نفخ فيها الروح يوم القيامة وليس بنافخ. (١)

ترجمه: حضرت ابن عباس رضي الله عنه فرمايي چي د نبي كريم صلي الله عليه وسلم څخه مي واورېدل چي ده مبارك وفرمايل: چا چي يو صورت په دنيا کي جوړ کړ نو د قيامت په ورځ به دى مکلف سي چي دغه (جوړ سوي) صورتو ته ساه ورکړه، دى به يې نه سي ورکولای.

او نبي كريم صلي الله عليه وسلم په بل حديث شريف کي فرمايي:

لا تدخل الملائكة بيتاً فيه كلب ولا تصاوير، متفق عليه. (٢)

چي په کوم کور کي تصويرونه (عکسونه) وي يا سپي وي و هغه کور ته د رحمت ملائکي نه داخلېږي. (٣)

که پر لباس باندي د ذي روح (ساه اخيستونکي) ډېر کوچني عکسونه وي؟
که چيري تصوير (عکس) ډېر کوچنی وي او د ليري ځای څخه نه معلومېږي، که څه هم څوک ور نژدې سي ورته معلوم سي يا په ډېر فکر کولو سره ورته معلوم سي نو د مجبوري په وجه يې اغوستل جائز دي او بېله

١: (مسلم: كتاب اللباس، ص ٢٠٢، ج ٢).

٢: (مشکوٰة: كتاب اللباس، ج ٢، ص ٣٨٥).

٣: فظاهر كلام النووي في شرح مسلم الاجماع على تحريم تصوير الحيوان: و قال: سواء صنعه لما يمتهن او لغيره قصنعه حرام بكل حال... و سواء كان في ثوب او بساط... و غيرها (ردالمختار: ج ١، ص ٦٤٧، سعيد).

و لبس ثوب فيه تصاوير الذي له روح للتشبه بعبادتها! اي من المكروه... و هو اي الثوب مكروه بذاته: فكيف به في الصلاة و المقصود هنا الكراهة التحريمية (ردالمختار: ج ١، ص ٤٣٥).

و من خلاصة ما سبق لتضح ان اقتناء المرأة لصورة ذات الأرواح في لباسها او في حليها هو أمر محرم: لو رود العقوبة فيه و العقوبة لا تكون الا على فعل محرم (احكام تجميل النساء: ص ٣٣١).

ضرورته يې اغوستل ښه کار نه دی^(۶۱).

پر لباس باندي د سر پرې سوي ذي روح شيانو عکسونه:

پر لباس باندي د داسي تصوير (عکس) وجود چي د هغه تصوير (عکس) سر نه وي يعني ورڅخه قطع سوی يا يې مخ نه وي يا يې داسي اندام نه وي چي د هغه پرته دغه ذي روح شی ژوند نه سي کولای، که څه هم د هغه تصوير جوړښت داسي سوی وي چي سر يا هغه اندامونه چي د هغه ماسوا ژوند نه سي کولای نه وي يا يې وروسته تر جوړښته هغه سر يا اندام ورڅخه قطع کړی وي چي بېله هغه ژوند نه سي کولای، نو د داسي لباس اغوستل چي پر هغه باندي د دغه ذکر سوو ډولونو تصويرونه (عکسونه) وي جائز دي.^(۱)

پر لباس باندي د غير ذي روح شي د تصوير حکم:

پر لباس باندي د غير ذي روح شيانو تصويرونه لکه د درختي، گلانو، مېوو، ډبرو او داسي نورو پروانه لري جايز دي، که څه هم لمونځ په دغه تصوير لرونکي لباس کي وکړي مکروه نه دی، او دا ډول که په کور کي په خونه او صالون کي څرول سوي وي هم جائز دي.^(۲)

پر لباسو باندي د کفارو د شعائرو او تصويرونو حکم

د صليب لرونکي لباس د اغوستو حکم:

^(۶۱) (الا ان تكون صغيرة) لان الصغار جداً لا تعبد، فليس لها حكم الوثن لا تكره في البيت والمراد بالصغيرة التي لا تبدوللناظر على بعد والكبيرة التي تبدوللناظر على بعد (كذا في فتح القدير: ص ۴۱۴، ج ۱).

^۱: او مقطوعة الرأس او الوجه او ممحوة عضو لا تعيش بدونه... قوله او مقطوعة الرأس ای سواء كان من الاصل او كان لها رأس ومحي وسواء كان القطع بخيط... برون الرأس عادة (الدر المختار مع رد المختار: ج ۱، ص ۶۴۸، سعيد).

^۲: قال النووي رحمه الله واما الشجر ونحوه مما لا روح فيه فلا يحرم صنعة ولا التکسب به: وسواء الشجر المثمر وغير (شرح النووي على الصحيح المسلم: ج ۱، ص ۱۳۰، کتاب اللباس).

فان غير ذي الروح لا يكره كالشجر (فتح القدير: ج ۱، ص ۴۱۴).

د دنيا ټوله تجارت تقريباً په اوسنۍ زمانه کې د كفارو په لاس کې دي، په تجارت کې د مال د ډېرښت تر څنگ يو مهم کاريې د خپل دين د ترقي او د خپلو شعائرو د عامېدو لپاره په تجارت کې دا هم کړې دي، چې د خپل باطل دين او باطل مذهب عقیده او د هغه نښې و نښانې د فېشن او ډيزاين په صورت کې په ټوله دنيا کې وغورولې او نشريې کړي او د شعائرو نشريې دا ډول نه دي چې يوازي پر يو خاص شي باندې وي، بلکې پر لباس باندې، پر رځپينه باندې، پر کوټ باندې حتی د تعليم پر اسبابو باندې لکه: قلم، کتابچه او داسې نورو شيانو. داسې شي نسته چې پر هغه باندې يو ډول د ډولونو يو تصوير (عکس) موجود نه وي، کله د صلب د نښان عکس وي چې صورت او کيفيت يې دا ډول وي لکه د جمع علامه خوڅه فرق يې دا دي چې په صليب کې يې لاندې خط اوږد وي، کله د يهودو د شپږ کونجه ستوري تصوير (عکس) وي. اوس موږ دغه کار ته سازش ويلای سو، او که د خپل ځان لپاره غفلت؟

دا يو فکري جگړه ده چې مغربي هيوادونو د مسلمانانو پر خلاف شروع کړې ده، چې مسلمانان يې د خپلو شعائرو څخه غافل کړي دي او په دغه د فېشن او ډيزاين په نامه يې د مسلمانانو شکلونه، لباسونه چې حتی د مسلمانانو معاشرې او محلي يې د ځان په ډول جوړي کړي دي.

که موږ وگورو مغربي نړۍ پر خپلو لباسو د خپلو شعائرو څومره اشاعت کوي، چې په ټوله دنيا کې يې خپل د دين شعائر پيژندلي دي حتی چې محض يو کمزوري مسلمانان يې هم استعمالوي او د صليب د نښان استعمال خوڅه بلکې ماتول يې په شريعت مقدسه کې ضروري دي او د نبي کریم ﷺ عمل هم دا وو، چې چيري به يې داسې شي وليدی چې پر هغه باندې د صليب د نښان سره مشابهت وو نو نبي کریم ﷺ هغه ماتوی. (۱)

د صليب د نښان عکس د نورو شيانو د عکسو څخه جلا دی، ځکه چې د

۱: عن يحيى عن عمران بن حطان ان عائشة حدثته ان النبي ﷺ لم يكن بترك في بيته شيئاً فيه تصاليب الا نقضه (بخاري: كتاب اللباس، ص ۸۸۰، ج ۲).

صليب د نښان خصوصاً عبادت کېږي او هغه د يوه معبود په ډول بلل کېږي، نو لهذا د ساه اخيستونکو تر تصوير ډېر بد په شريعت کې بلل شوی دی.

او د صليب نښان استعمالول يو ډول د دوی سره مشابهت کول دي او په حديث شريف کې نبي کریم ﷺ فرمايي: چا چې د دوی سره (يهود او نصاری) مشابهت وکړ، نو مشابهت کوونکی هم د دوی څخه دی او که د مشابهت نيت يې کړی هم نه وي خو معنا د دوی سره په عقیده کې ګډ بلل کېږي او د صليب څخه د دوی مراد دا دی، چې عیسی ﷺ وفات شوی دی او دغه عقیده د قرآن کریم د آیات څخه صريح او واضح خلاف ده.

په هر صورت د مسلمانانو لپاره د کفارو د شعائرو خصوصاً د صليب د نښان استعمالول د اسلامي غیرت خلاف دي او په شريعت مقدسه کې دا ډول لباس اغوستل چې پر هغه باندي د صليب تصوير وي د ټولو، مسلمانانو لپاره حرام او ناجائز دي. (۱)

د کفارو د بيرغونو د لباس د اغوستلو حکم:

پر بعضو لباسونو باندي يا پر نورو داسي شيانو باندي چې پر هغه باندي د بيرغ د جوړولو ضرورت نه وي خو بيا هم ډېر داسي مسلمانان وي چې پر لباس باندي د کفارو د ملکو بيرغونه وي او د ملک بيرغ دا د هغه ملک يا وطن علامه او نښاني وي او چې کفارو د ملکو بيرغونه پر خپلو لباسو باندي جوړول يا داسي لباس اغوستل چې پر هغه باندي د کفارو د هیواد بيرغ وي د مسلمان د اسلامي غیرت خلاف دي او بل دا چې په حقيقت کې د کفارو د بيرغ

۱: من تشبه نفسه بالكفار مثلاً في اللباس وغيره او بالفساق او بالفجار ... فهو منهم في الاثم والاعقاب (مرقات: کتاب اللباس، ج ۸، ص ۱۵۵).

ان الصليب شعار يختص بالنصارى وهو أمر عبادة لديهم ... ولبس المسلم له يعد ردياً بالاتساق اليهم ... ولبس الصليب فيه اظهار من لابس له موافقة النصارى في رعمهم انهم قتلوا عيسى ﷺ وهذا مناف لصريح القرآن، حيث يقول الله تعالى: وما قتلوه وما صلبوه ولكن شبه لهم (احكام تجميل النساء: ص ۳۴۱).

لرونکي لباس اغوستل يو ډول د دوی سره نفرت نه کول دي او د اسلامي نښو سره محبت نه کول دي او نبي کریم ﷺ چي د صليب او د شرک نښي ماتولې او بيا د نبي کریم ﷺ دا فرمان چي خبردار د مشرکانو د زيم څخه ځان وساتئ. (۱)

لهذا معلومه سوه چي د مسلمان لپاره دا ډول لباس اغوستل مناسب نه دي چي پر هغه باندي د کفري هيوادو بيرغونه وي او دا عمل د اسلام د غيرت خلاف دی.

که پر لباس باندي تصوير (عکس) وي نو څه به کوي؟

که پر لباس باندي يا بل د اغوستلو پر شي باندي يا په کور کي د څړولو يا ايښوولو پر شي باندي تصوير (عکس) وي نو اول خو دي يې ليري کړي او د ايښودلو او استعمال څخه دي يې پرهڼز وکړي. دا بهتر او ښه کار دی او که يې ليري کول يا ضايع کول ناممکن وي د هغه شي استعمال ضروري وي نو بيا دي په لاندي طريقو کي په يوه طريقه باندي عمل وکړي:

اول:

د تصوير (عکس) سر دي ورڅخه پرې کړي ځکه علماء فرمايي چي کله د تصوير سر ورڅخه پرې سي نو د هغه ممانعت ختمېږي. (۶۷)

دوهم:

د تصوير (عکس) هيئت دي ورڅراځ کړي که څه هم نيمی پاته سي.

درېم:

يا دي د هغه لباس استعمال پرېږدي يا دي داسي کار ورڅخه واخلي چي په هغه کي د تصوير توهين راسي.

څلورم:

يا دي پر تصوير (عکس) باندي يوشی و موږي چي د تصوير هيئت ختم

۱: وایاکم والتنعم وزی اهل الشرک (صحیح مسلم: ص ۱۹۱، ج ۱).

(۶۷) (فتح الباري: ج ۱۰، ص ۳۸۸).

سي يا يې هيئت معلوم نه سي.

دا ډول که د صليب تصوير وي يا د صليب مجسمه وي نو تصوير دي خراب کړي او که يې مجسمه وي نو بيا دي يې ماته کړي.

که د صليب نښان پر لباس باندې وي نو د لباس څخه دي يې خراب کړي که څه هم د صليب نښان پر قالين، غالي، فرش باندې وي بيا يې هم خرابول ضروري دي، ځکه چي د صليب نښان د تصوير څخه ډېر شنيع او بد دی. (۱)

د نورو د ورځي په نيت د نوي لباس د اغوستلو حکم:

نوروز چي د حمل اول تاريخ دی، او مهران چي د ميزان اول تاريخ دی، دا هغه دوې ورځي دي چي د جاهليت په زمانه کي لمانځل کېدلې نو کله چي نبي کریم ﷺ مدينې منورې ته تشریف راوړی د مدينې منورې خلکو دغه ورځي لمانځلې، يعني په دغو ورځو کي يې خوشحالي کولې او مېلو ته به خلک تلل، نوي لباسونه به يې اغوستل او داسي نور، نو نبي کریم ﷺ د دوی څخه پوښتنه وکړه چي دا څرنگه ورځي دي؟

دری وويل، چي د جاهليت په زمانه کي موږ په دغو دوو ورځو کي خوشحالي کولې.

پيغمبر ﷺ وفرمايل: په تحقيق سره الله تعالی د دغو دوو ورځو په بدل کي بهتره او خيرتر دې درکړي دي يوه د لوی اختر ورځ بله د کوچني اختر ورځ ده او د دې څخه وروسته بيا هم کفار په دغو ورځو کي خوشحالي کولې او لمانځلې يې، آن تر نني زمانې پوري چي په اوسنۍ زمانه کي بهرني کمزوري مسلمانان يې هم په دا ډول لمانځي چي نوي لباسونه کوي، يو تر بله مهماني سره کوي حتی چي بازارونه بند وي، يو تر بله د دغو ورځو مبارکي سره ورکوي، دا ټول د کفارو، مجوسيانو، مشرکينو او شيعه گانو رواجونه دي.

لهذا د مسلمانانو لپاره دا ورځي لمانځل نه دي په کار او په دغو ورځو

۱: ان كانت الصورة الذرات الارواح وهى فى لباسها ... ان تقطع رأسها ... ان تفرق هيئتها ... ان تغير من استعمالها ... او بقطع رأس فلا امتناع (احكام تجميل النساء: ص ۳۴۲).

کي په دې نيت چي د نوروز اوله ده نوي لباسونه ځان ته او اولادو ته کول دا ډول مبارکي سره ورکول جائزه دي: (۱)

د نقش او کشيده کاري لرونکي لباس حکم:

لباسونه مختلف رنگونه لري هر رنگ ځان ته زينت لري او د لباس د لا زينت او بنايست لپاره ښځي پر لباسو باندي د کشيده کاري کاريا د گلدوزۍ کار کوي او د ښځو دا ډول لباسونه خوښ دي.

لهذا د ښځو لپاره نقش او کشيده کاري سوي لباس اغوستل جائز شه بلکي افضل او ښه کار دى، خو په دې شرط چي د شريعت مقدسه د اصولو مطابق وي: (۲)

د دستکلو او جرابو د استعمال حکم:

ښځي اکثر اوقات د خپل لباس سره د حجاب (چادري) د اغوستلو پر مهال دستکلي په لاسوي او جرابي په پښو کوي، که د دستکلو او جرابو د استعمال نيت د خپلو لاسو او پښو د زينت پتول وي، نو د دستکلو او جرابو استعمال جائز خو شه بلکي په اوسنۍ زمانه کي اولی او بهترين کار دى.

البته که چيري د دستکلو او جرابو رنگ او پر هغو باندي نقش او نگار دا ډول وي چي په ورته کتلو سره څوک ورته متوجه کېږي نو بيا د دا ډول دستکلو

۱: (مشکوۃ: ج ۱، ص ۱۲۶ - مرقات: ج ۳، ص ۵۴۳).

قال المظهر فيه دليل على ان تعظيم النيروز والمهرجان وغيرهما اى من اعياد الكفار منهي عنه.

والاعطار باسم النيروز والمهرجان لا يجوز (مجموعة الفتاوى: ج ۲، ص ۲۹۲).

ويخرج الى نيروز المجوس لمرافقته معهم فيها ... وباهدائه ذلك اليوم للمشركين ولو بيضة تعظيماً كذلك (هنديہ: ج ۲، ص ۲۷۶).

۲: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه (البحر الزائق: ج ۸، ص ۳۴۹، كتاب الكراهية).

او جراېو استعمال جائز نه دي^(۱)

په عده کي د ښايسته لباس اغوستل جائز دي؟

د هغو ښځو لپاره چي خاوند يې مړ سوې وي يا خاوند دا طلاقه کړې وي تر څو چي د خاوند د مرگ يا د طلاق عده تېره سوې نه وي نو د داسي ښځي لپاره ښايسته لباس اغوستل يا د ښايسته شيان استعمالول جائز نه دي^(۲)

د ښځو لپاره د ورپښمو لباس اغوستل جائز دي؟

د ورپښمو استعمال د ښځو لپاره جائز دي که ورپښم اصلي وي که مصنوعي وي، که يې ډېر استعمالوي که لږ، په هر صورت کي د ښځو لپاره د ورپښمين لباس اغوستل جائز دي.

البته د نارينه وو لپاره که لوی وي که کوچنی وي بلا عذره د ورپښمين لباس اغوستل جائز نه دي^(۳)

د لويو او کوچنيو نجونو په لباس کي فرق سته؟

هغه لباسونه چي د هغو اغوستل د لويو ښځو لپاره په يوه وجه د وجوهاتو په شرعت کي منع سوي وي د کوچنيو نجونو لپاره څه فرق لري:
اول:

يو هغه لباسونه دي چي د لويو ښځو څخه په دغه وجه منع سوي وي چي هغه ډېر باريک يا لنډ يا پر بدن باندي چسپ وي او يا داسي نور. د دا ډول لباس په هغو نجونو اغوستل چي عمر يې د نهو کلونو څخه کم وي يا د فتنې

^۱: وثانيهما: ما يقصد به مستر القدم عن النظر اليها وهو الجورب او النعل ان كان من النوع الساتر (تجمل احكام النساء: ۲۳۱ مخ).

^۲: عن ام سلمة رضي الله عنها عن النبي ﷺ قال المتوفى عنها زوجها لا تلبس المعصفر من الثياب ولا المشطة ولا الحلوى ولا تخبص ولا تكتحل، (مشكوة: ۲۸۶ مخ).

^۳: ويحل للنساء لبس الحرير ولا يحل للرجال، (مجمع الانهر: كتاب اللباس، ج ۴، ص ۱۹۴).
يكره لبس الحرير للذكور صغيراً كان او كبيراً، (الفتاوى السراجيه: باب في اللبس، ص ۷۵، سعيد).

بېره د ډېر کوچنيوالي په خاطر نه وي نو اغوستل يې جائز دي، البته چي آينده د دغو کوچنيو نجونو تربيه او عادت خرابېږي يا په لوی والي کي يې دا ډول لباس عادت جوړېږي نو ځکه يې اغوستل مناسب نه دي.

دوهم:

هغه لباسونه چي د هغو اغوستل په دغه وجه منع سوي وي، چي پر هغو باندي د ذي روح شيانو تصويرونه (عکسونه) وي يا د صليب تصوير (عکس) وي او يا داسي نور نو د دغه لباس اغوستل په کوچنيو اولادو باندي جائز نه دي، لکه څرنګه چي د لويانو نارينه او ښځينه وو لپاره يې اغوستل جائز نه دي بلکي که څوک په کوچنيو اولادو باندي دغه ډول لباسونه واغوندي نو د هغو ګناه هم پر اغوستونکو (پر مور او پلار) باندي ده.

لهذا اول ډول لباسونه په اولاد باندي اغوستل مناسب نه دي او دوهم ډول لباسونه په اولادو باندي اغوستل جائز نه دي که يې په واغوندي ګناه يې پر اغوستونکو باندي ده (۱)

د لباس آداب

د لباس د اغوستلو د آدابو څخه څه آداب د ښځو لپاره په لاندي ډول ذکر سوي دي:

(۱)

د لباس په اغوستلو کي ښه نيت

تر ټولو دمخه د لباس د اغوستلو پر وخت ښه نيت خپلول چي زه کوم لباس

۱: اما الصبيان: فان كان مميزاً غير ذى شهوة فله نظر ما فوق السرة وما تحت الركبة اذ انه لا شه ٣ له اشبه الطفل ... ولا يجب لاستتار عن هودون سبع سنين فى امر من الامور (احكام تجميعة النساء: ص ۱۰۲).

وما يكره لرجل لبسه يكره للغلمان والصبيان ... ولا ثم على من البسه لانا امرنا بحفظهم، (هنديہ: ج ۵، ص ۳۳).

اغوندم د دغه مقصد د ستر پټول دي او د الله تعالى د نعمت اظهارول او ښکاره کول دي، چي الله تعالى ماته د داسي لباس د اغوستلو توفيق راکړي او د رانيولو قدرت يې راکړي دی، چي د هغه په وجه سره زه خپل خاوند ته په ښه ښايسته شکل او صورت کي ښکاره سم:

ان الله يحب ان يری أثر نعمته على عبده.

بېشکه چي الله پاک خوښوي چي د ده ورکړل سوي نعمتونه پر خپل بنده باندې وويني^(۱).

(۲)

د لباس د اغوستلو دعا

د لباس د اغوستلو پر وخت د لباس دعا کول او تر ټولو مختصره او بهتره دعا په لاندې ډول ده:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا الثَّوْبَ وَرَزَقْنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ.

ترجمه:

ټوله ثنا او صفت الله تعالى لره ثابت دي، هغه الله چي ماته يې دغه لباس را اغوستی دی، او زما بېله طاقت او استعداد يې ماته راکړی دی^(۲)

(۳)

لباس اغوستل د راسته طرفه څخه شروع کول

د لباس د اغوستلو پر وخت د راسته طرفه څخه شروع کول يعني د قميص د اغوستلو پر مهال اول راسته لستونې اغوستل او د پرتوگ اول راسته پايڅه په پښه کول، د نبي کریم ﷺ سنت او د لباس آداب دي^(۳)

(۴)

^۱: ترمذي: کتاب الادب، ج ۲، ص ۱۰۹

^۲: (ابوداود: کتاب اللباس، ج ۲، ص ۵۵۸).

^۳: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا لَبَسَ قَمِيصًا بَدَأَ بِمَآئِمِهِ (ترمذي: کتاب اللباس،

د لباس کښل د چپه طرفه شروع کول

د لباس د کښلو پر مهال د چپه طرفه څخه شروع کول، يعني د قميص د کښلو پر مهال اول چپه لستونې کښل او د پرتوگ د کښلو پر وخت اوله چپه پايڅه کښل سنت او د لباس آداب دي^(۱)

د لباس د کښلو دعا

لباس که د پرېوللو يا د خوب (پرېوتلو) لپاره کښل کېدی نو دغه لاندې ذکر سوې دعا دي ووايي:

بسم الله الذي لا اله الا هو^(۲)

(۵)

د لباس د اغوستلو دمخه په لباس کي کتل

د لباس د اغوستلو دمخه په لباس کي کتل يا لباس ټکوهل د سنت او آدابو څخه دي، ځکه نبي کریم ﷺ فرمايي: څوک چي پر الله تعالی او د آخرت پر ورځ ايمان لري نو موزې دي نه اغوندي ترڅو چي ټکوهلی يې نه وي.

تشریح: که څه هم دغه حديث د الفاظو له رويه د موزو په اړه وارد سوی دی مگر علماء کرامو د اغوستلو د ټولو انواعو (قسمو) لپاره بللی دی، ځکه د حشراتو (خزندو) څخه د ځان ساتلو لپاره د اغوستلو په هر شي کي کتل سنت دي^(۳)

^۱: عن ابي هريرة رضي الله عنه ان رسول الله ﷺ قال اذا اتعل احدكم فليبدأ باليمنى واذا خلق فليبدأ بالشمال... (الحديث). قال نووي رحمه الله فيستحب البداءة باليسار فى كل ما هو ضد ما يتسحب فيه البدأ باليمن... ومن ذلك... والسراويل والكم... الخ (شرح مسلم للنووي: ص ۷۴ - ۷۵، فتح الباري ص ۳۱۲، ج ۱).

^۲: (اذكار النووي: ص ۲۴).

^۳: من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فلا يلبس خفيه حتى تنفضهما.

(۶)

د لباس اوږدوالی

د ښځو لباس پر دوه ډوله دی، یو مستحب دوهم جائز.
 اول د ښځو لپاره مستحب لباس دا دی، چي قميص يې د پښو (بجلکو)
 څخه یوه لوېشت لوړ.
 دوهم: جائز لباس يې دا دی، چي د پښو (د بجلکو) څخه يې قميص یو
 شرعي گز لوړ وي (۱)

(۷)

په لباس کي د لويي (تکبر) څخه ځان ساتل

تزوير يعني د خلکو په مخکي خپل ځان يا لباس په دا ډول ښکاره کول
 چي دا ډول لباس يوازې زه لرم، بل څوک يې نه لري او پخپل لباس باندې په
 باطله طريقه ځان ښايسته کول. دا عمل د لباس د آدابو څخه نه بلل کېږي. بلکي
 په لباس کي اعتدال او ميانه روي اختيارول په کار دي (۲)

وهذا الادب وان كان لفظه وارداً في الخف ... عند تطبيقه في سائر أنواع اللباس (احكام
 تجميل النساء: ص ۳۵۵).

۱: وعن ابن عمر رضي الله عنه قال رخص رسول الله ﷺ لامهات المؤمنين في الذيل شبراً ثم استزدنه
 فزادهن شبراً فكن يرسلن الينا فنذرهن ذراعاً (ابوداود: كتاب اللباس، ص ۷۷۶، باب في
 قدر الذيل).

وقال ابن حجر رحمته الله: والحاصل ان النساء لهن حالان: حال استحباب وهو ما يزيد على هو
 جائز للرجال بقدر الشبر وحال جواز بقدر الزراع (فتح الباري: ص ۲۵۹، ج ۱۰).

۲: عن عائشة رضي الله عنها ان امرأة قالت يا رسول الله ﷺ اقول ان زوجي اعطاني ما لم يعطني فقال
 رسول الله ﷺ المتشبع بما لم يعط كلابس ثوبي زور (مسلم: كتاب اللباس والزينة، باب
 النهن عن التزوير، ص ۱۹۲، ج ۲).
 والمقصود ان يظهر للناس اتصافه بدالك.

(۸)

په لباس کي تواضع کول

په لباس کي تواضع (عاجزي) کول خپل ځان د لباس د اغوستلو په ذريعه پر بل باندې لوړ بلل په کار نه دي، او په لباس کي اوسط لباس اغوستل مناسب دي^(۱)

(۹)

پاک لباس اغوستل

د لباس له آدابو څخه يو ادب پاک لباس اغوستل دي، ځکه چې کله لباس خیرن سي نو پرې لولل يې په کار دي، او نبي کریم ﷺ يو څوک وليدی چې هغه خیرن لباس اغوستی وو، نو نبي کریم ﷺ وفرمايل: آيا پاکونکی او يا داسي شی دي نه درلودی، چې لباس دي په پرې لولی وای^(۲)

د ښځو لپاره مخصوص آداب

حيا د ښځو لپاره زينت ده، نو کله چې د ښځې څخه حيا ورکه (ليري) سي گویا هر شی ورڅخه ولاړل، ځکه حيا د ښځې لپاره خزانه او ښایست ده.
(۱)

د نارینه وو د مجلس اجازه

ښځه باید هغه مجلس ته چې په هغو کي نارینه ناست وي اجازه واخلي که

^۱: التواضع فی اللباس والتوسط فيه، فيستحب التواضع وترك الترفع فی اللباس تواضعاً (تجمل احكام النساء: ص ۳۵۸).

^۲: عن جابر بن عبد الله اتانا النبي ﷺ فرأى رجلاً شعثاً... ورأى رجلاً آخر عليه ثياب وسخة فقال اما كان هذا يجد ماء يغسل به ثوبه (ابو داود: كتاب اللباس، ص ۳۳۲، باب فی غسل الثوب).

څه هم وروڼه يې وي او خصوصاً د پرېوتو (خوب) په وخت کي.
(۲)

په کښته اواز خبري کول

ښځه بايد په کښته آواز همېشه خبري وکړي که څه هم د غضب (درد) پر وخت وي.

(۳)

دلاري پر کناره تلل

ښځه چي کله د يو ضرورت لپاره د کور څخه ووزي پر لاري دي د لاري په منځ کي نه ځي بلکي د لاري پراخ (کناره) بايد ولاړه سي.

(۴)

په لوړ آواز خندل

خصوصاً ښځه بايد په تليفون کي يا په عام ځای يا لار کي په لوړ آواز خندا ونه کړي.

(۵)

په لاره کي په زوره خبري نه کول

د ښځي لپاره په لار کي په زوره خبري کول يا په ځوتو باندي ټکان کول مناسب نه دي.

(۶)

د لباس او دناسټي په کيفيت کي احتياط کول

په لباس، تگ او ناسته کي احتياط کول په کار دي.

(۷)

په يوازي ځای کي لباس بدلول

ښځه بايد د لباس د بدلولو پر مهال په خونه يا بل داسي ځای کي چي دا لباس بدلوي يوازي وي او د هغه ځای دروازه په ځان پسي بنده کړي.

(۸)

د حمام دروازه ښه بندول

ښځه بايد حمام يا پاى خانې (د ضرورت حای) ته د داخلېدو په صورت کې دروازه ښه بنده کړي.

دوهم فصل

د ښځو د سينگار په اړه د زينت، جمال او تجمل معنى

زينت:

د زينت لغوي معنى د سمولو او ښايسته کولو په معنى ده، په عربي کې (امراة زائنه) د جوړې سوي ښځې په معنى راځي، چې د هغه مقابل طرف (شين) د خراب سوي په معنى راځي.

د زينت اصلي ماده زين ده، ځکه د ښځې جوړونکي ته مزین ويل کېږي او دا ډول د زينت معنى پر هر هغه شي باندي صادق راځي چې هغه شی سم سوي وي يا سم سي او د دغه يو لفظ د تزئين هم راځي، چې هغه باب د تفعل دی، نو زينت په لغت کې پريو زائد شي باندي يې اطلاق کېږي، يعنې پر اصل شکل او صورت (خلقت) باندي اضافه شي ته زينت ويل کېږي. لهذا زينت سينگار او ښايسته جوړولو ته ويل کېږي.

جمال:

جمال په لغت کې د حسن او ښايست والي په معنى دی، او د دوی دواړو مقابل لفظ قبح راځي، جمال په خلقت او فعل دواړو کې راځي. د جمال يا ښايسته والي د لفظ اطلاق پر صورت او سيرت دواړو باندي هم راځي، جميل

يا ښايسته د مڪمل جسم او د حسين صورت درلودونكي حيوان ته ويل كېږي.
يعني جمال د قدرتي حسن نوم دی او زينت د مصنوعي حسن يا كوم شى
چي په مصنوعي ډول پرزيات سوي وي د هغه نوم زينت دی.
تجمل:

د تجمل معنی ده په تكليف سره حسين جوړول يا ښايسته جوړول يا يو
شى يا انسان ښايسته كول او مزین كول.
يعني جمال قدرتي حسن دی چي په هغه كي د اعضاوو (اندامو) خلقتاً
برابروالی او صحيح والی هم شامل دی او دا حسن بېله د يوه شي د اضافه
كېدو په يوه شي كي وي او دغه د انسان پيدايننت او اصلي حسن دی.
كه څه هم زينت او سينگار ته اصلي حسن ويل سوي دي ځكه قرآنكريم د
اصلي حسن بعضو شيانو ته زينت ويلي دي لكه په سورة نور كي په آيت نمبر
(۵۹) كي د (غَيْرِ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ) څخه زينت او حسن اصلي مراد دی.
او په بعضو احاديثو كي بيا د زينت څخه اضافي شيان لكه زېور، د
ورښتانو رنگ او نازك لباس مراد سوي دي (۱)

د زينت او جمال فرق:

اول:

د جمال لفظ يوازي تر هغه پوري خاص وي چي جمال (ښايست) يې
اصلي پيدائشي وي بل شى پرزيات سوى نه وي.
د زينت لفظ د اصل خلقت حسن (ښايست) ته هم شاملېږي او چي يو شى
پرزيات سوى وي هغه ته هم شاملېږي.

دوهم:

جمال خلقتي (پيدائشي) وي او زينت كسبي وي.

۱: تفسير ابن كثير: ج ۷، ص ۲۴۲.

البته كله پر زينت باندي د زينت خلقتي (پيدائشي) اطلاق كېږي خو د هغه څخه (جمال خلقتي) مراد وي.

د تجمل او تزين فرق:

تزين، تجمل او تحسين د بعضو پر رايه باندي درې سره هم معنی دي، يعني ښايسته جوړول، د هغه كوښښ كول او د ښايست والي اسباب استعمالول، لكه د زېوراتو استعمال، د ورېښتانو رنګ او داسي نور... او د بعضو پر رايه باندي تزين او تجمل يو څه فرق لري، تزين هغه ښايست ته ويل كېږي، چي پر اصل ښايست باندي زياتوب سوى وي خو بيا هم د اصل څخه جلا وي.

د مثال په توګه الله تعالى فرمايي: وَزَيْنَا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِمَصَائِحَ. (سورة الملك: ۴ آيت)

ترجمه: موږ د دنيا آسمان ښايسته کړی دی په ستورو باندي.
او تجمل هغه ښايست ته ويل كېږي، چي پر اصل ښايست باندي څه زياتوب سوى وي او زياتوب د اصل سره متصل وي، د مثال په توګه الله تعالى فرمايي، وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ. (تغابن: ۲)
يادونه:

پورتنی تحقيق له لاندي کتابونو څخه اخيستل سوى دی: (۱)

زينت او سينگار د شريعت له نظره:

زينت او سينگار د ښځي فطري حق دی، ميک اپ كول، ځان ښايسته كول د ښځي د فطرت سره موافق دي، ځکه هره ښځه طبعاً حسن او جمال خوښوي او هره ښځه غواړي چي زه ښه وایسېږم.
اسلام د ښځي د دغه فطري خواش مخالف نه دی، بلکي دا غواړي چي

۱: لسان العرب: ج ۱۱، ص ۱۲۵-۱۲۶. القاموس المحيط: ج ۳، ص ۳۵۱. په حواله د تجميل

احکام للنساء: ص ۷۵. الموسوعة الفقهية: ج ۱۱، ص ۴۰۱.

نور ښه منظم سي او خصوصاً چي د ښايست والي او د سينگار کولو هدف يې يوازي د هغه چا لپاره سي چي په ټوله ژوند کي د دې سره په ژوند کي شريک دي او د هغه لپاره ځان ښايسته کول او سينگارول ضروري او لازمي دي. ليکن په اوسنۍ زمانه کي نوي نوي فېشنونه راغلل او په هغو کي يو تر بله په مخکي کېدو کي تېزوالی شروع سو.

آن تر دې چي ښځي د سينگار او ښايست تر حدودو ووتلې که څه هم اسلام د ښځو د سينگار مخالف نه دی البته دومره ضرور غواړي چي ښځه دي په سينگار او ښايست کي د شرعي حدودو څخه دباندې نه وزي او د سينگار کولو لپاره دغه لاندې ذکر سوي خبري په پام کي درلودل د سينگار د جواز لپاره ضروري دي:

۱. د نامحرم په مخ کي به سينگار نه کوي يا د هغه په مخ کي به د سينگار په حال کي نه تېرېږي.
۲. سينگار به د اسراف په توگه نه وي يعني په سينگار کي به غير ضروري زائد شيان نه استعمالوي.
۳. سينگار به درياکارۍ او د همعصرو ښځو د مقابلي لپاره نه وي.
۴. سينگار به په شرعي حدودو کي وي د شرعي حدودو تر دائرې به نه وي وتلی.

او نبي کریم ﷺ فرمايي: هره سترگه زنا کوونکې ده، ښځه چي کله عطر (خوشبويي) ووهي نو وروسته دباندې ووزي د (نارينه وو) د مجلس سره تېره سي هغه داسي داسي يعني لکه زانیه ده (۱)

الله تعالی ﷻ فرمايي:

وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ (سورة الانعام: ۱۴۰ آيت)

ترجمه: تاسي اسراف مه کوئ، ځکه الله پاک ﷻ اسراف کوونکي نه

خوښوي.

او الله تعالى ښځي په دې باندي مکلفي کړي دي چي خپل زينت به د نامحرمو نارينه وو په مخ کي نه ښکاره کوي او د دنيا ټوله نارينه او ښځينه پر دې خبره موافق دي چي د ښځي د زينت او سينگار او ښايست اصلي ځای او مرکز يوازي مخ دی، ځکه مخ د ښځي هغه ځای دی، چي تر نور بدن په مخ باندي ډېر مصرف کوي او د انسان ښايست هم خصوصاً په مخ کي وجود لري. قرآنکريم هم ښځو ته د مخ د نه لټولو حکم کړی دی، او د ښځي لپاره په لڅ مخ د نامحرمو نارينه وو مجلس ته راتگ نه دی جائز کړی او که زينت او سينگار وکړي بيا د نامحرمو نارينه وو مجلس ته راتگ خو بالکل جائز نه دی. (۱)

يوه مؤمنه حيا داره ښځه چي د هغې په زړه کي يوه ذره ايمان موجود وي د نامحرمو نارينه وو مخ ته بيا چي زينت او سينگاريې هم کړی وي نه راځي. د ښځي تگ د نامحرمو نارينه وو مجلس ته چي زينت او سينگاريې هم کړی وي د څه مقصد لپاره ځي؟ او د زينتي او سينگار کړي ښځي تېرېدل د نامحرمو نارينه وو په مخ کي څه مقصد دی؟

لهذا د مؤمني حيا داري ښځي لپاره د زينت او سينگار سره د نامحرمو نارينه وو مخ ته راتگ او په سينگار کي اسراف کول يا په سينگار کي يو تر بله مقابلې کول او په سينگار کي د شرعي حدودو څخه وتل دغه ټوله کارونه د ښځي او د هغې د کور او معاشرې لپاره نقصان رسوونکي کارونه دي.

د سينگار کولو شرطونه:

څرنګه چي ځان ښايسته کول يا سينگارول د ښځي طبيعي غوښتنه ده، خو شريعت مقدسه د ځان ښايسته کولو او سينگارولو لپاره څه شرطونه مقرر کړي دي، د هغو شرطو مطابق يې د ځان د ښايسته کولو او سينگارولو جواز ورکړی دی.

۱: وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ النور آية ۳۱

هغه شرطونه په لاندې ډول ذکر کېږي:

اول:

خپل زينت به پټوي او خپل زينت به بل نامحرم ته نه ښکاره کوي، ځکه الله تعالی فرمايي:

وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ (۱)

ترجمه: او دوی دي خپل زينت او ښايست نه ښکاره کوي مګر هغه چي ښکاره کېږي د هغه څخه (لکه پورنی يا لباس) او دوی دي پر خپلو ګرېوانو باندې خپل پورني واچوي.

او دا ډول بل ځای الله تعالی فرمايي:

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى.... (۲)

ترجمه: او قرار ونیسئ (ای ښځو واوسېږئ) پخپلو کورونو کې او مه ښکاره کوئ (خپل ښايست بېګانه خلکو ته) د مخکنيو جاهلو (ښځو) په ډول د (ښايست) اظهار مه کوئ.

تشریح:

د اسلام تر راتګ مخکي د جاهليت په زمانه کې به ښځي بې پردې ګرځېدلې او د خپل بدن، لباس، ښايست او سينگار ښکاره کول او ښوول به يې په علانيه ډول سره کوله، دغه بد اخلاقي او بې حيايي د اسلام مقدس دين ناجائز او حرام وګرځوله او ښځو ته يې واضح حکم صادر کړ چي دوی دي پخپلو کورونو کې هستوګنه وکړي او د جاهليت د زمانې په شان دي دباندې نه وزي او نه دي د خپل حسن، جمال او سينگار نمايش او ښودنه کوي.

دوهم:

خپل زينت او سينگار د خپلو محارمو ماسوا بل چا ته ښکاره کول جائز نه دي، بلکې د ښځو لپاره ضروري دا دي چي د زينت او سينگار په کولو کې نيت

۱: سورة النور: ۳۰ آيت

۲: سورة الاحزاب: ۳۳ آيت

خاص د خپل خاوند د خوشحاله کولو او د خاوند د نظر، فکر او زړه د راجلبولو لپاره وکړي او د زينت او سينگار کولو مقصد هم د خاوند نظر او فکر خاتته را اړول دي.

لکه څرنګه چي الله تعالی په قرآن کریم کي فرمايي:

وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَائِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ

بُعُولَتِهِنَّ (سورة النور: ۳۰ آیت)

ترجمه: او نه دي بڼکاره کوي خپل مخ زينت بڼايست (او ځای د بڼايست) (هيچا ته) مګر د خپلو مېړونو (خاوندانو) لپاره (چي دغه د هغه دي) يا خپلو پلرونو (او نيکه ګانو) يا د خاوندانو پلرونو يا خپلو زامنو (او لمسيانو) ته يا د خپلو خاوندانو زامنو ته يا خپلو وروڼو ته يا خپلو د وروڼو زامنو ته يا د خپلو خوندو زامنو ته يا خپلو بښخو ته يا هغه چا ته چي دوی يې مالکاني سوي وي يا د هغو نارينه وو څخه چي (بښخو ته) احتياج (اړتيا) نه لري يا هغو هلکانو ته چي دوی د بښخو په اسرارو نه وي خبر.

تشریح:

بڼايست او سينگار عرفاً خارجي او کسبي ارائش ته ويل کېږي، چي هغه د لباس يا زېور او نورو شيانو څخه حاصلېږي، ځکه چي د زيبائش (بڼايست) لفظ هر قسم خلقي او کسبي زينت ته شامل دی، او د بڼايست پخپل ځان کي که څه هم څو درجې لري لهذا بښخو ته د خپل هيڅ قسم خلقي يا کسبي بڼايست د خپلو محارمو سوا بل چا ته بڼکاره کول او اظهارول جائز نه دي.

البته په دغو محارمو کي هم د مراتبو فرق سته، مثلاً هغه زينت او بڼايست چي دا يې د خپل مېړه (خاوند) په مخ کي بڼکاره کولای سي هغه د نورو محارمو په مخ کي نه سي څرګندولای.

يادونه:

د محارمو پېژندنه او د هغو تفصيل د مؤلف په هغه رساله کي چي (د بښخي د پردې شرعي حدود) په نامه ده وګورئ.

درېم شرط:

دا دى چې هغه هم ډېر مهم شرط دى چې اكثره بنځي په اوسنى زمانه كې ورڅخه ناخبره دي هغه دا چې بنځي دا فكر كوي چې موږ خو بنځي يو هم مثل يو او د نارينه په ډول شهوت موږ نه لرو، لهدا يوه بنځه د بلي بنځي ټوله بدن ته كتلاى سي، بلكي داسي نه ده، ځكه د بنځي لپاره مطلق خپل زينت و خپل خاوند ته بنځاره كول جائز دي، بل چا ته په هغه اندازه باطني زينت بنځاره كول كه څه هم بنځو ته وي جائز نه دي.

نبي كريم ﷺ فرمايي، چې: يو نارينه دي د بل نارينه عورت ته نه گوري او يوه بنځه دي د بلي بنځي عورت ته نه گوري، او دا ډول دوه نارينه دي په يوه بستره كې نه پرېوزي او نه دي دوي بنځي په يوه بستره كې پرېوزي^(۱)
خلورم شرط:

دا دى چې په سينگار كې به يې داسي شى نه وي استعمال كړى، چې د هغه په كولو سره بنځي ته د نارينه وو نظر او فكر ور واوړي، لكه پايزېبونه په پنبو كول، ځكه د جاهليت په وخت كې به بنځو پايزېبونه په پنبو كول نو كله چې به يې تگ كاوه نو د پايزېبو آوازونه نارينه وو اورېدل نو نارينه به يې ځان ته متوجه كړ، يا د خوشبويي (عطرو) په وهلو (لگولو) سره و بنځي ته د نارينه وو فكر كېږي، خصوصاً چې بنځه بيا د كور څخه ووزي.

نبي كريم ﷺ د دغه ډول عمل كوونكو بنځو په باره كې فرمايي:

عن ابي موسى رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: كل عين زانية، والمرأة اذا استعطرت فهرت بالمجلس فهي كذا كذا يعنى زانية^(۲)

ترجمه: د حضرت ابو موسى رضي الله عنه څخه روايت دى، چې نبي كريم ﷺ وفرمايل: هره سترگه زنا كوونكې ده، بنځه چې كله عطر (خوشبويي) ووهي نو پس دباندي ووزي د نارينه وو د مجلس سره تېره سي هغه داسي داسي يعنى

^۱: (مسلم: كتاب الحيض، باب التحريم النظر الى العورات).

^۲: (الترغيب والترهيب: ج ۳، ص ۸۴).

لکه زانیه ده.

پنځم شرط:

د مسلمانې ښځې د زینت او سینگار لپاره یو شرط دا دی، چې په زینت کې به یې د نارینه وو سره مشابهت نه وي کړی یا په سینگار او زینت کې به یې داسې شی نه وي استعمال کړي چې هغه د نارینه وو سره خاص وي یا په زینت او سینگار کې داسې یو عمل اختیار کړي چې هغه عمل په نارینه وو پورې خاص وي. ځکه حضرت ابن عباس رضی الله عنه فرمایي، چې نبی کریم صلی الله علیه و آله لعنت کړی دی پر هغو ښځو باندې چې د نارینه وو سره یې مشابهت کړی وي او پر هغو نارینه وو باندې چې د ښځو سره یې مشابهت کړی وي.

او دا حدیث شریف یوه قاعده ده د مشابهت د نه جواز په باره کې او هغه مشابهت که په لباس کې وي یا په زینت او سینگار کې وي او یا په داسې نورو عملونو کې ^(۱)

شپږم شرط:

دا دی چې په زینت او سینگار کې به یې یو ناجایز عمل نه وي اختیار کړی، مثلاً د سرد کوڅیو پرې کول (په هغه اندازه چې د نارینو سره مشابهت راسي)، یا وروځي کول یا د بلي ښځې وربښتن پر خپل سر باندې ایښوول یعنې مښلول او داسې نور.

که څه هم د خاوند لپاره زینت او سینگار کول اولی او ښه کار دی، خو هغه زینت او سینگار به یې د شریعت مقدسه مطابق وي البته که خاوند د هغې د زینت او سینگار غوښتنه کوله چې هغه په شریعت مقدسه کې جواز نه درلودی نو د خاوند لپاره دي د شریعت حکم نه پرېږدي.

^۱: لعن رسول الله صلی الله علیه و آله المشبهين من الرجال بالنساء والمتشبهات من النساء بالرجال (بخاري: کتاب اللباس، ج: ۱۸، ص: ۲۳۹، ط: المکتبة الشاملة ورقم الحديث: ۵۴۳۵).
وهذا الحديث اصل في عدم جواز تشبه الرجال بالنساء والعكس في اللباس والزينة (احکام تجميل النساء، ص ۱۰۸).

او نبي کریم ﷺ فرمايي، چي د مخلوق اطاعت (پيروي) د الله تعالی په ناراضي کي مه کوئ.

عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ^(۱)
 او په يو بل حديث شريف کي نبي کریم ﷺ فرمايلي دي، چي: لعنت دي وي پر هغه چا باندې چي ورېښتان ايږدي يا ورايږدي يا وروځي کوي يا يې ورکوي^(۲)
اووم شرط:

په زينت او سينگار کي به يې د کفارو يا فاسقانو يا اهل کتاب ښځو سره مشابهت نه وي اختيار کړی او د مسلماني ښځي د زينت او سينگار په باره کي د ايو لوی شرط دی، ځکه په دغه شرط سره د مسلماني ښځي فرق د فاسقانو او فاجرانو ښځو سره راځي.

او مسلماني ښځي ته الله تعالی د دنيا په ټولو ښځو کي يو خاص امتياز ورکړی دی مسلمان ښځه د عامو ښځو په ډول نه ده، بلکي د مسلماني ښځي مرتبه ډېره لوړه ده او هغه د هغه چا څخه بېزاري اختياروي چي د الله تعالی د احکامو لحاظ او مراعت نه کوي، که څه هم بعضي مسلماني ښځي له دغه شرط څخه غافلي دي الله تعالی دي دوی ته هدايت ورنصیب کړي^(۳)
اتم شرط:

په زينت او سينگار کي به داسي شيان نه استعمالوي چي په هغه سره د چا صحت، شکل او صورت او بدن ته نقصان ورسېږي او په داسي شي باندې به زينت او سينگار نه کوي چي آينده نور تاوانونه رامنځته کړي.

^۱: مسند احمد ج: ۳ ص: ۴۷ ط: المكتبة الشاملة

^۲: واشمه والمشتوشمه... الخ (بخاري: كتاب النكاح، باب لا تطيع المرأة).

^۳: وهذا شريط عظيم في زينة المرأة المسلمة وبه تتميز عن اهل الفسق والخنا والفجور... وهذا الشرط افعل كثرأ في مجتمعات النساء اليوم (احكام تجميل النساء: ص ۱۱۲).

حُکمه نبي کریم ﷺ فرمايي: لا ضرر ولا ضرار... (۱)

دا حديث د زينت او سينگار په سلسله کي يو لوی اصل او قانون دی، چي د هر هغه شي چي د هغه استعمال نقصان رسوونکی وي په هيڅ صورت کي يې استعمال جائز نه دی، حُکمه شريعت مقدسه د انسانانو د نفع د ډېرښت او د مفسدو د کمښت ختمولو لپاره راغلی دی.

الله تعالی چي کوم شيان حرام کړي دي د هغو يوازي او يوازي لامل دا دی، چي په حراموالي کي د انسانانو د دنيا او آخرت نفع او گټه وي که څه هم بعض وختونه د حراموالي حکمت زمورځخه پټ وي. (۲)

نهم شرط:

دا دی چي د شهرت د لباس څخه به پرهېز کوي، د شهرت د لباس څخه مقصد دا دی چي د دومره زيات قيمتي لباس اغوستل چي د هغه په اغوستلو سره څوک په عامو خلکو کي جلا معلومېږي.

يا په بل عنوان باندي د شهرت لباس داسي لباس اغوستل چي ډېر کم قيمته او په اغوستلو سره يې څوک په عامو خلکو کي جدا معلومېږي، او دا هم يو ډول شهرت دی.

او د هر ډول شهرت د لباس اغوستونکو لپاره د نبي کریم ﷺ د حديث ارشاد داسي فرمايي:

نبي کریم ﷺ فرمايي چا چي د شهرت لباس واغوستی د قيامت په ورځ به الله تعالی هغه ته د ذلت لباس ور واغوندي او بيا به په هغه کي اور ولگېږي.

تشریح:

په حديث شريف کي د شهرت څخه مراد دا دی چي د شي ظاهر والی او ښکاره والی د دې لپاره چي په خلکو کي مشهوره سي او د شهرت اندازه د

۱: (ابن ماجه: کتاب الاحکام ص ۷۸۴، ج ۲، باب من بنی فی حقہ ما يضر لجاره).

۲: ان شريعة الاسلاميه جاءت بجلب المصالح والمنافع وتكثيرها ودفع المفسد والتقليل منها... والاصل في هذا قول النبي ﷺ لا ضرر ولا ضرار (احکام تجميل النساء: ص ۱۱۲).

خپلي معاشري او وطن و علاقې د خلکو دعاداتو څخه معلومېږي، چي د هغو د رواج او عاداتو څخه ډېر قيمتي يا کم قيمته لباس واغوندي، دا شهرت بلل کېږي. (۱)

لسم شرط:

د زينت او سينگار د شرطو څخه يو شرط دا دی، چي پر مسلمانې ښځې باندي دا لازمه ده چي په زينت او سينگار کي اعتدال وکړي، د اسراف څخه ځان وساتي، ځکه په اعتدال نه کولو سره څوک تبزير او اسراف ته رسېږي او د دې بېره هم سته چي څوک دي په تکبر او لويي کي اخته سي او خپل مقصد چي محض زينت وو هغه ورڅخه پاته سي.

لهذا د اسراف کوونکو او اعتدال نه کوونکو په باره کي د الله تعالی ﷻ ارشاد مبارک دی (۲):

وَلَا تُبْذِرْ تَبْذِيرًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ الْمُبْذِرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ وَكَانَ

الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٢٧﴾ (سورة اسراء: ۲۶-۲۷ آيتونه)

ژباړه: تاسو زيات اسراف مه کوئ، باور وکړئ چي اسراف کونکي د شيطانانو وروڼه دي او شيطان خپل رب لره پوره ناشکره دی.
يوولسم شرط:

دا دی چي په زينت او سينگار کي به يې نيت صحيح وي يعني نيت به يې يوازي د زينت او سينگار کولو نه وي بلکي په زينت او سينگار کي به يې نيت دا وي چي د خاوند په مخ کي ښه و ايسېږم او خاوند خپل حسن او زينت ته

۱: من لبس ثوب شهرة في الدنيا البسه الله ثوب مذلة يوم القيامة، ثم الهبة فيه ناراً (ابن ماجه: لبس شهرة من الثياب، ص ۲۵۷).

۲: ولا تسرفوا انه لا يحب المسرفين - لانه لا يحب الاسراف وقد ذكرنا ان المفروض من الستر هو يستربه العورة واما غيره فانما هو على دفع الاذى والتجمل (تفسير الماتريدي، ج ۴، ص ۴۰۲).

را جلب کړم او د عامو ښځو په مخکي پاکه صافه معلومه سم. ځکه الله پاک هر چاته پر نېک نيت باندي اجر او ثواب ورکوي.

نو که ښځه زينت او سينگار په دانيت وکړي چي خاوند ته ښه معلومه او ښه وایسېږم نو الله پاک پر دغه نيت باندي ثواب ورکوي او دا ډول که ښځه د ښه لباس په اغوستلو کي او په زينت او سينگار کولو کي دانيت وکړي چي په ښه لباس او زينت کي مي نيت د نورو ښځو ترغيث دی چي نوري ښځي به هم ښه لباس وکړي چي هغه هم د شريعت موافق سي او د خيرن لباس او خيرن بدن څخه ځان وساتي ترڅو چي د لباس او بدن د پاکۍ يې عادت سي که څه هم ډېري ښځي زينت او سينگار کوي او دا ډول ښه ښه لباسونه هم اغوندي خو په کور کي د خاوند لپاره يې نه کوي، بلکي چي دوی يوې ښادۍ ته ځي نو زينت او سينگار کوي په دانيت چي موږ د نورو ښځو په مخ کي ښي معلومي سو نو په دې نيت دوی اجر او ثواب نه سي پيدا کولای، بلکي دغه نيت د دوی لپاره د لويي او تکبر ذريعه او سبب گرځي.

لهذا په زينت او سينگار کي ښه نيت مراعتول ضروري دي، ځکه چي اجر او ثواب پر نيت باندي مرتب دی.

إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾ (سورة لقمان: ١٨ آيت) (۱)

ژباړه: باور وکړئ چي الله جل و علا په کبر سره تگ کونکی او فخر کونکی نه خوښوي

۱: انما الاعمال بالنيات وانما لكل امرئ ما نوى ... فهجرته الى ما هجر اليه (بخاري: ص ۱، ج ۱).

دریم فصل

د ښځو د ورپښتانو په اړه

د ښځو لپاره د سر د وپښتانو پرې کول (لنډول) جائز دي؟

خصوصاً د ښځې د جمال او زینت یو جزء په وپښتانو کې هم دی او د وپښتانو اوږدوالی او ډېروالی د ښځې لپاره د جمال او زینت نښاني ده او بیا خصوصاً په تېره سوې زمانه کې د ښځو لپاره اوږده وپښتان پرېښودل د ښځو پر زینت او جمال باندې دلالت کوي.

آن تر دې چې د صحابیاتو رضی اللہ عنہن څخه یوې صحابیې ام سلمة رضی اللہ عنہا د نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم څخه سوال وکړ چې یا رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم! زما د سر کوڅې سختې اوډل سوي دي نو د جنابت د غسل پر مهال د وپښتانو د کوڅیو خلاصېدل ضروري دي که یا؟

نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم ورته وفرمایل: چې ستا لپاره درې واړه اوبه پر سر باندې اچول کافي دي (چې د وپښتانو بېخو ته ورسېږي) بیا پر نور بدن باندې اوبه واچوه نو ته به پاکه سې.

دا حدیث د صحابیاتو د وپښتانو پر اوږدوالي باندې دلالت کوي.

او دا ډول د ازواجو مطهراتو رضی اللہ عنہن د وپښتانو په باره کې حضرت ابو سلمة رضی اللہ عنہ بن عبدالرحمن روایت کړی دی، فرمایي چې زه او د حضرت عائشې رضی اللہ عنہا رضي ورو د حضرت عائشې رضی اللہ عنہا و حضور ته حاضر سوو، نو د حضرت عائشې رضی اللہ عنہا رضي ورو د حضرت عائشې رضی اللہ عنہا څخه د نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم د جنابت د غسل په اړه وپوښتل.

حضرت عائشي رضي الله عنها يو لوبښی د پيالې په اندازه راوغوښتی نو دې غسل پکښي وکړ، زموږ او د دې مبارکي په مابين کي پرده وه ... حضرت ابو سلمه رضي الله عنه بن عبدالرحمن فرمايي چي د نبي کریم صلي الله عليه وسلم د ازواجو مطهراتو وېښتان د وفره (تراوړو څخه کښته) په اندازه وه.

د دغه حديث شريف څخه دوې خبري معلومي سوې اول دا چي د نبي کریم صلي الله عليه وسلم په ژوند کي د ازواجو مطهراتو وېښتان نه وه پرې (لنډ)، دوهمه خبره دا چي وېښتان د بنځي لپاره يو نوع مهم زينت دی، خصوصاً چي د بنځي وېښتان څومره ډېروي او اوږده وي.

په مخکنيو وختو کي چي به د بنځي خاوند مړ سو نو مېرمن به يې وېښتان کوچني (لنډ) کړه، ځکه چي په زينت کي يې د عدي د تېرېدو تر وخته پوري کموالی راسي.

مگر د څه مودې څخه وروسته هغه عمل (د وېښتانو لنډول) چي د بنځي د بدرنگۍ او د نه ښايست او نه زينت نښانه وه په اوسني وخت کي هغه د زينت او سينگار نښانه جوړه سوې ده.

لهذا د بنځو لپاره د سر د وېښتانو د وفره د اندازې څخه چي تراوړو د لاندي حصې پوري يې اندازه ده د (صحيح قول مطابق) تر هغه کموالي لنډول يا د وېښتانو دومره کوچني کول يا لنډول چي د نارينه وو سره يا فاسقو او فاجرو بنځو سره يې مشابېت راسي جائز نه دي، بلکي مکروه تحریمي دي. که څه هم د خاوند په غوښتنه وي ځکه د الله تعالی ناراضه کول د بنده (مخلوق) د راضي کېدو لپاره جائز نه دي، البته په حج کي يې د ټوله سر د وېښتانو څخه د ګوتي د يوه بند په اندازه پرې کول جايز دي.^(۱)

۱: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ مَوْلَى أُمِّ سَلَمَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي امْرَأَةٌ أَشَدُّ ضَفَرٍ رَأْسِي فَأَلْقِضُهُ لِعَسَلِ الْجَنَابَةِ قَالَ لَا إِلَّا مَا يَكْفِيكَ أَنْ تَخْتَبِيَ عَلَى رَأْسِكَ ثَلَاثَ حَيَّاتٍ ثُمَّ تُفِيضِينَ عَلَيْكَ الْمَاءَ فَتَطْهُرِينَ، صحيح مسلم، ج: ۲، ص: ۲۱۸ ط: المكتبة الشاملة، ورقم الحديث: ۴۹۷
عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ خَفْصٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ أُنَا وَأَخُوهَا مِنَ الرُّضَاعَةِ فَسَأَلَهَا عَنْ

د ښځې لپاره د سر د مخ (پېکي) وېښتان پرېکول يا لنډول جائز دي؟

د سر د مخ د طرف (پېکي) پرېکولو يا لنډولو ته په عربي ژبه کې قَصُّه وايي، نو د پېکي په پرې کولو يا لنډولو کې يا کله په اوږدوالي کې د ښځې په زينت يا ښايست والي کې زياتوالي راولي او د ښځې لپاره زينت کول جائز دي.

لهذا د ښځې لپاره د پېکي وېښتان پرې کول يا اوږدول دواړه جائز دي، البته د فاسقو او فاجرو ښځو سره يا د نارينه وو سره به يې مشابهت نه وي کړی (۱)

د ښځې لپاره د سر د وېښتانو پرېکول جائز دي؟

د ښځې لپاره د سر د وېښتانو د پرې کېدو حکم په مخکنۍ مسئله کې ذکر سو او د ښځې لپاره د سر د وېښتانو د تراشلو حکم دا دی که د سر د وېښتانو پرېکول محض د فېشن او زينت لپاره وي جائز نه دي، البته بعض

غُسِّلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْجَنَابَةِ فَدَعَتْ بِإِثَاءِ قَدْرِ الصَّاعِ فَاغْتَسَلَتْ وَبَيَّنَّا وَبَيَّنَّهَا سِتْرٌ وَأَفْرَعَتْ عَلَى رَأْسِهَا ثَلَاثًا قَالَ وَكَانَ أَزْوَاجُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْخُذْنَ مِنْ رُءُوسِهِنَّ حَتَّى تُكُونَ كَالنُّوْفَرَةِ ، مسلم كتاب الحيض ، ج : ۲ ص : ۲۰۰ ط : المكتبة الشاملة ورقم الحديث : ۴۸۱

في الدر المختار عن المجنبى اقطع شعراؤها اثم ولعن زاده في البزايه وان يأذن الزوج لانه لا طاقة لمخلوق في معصية الخالق... في الاشباه... وتمنع من حلق رأسها اي حلق شعراؤها... ان المراد بحلق رأسها ازالته سواء كان بحلق او قص او نتف او نورة فليحرر والمراد بعدم الجواز كراهة التحريم (در المختار: ج : ۶ ص : ۷۲۷ ط: المكتبة الشاملة امداد الفتاوى: ج ۴، ص ۲۲۷-۲۲۸).

و فريق يرى الاباحة لكنه يشترط عدم التشبه بالرجال والكافر... وفي هذه الحالة كرهه لها (فتاوى هيئة كبار العلماء: ج ۲، ص ۳۲۹).

۱: و قد شاع في هذه الآونة ان تقص المرأة شعرها من الأمام فقط و تسمى هذه الطريقة (القصة) و قد تكون بحيث تغطي الجبهة فقط او اقصر قليلا او اطول قليلا و قد اشار الى جواز ذلك بعض العلماء المعاصرين بالشروط السابقة... الخ.

و فريق يرى الاباحة لكنه يشترط عدم التشبه بالرجال ولا الكافرات (احكام تجميل النساء: ص ۱۲۹).

اوقات د سر د وېښتانو سرونه دوه درې (ښاخونه) وکړي او د هغه وجي د سر وېښتان تويېږي نو بيا يې پرېکول جائز دي. يا په وېښتانو کې کله فرق وي بعضي کوچني وي بعضي غټ وي نو د کوچنيو وېښتانو د غټولو لپاره که د کوچنيو وېښتانو سرونه پرېکړي نو هم جائز دي.^(۱)

د ښځې لپاره د ناجورۍ يا بل عذر د وجي د سر وېښتان خريل يا ډېر کوچني کول جائز دي؟

که چيرې د ښځې په سر کې يوه داسې ناجورې پيدا سي چې د هغې تداوي د سر د وېښتانو سره يا د سر د وېښتانو د اوږدوالي سره نه سي کېدای نو د دغه شرعي عذر پر بناء باندې د سر خريل يا د وېښتانو کوچني کول جائز دي ترڅو چې دغه ناجورې ختمېږي او د ناجورۍ تر ختمېدو وروسته بيا يې کوچني کول يې جائز نه دي.^(۲)

د فېشن او زينت لپاره ښځې کولای سي چې د سر په وېښتانو کې مختلف ډيزاينونه جوړ کي؟

ښځه د خپل ښايست او زينت د لا زياتوالي لپاره پخپلو وېښتانو کې هر ډول ډيزاين او اندازه اختيارولای سي، البته د لاندې ذکر سوو شرطونو په مراعت کوي:

۱. د وېښتانو په ډيزاين جوړولو يا د يوې خاصې اندازې په خپلولو کې به د وېښتانو پرېکول يا لنډول نه وي.
۲. د وېښتانو د ډيزاين په جوړولو کې به د يوې کافري يا فاسقي او فاجري ښځې سره مشابهت نه وي کړی يا د هغې سره به يې د مشابهت په نيت دغه اندازه نه وي خپل کړی.
۳. د وېښتانو په ډيزاين جوړولو کې به يې نيت خاص د خپل خاوند د

^۱: فتاویٰ رحمیه: ج ۱۰، ص ۱۲۰.

^۲: ولو حلقّت المرأة راسها فان فعلت لوجع اصابها لا بأس به وان فعلت تشبها بالرجل فهو مکروه (هنديّه: ج ۵، ص ۴۲۸).

خوښي يا خوشحالي لپاره كړي وي.

۴. د وېښتانو په ډيزاين جوړولو كې به دومره وخت نه مصرفوي چي په نورو ضروري او مهمو كارو كې خلل پيدا سي. يا دومره پيسې په مصرف كې چي هغه د اسراف اندازې ته ورسېږي (۱)

د ښځي لپاره د سر وېښتان د بوك په ډول پر سر باندي يو ځای كول جائز دي؟

مخكنيو ښځو د زينت او جمال لپاره يا د خلكو فكر ځان ته د را اړولو لپاره د سر ټول وېښتان به يې پر سر باندي لوړ جمع او بند كړل، نو د سر كيفيت او شكل به د اوبښ د بوك په ډول معلومېدی.

د داسي وېښتانو د انداز د خپلونكو ښځو په باره كي نبي كريم ﷺ فرمايي:

دوې طايفې (ټولې) د اورد خاوندانو څخه دي، چي هغه دوې ټولې ما نه دي ليدلي، د دوی سره داسي څوك وه چي د هغوی سره به د غوا د لكۍ په ډول چلاخي وې په هغه باندي به خلك وهي، د هغه دوو صنفو (ډولو) څخه يو ډول هغه ښځي دي چي لباس يې اغوستی وي مگر لڅي به وې (چي د بدن جوړ به يې ورڅخه معلومېږي، د ډېر تنگوالي څخه يا ډېر نازكوالي څخه).

دوهم صنف (ډول) هغه ښځي چي د خلكو زړونه فحشاء او بدو ته مائلوي، او د دوی مائله كوونكي دي زنا او د هغه لاملونو ته، نو دغو ښځو به د سر وېښتان د اوبښ د بوك په ډول جوړول، دغه ښځي به جنت ته نه سي داخلي او نه به د جنت بوی ترپزه كړي كه څه هم د جنت بوی رسېږي تر كومه كومه ځايه

۱: عن ابن عمر رضي الله عنه قال قال رسول الله ﷺ من تشبه بقوم فهو منهم (مشكوة: ج ۲، ص ۳۷۵).

ای من تشبه نفسه بالكفار مثلاً في اللباس وغيره (مرقات: كتاب اللباس، ج ۸، ص ۱۵۵).
الاصل في الاشياء الاباحه عند بعض الحنفية... وفي الهداية من فصل الحداد ان الاباحه اصل (الاشباه والنظائر: (ج ۱، ص ۲۰۸ - القاعدة الثالثة).

پوري.

او په بل روايت کي نبي کریم ﷺ ملعوني (لعنت پر سوی د الله د رحمت څخه ليري) بلل سوي دي.

لهذا د ښځي لپاره د خپل سر وېښتان په داسي شکل او انداز باندي جوړول چي هغه د ټولو وېښتانو د سر پر لوړه حصه باندي جمع کول لکه د اوښ بوک جائز نه دي.

البته هغه ډول وېښتان چي د سر د شا پر حصه باندي يې جمع کړي وي يا د سر پر بله حصه باندي يې جمع کړي وي لکه په اوسني وخت کي چي بعضي ښځي د کور د خدمت (کار) په وخت کي د وېښتانو د حفاظت لپاره يې دغه انداز عملي کړی دی جائز دی^(۱)

تر څه وخت پوري د وېښتانو پرې کول يا کوچني کول جائز دي؟

د هغو نجونو لپاره چي عمري يې نهو کلونو ته رسېدلی وي، د وېښتانو پرې کول د نورو لويو ښځو په ډول جائز نه دي او د داسي نجونو لپاره چي عمر يې د نهو کلونو څخه کم وي نو د ښايست او زينت يا د بل جائز مقصد لپاره يې د وېښتانو پرې کول يا کوچني کول جائز دي، البته د کافرانو او فاسقانو د مشابهت څخه ځان ساتل ضروري دي^(۲)

پيدائشي وېښتان خريل يا پرې کول ضروري دي؟

په بعضو علائقو او کورنيو کي دا رواج وي چي د کوچنيو نجونو د سر وېښتان نه ورخروي، بلکي له دغه وخت څخه همدغه وېښتان غټ سي او دا

^۱: عن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله ﷺ صنفان من أهل النار... ونساء كاسيات عاريات مميلات مائلات رؤسهن كاسنمة البخت المائلة لا يدخلن الجنة ولا يجدن ريحها وان ريحها ليوجد من مسيرة كذا كذا (احسن الفتاوى: ج ۸، ص ۷۴ - مسلم: كتاب اللباس والزينة، ص ۲۰۵، ج ۲).

^۲: قال العلامة ابن عابدين رحمته الله بل في محرمات المنع وبنت لتسع فصاعداً مشتبهة اتفاقاً الخ (ردالمختار: ج ۳، ص ۶۴۰).

شرعاً جائز نه دي ځکه نبي کریم ﷺ فرمايي، چي: کله چي يو کوچنی وزېږي نو پر اوومه ورځ يې عقیقه (پسه حلال) کړي او نوم پر کښېږدي او دا ډول يې سر ورخړوي، که څه هم د سر خړيلو په باره کي د اوو کلونو روايت هم راغلی دی.^(۱)

د مصنوعي (جوړ سوو) وېښتانو د اېښودلو حکم:

په اوسني وخت کي د وېښتانو اېښودل د خلکو يو عام عادت او رواج دی. هغه دا چي بعضي نارينه چي نرله (د سر وېښتان يې) ختلې وي يا بعضي هغه ښځي چي د سر وېښتان يې کم وي يا لنډ وي د زينت لپاره نور وېښتان اېږدي، چي د کمو وېښتانو ځای په ډک کړي يا پر هغه لنډو وېښتانو باندې نور وېښتان مېښلوي چي هغه په اوږده سي، نو دغه وېښتان چي وربښودل کېږي کله د بل انسان يا د يو حيوان وېښتان وي، د حيوان وېښتان کله پاک وي کله نجس، يا مصنوعي وېښتان د يوې مادې څخه جوړ سوي وي لکه د ټوکره د تار څخه، يا داسي نور...

او دغه ډول وېښتان پر دوه قسمه اېښودل کېږي:

اول ډول دا چي د همېشه لپاره اېښودل سوي چي بيا نه ايسته کېږي.

دوهم ډول هغه دي چي عارضي اېښودل سوي وي که وغواړي اېښودلای سي او بيا يې ايسته کولای سي. د وېښتانو د اېښودلو دواړه صورتونه (ډولونه) که دائمي وي که عارضي وي که اېښوونکی وي او که ور اېښودونکی وي د ټولو په باره کي نبي کریم ﷺ فرمايي:

د حضرت عبدالله بن عمر رضی الله عنه څخه روايت دی، چي نبي کریم ﷺ وفرمايل، چي: د الله تعالی لعنت دي وي پر هغو ښځو باندې (چي د وېښتانو د اوږدوالي لپاره يا کموالي د وجي د بل نارينه يا ښځينه وېښتان) د خپلو وېښتانو سره يا د بل د وېښتانو سره وربښلوي او پر هغه ښځه باندې هم د الله تعالی لعنت دی چي بلي ښځي ته ووايي چي د بل وېښتان زما پر وېښتانو

^۱: (ترمذي: ج ۱، ص ۱۸۳).

باندې راوښلوله (۱)

حضرت حيمد بن عبدالرحمن بن عوف رضي الله عنه فرمايي چي ما حضرت معاويه بن ابو سفيان رضي الله عنه د حج په كال (په كوم كال چي هغه د خپل خلافت په زمانه كي حج كوي) پر منبر باندې خه ويل ما واورېدل. ده د وېښتانو يوه پنځه د يوه خادم په لاس كي وليدله وې فرمايل: چي ستاسي علماء چيري دي، ما د نبي كريم صلي الله عليه وسلم د دغسي كړونو څخه منع كول اورېدلي دي او ده وفرمايل، چي: بني اسرائيل ځكه هلاك سول چي د هغوي ښځو دغه (د وېښتانو ايښودل يا ورايښودل) شروع كړل (۲)

لهذا د وېښتانو په ايښودلو كي د يوه انسان لپاره د بل انسان وېښتان ايښودل يا د نجس العين حيوان وېښتان ايښودل جائز نه دي بلكي حرام دي. البته هغه وېښتان چي د حيوان وي د نجس العين حيوان نه وي يا مصنوعي وېښتان يې د يوه شي (مادې) څخه جوړ كړي وي هغه دايمي ايښودل سوي وي يا عارضي جائز دي. او د دائمي ايښودلو په صورت كي د غسل كولو يا مسح كولو پر مهال يې ايسته كول ضروري نه دي ځكه د سر جزء گرځي. او د عارضي ايښودلو په صورت كي د غسل او مسح كولو پر مهال يې ايسته كول ضروري دي.

۱: عن ابن عمر رضي الله عنه ان رسول الله صلي الله عليه وسلم قال: لعن الله الواصلة والمستوصلة والواشمة والمستوشمة (بخاري: باب الوصل)، او حضرت اسماء بنت ابوبكر صديق رضي الله عنه فرمايي چي نبي كريم صلي الله عليه وسلم وفرمايل، چي: د وېښتانو پر ښلولو نكو او ورمښلولو نكيو باندې د الله تعالى لعنت وي. عن اسماء رضي الله عنها بنت ابي بكر قالت لعن... الواصلة والمستوصلة (بخاري: باب الوصل، ص ۸۷۹، ج ۲).

۲: عن حميد بن عبدالرحمن بن عوف انه سمع معاوية بن ابي سفيان عام حج وهو على المنبر وهو يقول وتناول... اين علماء وكم سمعت رسول الله ينهى عن مثل هذه ويقول انما هلكت بنو اسرائيل حين اتخذ هذه نساؤهم. (بخاري: ص ۸۷۸، ج ۲).

يادونه:

د ايښودلو وېښتانو که دائمي وي او که عارضي وي د ښځې د نامحرم په مخکې او په لمانځه کې د اصل وېښتانو حکم لري يعنې ايښودل سوي وېښتان د ښځې هم عورت بلل کېږي.^(۱)

د ښځو لپاره د سر د وېښتانو رنگول جائز دي؟

ښځې د خپل سر د وېښتانو د ښايسته کولو لپاره د کيمياوي مادو څخه جوړ سوي رنگونه هغه که سور رنگ وي يا ژړ يا تور ته نژدې رنگ وي يا په نکريزو باندې رنگوي جائز دي او دا ډول که د ښځې وېښتان په کم عمر کې يا د يوې ناجوړې د وجي سپين سوي وي په تور رنگ باندې تورول يې هم جائز دي.

د دغه عذر پرته د نورو ښځو چي عمر يې د وېښتانو سپين کېدو ته رسېدلی وي جائز نه دي. البته د ټولو رنگو د استعمال لپاره مناسب دا دی چي د وېښتانو په رنگولو کې وخت ضايع او عبث نه کړي او دا ډول يې دومره پرله پسې استعمال نه کړي چي بالاخره يې د مجبوري پر اساس رنگوي يا د ډېر رنگ د استعمال د وجي وېښتان ورسپين کړي نو بيا مجبوراً يې رنگوي چي سپين وېښتان ښکاره نه سي.^(۲)

^۱: الوصل بشعر الادمی حرام و كذلك الوصل بشعر نجس من غير الادمی ... قال العثماني حفظه الله والذي يظهر من كتب الحنفية ان الراجع عندهم القول الثاني وهو تخصيص الحرمة بشعر الادمی ... ولا بأس للمرأة ان تجعل في قرونها وذوائبها شيئاً من الوبر ... وبه ظهر ان اتخاذ القرامل (وهي خيوط مريـر) للنساء جائز ... الخ (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۱ - فتاوى هندية: ج ۵، ص ۳۵۸ - جديد فقهي مسائل: ج ۱، ص ۳۰۱).

^۲: أما خضاب المرأة شعرها لتزين لزوجها فقد اجاز قتادة كما اخرج عنه عبد الرزاق مصنفه و كذا اجازه اسحاق ... ابن قدامة في المغنى (ج ۱، ص ۷۶ - تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۵۰) قال النووي: والاصح والأوفق للسنة استحباب خضب الشيب للرجل والمرأة بصفرة او بحمرة (شرح صحيح مسلم: ج ۱۴، ص ۸۰)

د ښځې لپاره وروځي کښل (کول يا نري کول) جائز دي؟

په اوسنۍ زمانه کې د فېشن څخه يو دا هم دی، چې ښځې د خپلو وروځو د باريک (نري) ښکاره کولو لپاره په تکليف سره د وروځو کنارې (څنډې) کوچنۍ کوي يا يې کارې، نو که يې پخپله وکارې يا يې بل څوک ور وکارې جائزه دي بلکې حرام دي. البته يو هغه وېښتان وي چې عادتاً په وروځو کې نه بلل کېږي بلکې د وروځو څخه ماسوا پر تندي باندي راغلي وي نو د هغو وېښتانو کښل جائز دي.

او په حديث شريف کې نبي کریم ﷺ پر کښونکو (نري کوونکو) او ورکښونکو (چې غوښتنه د کښلو ورڅخه کوي) لعنت ويلی دی، يعنې دغه عمل کوونکي دي د الله تعالی د رحمت څخه ليري وي.

پاملرنه:

هغه ښځې چې د وروځو د نري کولو يا کښلو په عمل باندي اخته وي د دوی لپاره دا فکر په کار دی، چې د الله تعالی نبي ﷺ د دغه عمل کوونکو ښځو ته بدعايي (بئرا) کېږي ده، هغه دا چې د دغه عمل کوونکي دي د الله تعالی له رحمت څخه ليري وي، دا د الله تعالی د نبي ﷺ بدعاء ده او موږ چې د يو عام ښه کس د بدعاء څخه هم ځان ساتو نو د الله د نبي د بدعايي څخه ځان ساتل څومره زموږ لپاره ضروري او لازمي دي.

لهذا د ټولو مسلمانو ښځو لپاره لازمي ده، چې د الله تعالی د نبي ﷺ د دغه بدعاء څخه ځان وساتي او د بئرا څخه د ځان ساتل هغه وخت راتلاي سي چې موږ دغه د وروځو کښل يا نري کولو څخه پرېهزو وکړو (۱)

عن ابي الدرداء رضي الله عنه مرفوعاً من خضب بالسواد سود الله وجهه يوم القيامة (كنز العمال: ج ۶، ص ۶۷۱ - احكام تجميل النساء: ص ۱۷۹).

۱: حدثنا اسحق بن ابراهيم ... عن عبدالله قال لعن الله الواشمات والمستوشمات والنامصات والمتنمصات ... الخ (مسلم: ج ۱۱، ص ۵۳، ط: المكتبة الشاملة ورقم الحديث: ۳۹۶۶).

د ښځې لپاره پر مخ باندي راغلي (شنه سوي) وېښتان کښل جائز دي؟

د ښځې لپاره د هغه ځای څخه وېښتان کښل چي عادتاً د انسان پر هغه ځای باندي وېښتان نه شنه کېږي لکه تندي، بارخوگان، غاړه نو که وېښتان پر راشنه سي کښل يې جائز دي، البته چونکه د وېښته عادت دا دی، چي په کښلو يا غچي کولو باندي د وخت په تېرېدو سره نور ډېرېږي او بل دا چي په کښلو کي يو ډول پر ځان باندي تکليف او اذيت تېرېدل هم دي او دسترگو ديد ته هم تاوان رسوي، په هغه صورت کي چي په تار باندي يې کارېي او که د کریم په پاوډر په ذريعه يې کارېي، که څه هم دغه وجه نه وي خو په اوله وجه سره يې نه کښل اولی او ښه کار دی.

دوهم که پر هغه ځای باندي وېښتان را شنه سي چي عادتاً د ښځې پر هغو ځايو باندي وېښتان نه شنه کېږي لکه ږيره، برېتونه نو د داسي وېښتانو د شنه کېدو په صورت کي د ښځې لپاره يې کښل ضروري او لازمي دي (۱)

د ښځې لپاره د لاسو (بازوگانو) پښو (پنډيو او ورنو) وېښتان خړيل جائز دي؟

د ښځو لپاره د بازوگانو او پنډيو وېښتان که د بال صفا په ذريعه وي يا د بل کریم په ذريعه وي ليري کول يې جائز دي، ځکه چي د ښځې په حق کي زينت مطلوب او مقصود دی او د لاسو و پښو د وېښتانو په ليري کولو کي د خلقت تبديلي هم نه رايي او دا ډول په هغه کي څه دو که هم نه معلومېږي ځکه يې د وېښتانو ليري کېدل جائز دي.

قوله: النامصات الخ انمص (بفتح النون و سکون الميم) تتف الشعر: ونمست المرأة الشعر ای تتفته والنامصة هي التي تتف شعر الوجه... المتنمصة من تأمر امرأة أخرى بتف الشعر عن نفسها و اکثر ما تفعله النساء في الحواجب و اطراف الوجه ابتغاء للحسن والزينة و هو حرام بنص هذا الحديث اما اذ انبتت للمرأة لحية او شارب او عنققة فاخذها حلال عند الحنفية رحمهم الله (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۵).

۱: وفي الشامية (قوله النامصة) ذكره في الاختيار ايضاً والمغرب النمص تتف الشعر و منه... فلو كان في وجهها شعر ينفر زوجها عنها بسببه ففي تحريم ازالته بعد لأن الزينة للنساء مطلوبه للتحسين... فلا تحرم ازالته بل تستحب (در المختار: ج ۶، ۳۸۳ ايچ ايم سعيد).

البته که چيري يې د وېښتانو په پرې کولو کې څه تکليف او اذيت وي نو نه پرې کول يې بهتره او ښه کار دی. (۱)

د ښځې لپاره د زيرناف او بغلو د وېښتانو د خړيلو حکم:

د زيرناف او بغلو د وېښتانو د خړيلو (ليري کولو) د ښځې او نارينه لپاره مستقلة شرعي مسئله ده او د فطرت په لسو شيانو کې داخل دی لهذا د زيرناف او بغلو وېښتان په هفته کې يو وار پرې کول په کار دي، يا په پنځلسو ورځو کې يې پرې کول ضرور دي. مگر د څلوېښتو ورځو پورې تاخير (خلف) ورکول گناه بلل کېږي مکروه تحريمي دي.

او د وېښتانو ليري کول که څه هم د هر شي په ذريعه يې ليري کول جائز دي مگر د ښځې لپاره د پوډرو يا يو ډول کریم دي د هغه استعمال د چرې (د ماشين د چرې) پر ځای مناسب دی او د نارينه وو لپاره دواړه مناسب دي (۲)

د ښځې هغه وېښتان چې پخپله يې پرې کړي وي يا خود بخوده ختلي وي نو څه به په کوي؟

د ښځې لپاره هغه وېښتان چې پرې کول يې پخپله موده کې ضروري وي لکه د زيرناف او بغلو وېښتان يا هغه د سر وېښتان چې خود بخوده توپېږي يا ښځه يې قصداً پرې کوي په دواړو صورتو کې د وېښتانو په خاوره کې پټول ښه او بهتر کار دی يا په داسې ځای کې بايد کښېښودل سي چې هلته نجاست نه وي يعنې په غسل خانه يا پای خانه (بيت الخلاء) کې يې غورځول په کار نه

۱: والحاصل: ان كل ما يفعل في الجسم من زيادة او نقص من اجل الزينة... واما ماتزيت به المرأة لزوجها من تحمير الأيدي او الشفاء والعارضين بما لا يلتبس بأصل الخلقة فانه ليس داخل في النهي عندا جمهور العلماء (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۵).

۲: ويستحب حلق عانته وتنظيف بدنه بالاغتسال في كل اسبوع مرة والافضل يوم الجمعة و جاز في كل خمسة عشرة وكره تركه وراء الاربعين. قال العلامة الشامي رحمه الله ولا عزز فيما وراء الاربعين ويستحق الوعيد (رد المختار: ج ۶، ص ۴۰۶ كتاب الحظر والاباحة - مرقات: ص ۲۱۲، ج ۸، باب الترجل).

دي، بلکي مکروه دي.

ځکه دا د انسان جزء دي او انسان محترم او معظم دی باید احترام او عزت يې وسي او د دې احترام په هغه صورت کي کېدای سي چي دا هغه جزء حفاظت وسي او په فتاوی هندیه کي دا خبره ذکر سوې ده چي دنارینه او ښځي لپاره چي دوسواس او بد فکری یو لامل هم دادی چي دوی نوکان او وېښتان به ځایه غورځوي. (۱)

۱: فاذا قلم اظفاره او جز شعره ینبغی ان یدفن ذلک الظفر و الشعر المجزوز فان رمی به لا بأس وان القا فی الکنیف او فی المغسل یکره ذلک (حاشیة الطحطاوی علی الدر المختار: ج ۴، ص ۲۰۲، کتاب الحظر والاباحه).

څلورم فصل

د سينگار او زينت د شيانو په اړه دى

د خاوند لپاره د زينت او سينگار كولو حكم:

زينت او سينگار د ښځې فطري حق دى او هره ښځه طبعاً حسين والى او بنايست خوښوي او دا غواړي چې زه ښه واپسېږم، خصوصاً بيا پر ښځې باندي لازم دي چې د خاوند لپاره د شريعت مقدسه په حدودو كې زينت او سينگار وكړي او د ښځې پر زينت او سينگار باندي هم هغه وخت اجر او ثواب مرتب كېداى سي، چې د خاوند لپاره يې كړى وي او دا ډول په شريعت مقدسه كې د هغې ښځې لپاره چې نكاح (واده) يې كړې وي په خيرن لباس او خيرن بدن گرځېدل مكروه دي، بلكې په شريعت مقدسه كې خاوند ته دا اجازه سته كه مېرمن يې د ده لپاره سينگار نه كوي نو تاديباً دي څه محدوده سزا وركړي، ځكه چې پر مېرمن باندي د خاوند دا حق دى، چې دا به خپل خاوند ته ځان سينگاروي.

البته په زينت او سينگار كې هغه كېمياوي دواوي استعمالول چې د انسان د وجود اعضاوو ته ضرر رسوونكي وي جائز نه دي، كه څه هم د خاوند لپاره زينت او سينگار كوي^(۱)

^۱: استعمال أدوات التجميل كتحمير الشفاء لابس به وكذا تحمير الخدود فلا بأس به لاسيماً للمتزوجة.

تجمل المرأة لزوجها فى الحدود الشرعه... ليس هناك ضرر طبي... من استخدام المكياج (المغنى، ج ۱، ص ۱۶۸، بحواله احكام تجميل النساء: ص ۲۰۱).

د ميک اپ (د سرخي او سفېدې کولو) حکم:

د زينت، سينگار او ميک اپ (سرخۍ او سفېدې) استعمال د ښځې لپاره چې نکاح (واده) يې کړې وي جائز خو څه بلکې د خاوند لپاره خصوصاً ښه او بهترين عمل دی.

خو البته زينت او سينگار د ميک اپ (سرخۍ او سفېدې) د استعمال شيان اکثريه او سني وخت کې د نورو خارجي وطنو څخه راځي، لکه: پاوډر، کریم، لوشن او داسې نور د زينت او ميک اپ (سرخۍ او سفېدې) د شيانو په جوړېدو کې د خنزير يا مردار سوو حيواناتو وازگي استعمالېږي او هغه شرعاً حرام دي.

سوال اوس دا دی، چې د دغو شيانو استعمال شرعاً جائز دی ځکه؟

په جواب کې بايد وويل سي که دغه د خنزير يا مردارو سوو حيواناتو وازگي يقيني پکښې وي او د يوې کيمياوي دوا په ذريعه يې حقيقت او ماهيت بدل سوی نه وي نو استعمال يې جائز نه دی.

او که په دغو شيانو (کریم، پاوډر، لوشن او سرخي) کې يوازي د حرامو شيانو د استعمال شک کېدی نو محض د شک پر بنياد باندي د دغو شيانو استعمال نه حرامېږي، ترڅو چې يقين نه وي.

او دا ډول که د دغو شيانو (کریم، پاوډر، سرخي او لوشن) په جوړېدو کې يقيني حرام او حلال دواړه استعمالېدل او د هغو حرامو شيانو حقيقت او ماهيت د کيمياوي دواوو په ذريعه بدل سوی وي نو په دغه صورت کې يې د دغه شيانو استعمال جائز دی.

ځکه چې اوس يې اصلي حقيقت او ماهيت بدل سوی دی^(۱)

^۱: قال العلامة الحصكفي رحمه الله عليه ويظهر زيت تنجس بجعله صابوناً به يفتى للبلوى.

وقال ابن عابدين رحمه الله عليه ثم هذه المسئلة فرعوها على قول محمد بالطهارة بانقلاب العين الذى عليه الفتوى اختياره اكثر المشائخ... فصار صابوناً يكون ظاهر لتبدل الحقيقة (ردالمختار: باب الانجاس).

د مېلمنو او کوربه ښځو لپاره د زينت او سينگار کولو حکم:

په اکثره ځايو کې داسې وي چې ښځې يو ځای مېلمنې وي نو زينت او سينگار کوي هغه نو کله پخپله کور کې زينت او سينگار وکړي يا ولاړه سي آرايشگاه ته هلته په ځان سينگار وکړي او دا ډول کوربه ښځې چې دوی ته مېلمنې راځي نو دوی هم د مخکې مېلمنو په ډول پخپل کور کې ځان سينگار کړي يا ولاړي سي آرايشگاه ته هلته ځان سينگار کړي او د دواړو که مېلمنې وي که کوربه ښځې وي په دې نيت ځان سينگاروي چې زه ښه وایسېږم يوازې د دغه نيت لپاره ډېرې پيسې مصرفوي.

لهذا دغه خيالات او نيتونه يوازې په احساس کمترې کې لوېدل دي، نو د دغو څخه ځان ساتل په کار دي او دغه سينگار او مصرف چې دې ښځو په ځان وکړ دايې د بل لپاره سينگار او مصرف وکړي.

نبي کریم ﷺ د هغو ښځو په باره کې چې د بل لپاره يې سينگار کړی وي فرمايي چې په اجنبیانو (پرديو) کې د زينت سره تلونکې ښځه داسې ده لکه د قيامت د ورځې په تاريخه کې چې په هغې کې هېڅ نور نه وي.

د دې حديث څخه معلومه سوه چې د بل لپاره زينت کول د قيامت په ورځ به په هغه تاريخو کې وي، الله تعالی دي موږ او تاسې د قيامت د تاريخو څخه وساتي (۱)

د خاوند څخه ماسوا د نورو محارمو په مخکې د سينگار کولو حکم:

د خاوند څخه ماسوا د نورو هغه محارمو چې د گرد عمر لپاره يې نکاح نه سي ورسره صحيح کېدای لکه پلار، ورور، وراره، خورې، اکا، ماما او داسې نورو په مخ کې زينت او سينگار کول د ښځې لپاره في نفسه خو جائز دي، البته په اوسنۍ زمانه کې د اکثرو خلکو په زړو کې فساد ډېر دی او په اکثره کورو کې د زړو د فساد او د اخلاقو د فساد اسباب موجود دي لکه تلوېزيون، وي

۱: عن ميمونة بنت سعد ؓ قالت قال رسول الله ﷺ مثل الراقلة في الزينة في غير اهلها كمثل ظلمة يوم القيامة لا نور لها (ترمذي: باب ما جاء في كراهية خروج النساء،)

سي آر، او داسي نور اسباب او بيا خصوصاً په هغو کورو کي چي د خاوند قريبان لکه د خاوند ورور، د اکا زوی او داسي نور هم يو ځای ورسره اوسي، نو د دغو وجوهاتو پر بنياد باندي د ښځي لپاره د پرديو په مخکي خو بالکل جائز نه دي او د خپلو محارمو په مخکي د ښځي لپاره زينت او سينگار کول مناسب نه دي، ځکه د فتنې څخه نه سي خالي کېدای، لهذا پر هېز ورڅخه کول په کار دي.^(۱)

د ښځي لپاره د لب شيرين کولو حکم:

په اوسني وخت کي ښځي د زينت او سينگار لپاره پر شونډانو د لب شيرين په نامه يو ډول سور رنگ استعمالوي او دغه لب شيرين (لپ سټيک) دوه قسمه دي، يو قسم يې هغه دي چي کله پر شونډانو باندي استعمال سي نو د ډېري غوړزگی له وجي د اوداسه او غسل کولو په صورت کي اوبه اصل شونډانو ته يا د شونډانو پوست ته نه رسېږي.

او دوهم قسم يې هغه (لب شيرين) دي، چي کله پر شونډانو باندي استعمال سي نو د اوداسه او غسل کولو په صورت کي اوبه اصل شونډانو ته يا د شونډانو پوست ته رسېږي.

نو لهذا في نفسه د دواړو قسمونو (ډولونو) لب شيرين استعمال جائز دي، البته د اوداسه او غسل کولو په صورت کي د اول قسم (ډول) لب شيرين له شونډانو څخه پاکول ضروري دي، تر څو په اوداسه او غسل کولو کي اوبه اصل شونډانو ته يا د شونډانو پوست ته ورسېږي او که د اوداسه سره دغه اول ډول لب شيرين استعمال کړی وو نو د لمانځه د ادا کولو پر مهال يې پاکول ضروري نه دي.^(۲)

^۱: (حواله احسن الفتاوى: ج ۸، ص ۶۸).

^۲: واما التحمير ونحوه فيجوز باذن الزوج وفي داخل البيت ويحرم بغير اذن الزوج و خارج المنزل (الفقه الاسلامي وادلته: ج ۴، ص ۲۶۸۳، كتاب الحظر والاباحه). وقال العلامة الحصكفي رحمه الله: ولا يمنع الطهارة بخلاف نحو عجين.

د ښځې لپاره د باڼوگانو د رنگولو حکم:

ښځې بعض اوقات د زينت او سينگار لپاره خپل باڼوگانو ته رنگ ورکوي او د باڼوگانو رنگول پر دوه ډوله دي يو هغه مادي استعمالېږي، چي د اوداسه او غسل کولو په صورت کي اوبه اصل وېښتانو ته نه رسېږي، په دغو صورت کي که څه هم د باڼوگانو رنگول جائز دي خو د اوداسه او غسل په کولو کي يې د رنگ ليري کول يا زائلول ضروري دي ترڅو اوبه اصل وېښتانو ته ورسېږي، او په هغه اوداسه او غسل باندي لمونځ صحيح سي.

دوهم ډول د باڼوگانو په رنگولو کي هغه مادي استعمالېږي چي د اوداسه او غسل په کولو کي اوبه اصل وېښتانو ته رسېږي نو د دغه رنگ استعمالول جائز دي او د اوداسه او غسل کولو په صورت کي يې ليري کول او زائلول هم ضروري نه دي^(۱)

د ښځو لپاره د سترگو مصنوعي (نقلي) باڼوگانو اېښودل يا پر اصلي باندي نور مېنلول جائز دي؟

ښځې د زينت لپاره پر خپلو باڼوگانو باندي مصنوعي (نقلي) باڼوگان لگوي (مېنلوي) ځکه چي بيا د دوی باڼوگان گڼي او اوږده معلوم سي، د دغو باڼوگانو د لگولو (مېنلولو) لپاره يو ډول مخصوص لوشن (کریم) او ماده ده، چي په هغه باندي مېنلي که څه هم بعض اوقات د څه وخت (څو ساعتو) لپاره دغه باڼوگان لگول کېږي، د باڼوگانو د لگولو (مېنلولو) د حکم دوه لحاظه دي يو طبي لحاظه دی او يو فقهي لحاظه دی.

و قال ابن عابدين رحمته الله ای لعلک و شمع و قشر سمک ... فی شرح المنية فی العجین و استظهر المنع لان فيه لزوجة و صلاية تمنع نفوذ الماء (ردالمختار: مطلب فی ابحاث الغسل)،

^۱: و يجب ای يفرض غسل کل ما يمكن من البدن بلا حرج مرة کأذن و سرّة و شارب، حاجب ... ولا يمع الطهارة و نیم ای خړه ذباب ... و لو جزمه به یفنی (فتاوی محمودیه: ج ۱۹، ص ۳۳۲ - الدرالمختار: مطلب ابحاث الغسل)،

د طبي لحاظه دومره عرضول کافي دي چي د دغه مصنوعي (نقلي) باڼوگانو پر اصلي باڼوگانو منسلول پر اصلي باڼوگانو باندي زور راوړي او پر طبيعي نشو و نما او پوست هم ورڅخه متاثر کېږي او دوهم دا چي پخپله د باڼوگانو د منسلولو لوشن (کریم) نقصان رسونکی دی او خصوصاً د باڼوگانو تعلق بيا خاص د سترگو سره دي او سترگي نازک او هم باريک عضوي بلل کېږي او تاوان ژر ور رسېږي.

لهذا طبيبان د مصنوعي (نقلي) باڼوگانو پر اصل باڼوگانو باندي د منسلولو اجازه نه ورکوي نو پر هېز ورڅخه کول په کار دي.

او د فقهي د لحاظه د مصنوعي (نقلي) باڼوگانو لگول چي د بل انسان او نجس العين حيوان وېښتان نه وي جائز دي.

که چيري دغه باڼوگان دائمي لگول سوي وه نو جزء يې ګرځي د اوداسه او غسل کولو په صورت کي يې ليري کول ضروري نه دي او که عارضي لگول سوي وه، چي بيرته په اساني سره ايسته کېدای سي او يا که پاته سي نو او به نه ور سپېدلې نو د اوداسه او غسل کولو په صورت کي د دغه ډول باڼوگانو ليري کول ضروري دي ترڅو چي اودس او غسل يې صحيح سي (۱)

د بنځي لپاره پر تندي، شونډانو يا نور بدن باندي خالونه وهل جائز دي؟
د تېري زمانې څخه د بنياست لپاره خصوصاً په بنځو کي دا عادت را روان دی چي پر تندي باندي د بنياست لپاره خال وهي او بعض نارينه هم په

^۱: الوصل بشعر الادمي حرام و كذلك الوصل بشعر نجس من غير الادمي ... قال العثماني حفظه الله تعالى والذي يظهر من كتب الحنفية ان الراجح عندهم القول الثاني وهو تخصيص الرحمة بشعر الادمي ... ولا بأس للمرأة ان تجعل في قرنها وذوائها شيئاً من الوبر ... وبه ظهر ان اتخاذ القرامل (و هو خيوط حرير) للنساء جائز الخ (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۱).

قال الطيب ابوبكر ... مادة اثبتت الرموش الصناعية تؤثر على الرموش الطبيعية ... وينصح الحباء الرممد بعدم استخدامها على الاطلاق (احكام تجميل النساء: ص ۱۹۲).

دغه ناوړه عمل باندې مبتلا دي چي پر لاسو باندې يا د بدن پر يو بل ځای باندې د ستنې په ذريعه يا د يوې بلي آلې په ذريعه خالونه پر بدن باندې زخم جوړ کړي بيا په هغه زخم کې رانجه يا اهاک و اچوي نو د جوړېدو وروسته شين معلومېږي، نو هغه که خپل نوم يا نور نقش او عکسونه پر بدن باندې ليکلي يا رسم کړي وي او په اوسني وخت کې دغه عمل د کفارو د ملکو څخه د فېشن په طريقه او شکل کې د مسلمانانو په ملکو کې رائج سوي دي، چي د دغه عمل څخه خصوصاً نوي ځوانان او نجوني متاثره سوي دي.

نبي کریم ﷺ پر خال و هوڼکي او ورو هوڼکي ښځي باندې د الله تعالی لعنت ويلي دي.

لهذا د ښځو او نارينه وو لپاره پر تندي يا شونډانو يا د بدن پر نورو اعضاوو باندې د ښايست لپاره خالونه وهل جائز نه دي او که د کوچنۍ نجلۍ پر تندي يا شونډانو خالونه ووهي نو گناه يې پر و هوڼکي ده نه پر کوچنۍ نجلۍ باندې (۱)

د غاښو باريک (نري) کول جائز دي؟

د ښايست د زياتوب لپاره بعضي ښځي د مخ د طرف غاښونه په يوه ذريعه سره نري کوي يا د ښايست لپاره د غاښو په مابين کې خلاء (پراخي) راوړي نو د دغسې ښځو چي د ښايست او زينت لپاره د غاښو په مابين کې خلاء (جلا والی) راوړي نبي کریم ﷺ پر هغوی باندې لعنت ويلي دي او پر هغه چا باندې يې لعنت ويلي دي، چي د الله تعالی د خلقت بدلونکی وي. لهذا د ښځي او نارينه وو لپاره د غاښو باريک (نري کول) او د غاښو په مابين کې خلاء

۱: عن ابن عمر رضي الله عنهما رسول الله ﷺ لعن الواصلة والمستوصلة والواشمة والمستوشمة. قوله: والواشمة والمستوشمة اما الواشمة ففاعلة والوشم وهو ان تغدز ابرة ونحوها في ظهر الكف او المعصم، او الشفة من بدن المرأة حتى يسيل الدم... والوشم حرام بنص هذا الحديث على الفاعلة والمفعول لها باختيارها والطالبة له وقد يفعل بالبنت وهي طفلة فتأثم الفاعلة... لعدم تكليفها (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۳).

(جلاوالی) راوستل جائز نه دي (۱)

د ښځې لپاره د سرو زرو يا سپينو زرو غاښونه ايښوول يا د هغو پوښونه ورکول جائز دي؟

بعض اوقات د انسان يو يا دوه غاښونه ښوري يا يې بالکل وکارې نو د غاښو د ښورېدو په صورت کې د نارينه او ښځو لپاره هغه غاښو ته د سرو زرو يا سپينو زرو پوښ (خول) ورکول يا د سرو يا سپينو زرو په تار باندې تړل يا هغه غاښونه کښل د هغو پر ځای باندې نور د سرو يا سپينو زرو غاښونه ايښودل جائز دي.

البته د سرو زرو پر ځای که د سپينو زرو غاښونه کښېښودل سي نو په اتفاق به هم عمل وسي او اولی او بهتر هم دي.

لهذا د سرو زرو او سپينو زرو غاښونه ايښوول دواړه جائز دي خو د سپينو زرو غاښونه اولی او بهتر دي.

يادونه:

هر هغه غاښونه چې دائماً يعني چې بيا نه ايستل کېږي، ايښودل سوي وي نو د اوداسه او غسل کولو په صورت کې ليري کول يا ايسته کول ضروري نه دي اودس او غسل ورسره صحيح کېږي او که دائماً ايښودل سوي نه وي نو د اوداسه او غسل کولو په صورت کې ليري کول ضروري دي تر څو چې اودس او غسل يې صحيح سي (۲)

۱: عن عبدالله قال: لعن الله الواشمات او مستوشمات والنامصات و المتنمصات و المتفلجات للحسن المغيرات خلق الله.

قوله: والمتفلجات: جمع المتفلجة وهي المرأة التي تبرد ما بين اسنانها (بالمبرد) الثنايا والرباعيات لتحدث فرجة بينها... ويقال له ايضاً الوشر (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۵).

۲: ولا يشد سنة المتحرك بذهب بل بفضة وجوزهما محمد رحمته الله عليه... فعند الامام يتخذ ذلك من الفضة فقط و عند الامام محمد رحمته الله عليه ينخذ من الذهب ايضاً. (الدر المختار مع رد

د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو استعمال حکم:

د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو امپل، والي، بنگري، انگشتری او داسي نور د ټولو استعمال د علماوو په اتفاق سره جائز دی او د نارینه وو لپاره يې استعمال بالاتفاق ناجائز او حرام دی. البته د نارینه وو لپاره يوازي تريوه مثقال په کمه اندازه د سپينو زرو د انگشتری استعمال جائز دی^(۱)

يوازي د اظهار او نمايش لپاره د سپينو زرو استعمال جايز دی؟

د سرو او سپينو زرو استعمال په نيت د نمايش او په هغه کي په دې نيت ځان ښکاره کول جائز نه دي ځکه نبي کریم ﷺ فرمايي: اي د ښځو معاشرې (ټولني)! ايا په سپينو زرو سره ستاسي ښايست نه راځي.

خبردار! ستاسي څخه چي کومه ښځه د اظهار او ځان ښکاره کولو لپاره سره زر استعمالوي د دغه اظهار د وجي څخه به خامخا پر هغه باندي دوی ته عذاب ورکول کېږي^(۲)

د ښځو لپاره داسي زېور استعمالول چي اواز لرونکي وي جائز دي؟

څه ډول چي د نارینه وو لپاره ښځو ته کتل د نارینه د نفس د راپورته کېدو

المختار: ج ۶، ص ۳۶۲، فصل فی اللبس، سعيد).

قال رحمه الله (و شد السن بالفضة) ای یحل شد السن المتحرک بالفضة ولا یحل بالذهب و هذا عند ابی حنیفة رحمه الله و ابی یوسف رحمه الله و الاصل الحرمة قیہما فاذا حل التضييب باحرهما حل بالاخر... و قد زالت بالادنی و هو الفضة... الخ (تبيين الحقائق: ج ۷، ص ۳۶، فصل فی النظر والمس - فتاوی محمودیه: ج ۱۹، ص ۳۴۹).

^۱: عن ابی موسی اشعري رضی الله عنه رسول الله ﷺ قال: حرم لباس الحریر والذهب علی ذکور امتی و احل لاناثم (الترمذي: ج ۱، ص ۳۰۲).

قال العلامة ظفر احمد العثماني رحمه الله و فيه ايضاً يجوز للنساء لبس انواع الحلی كلها من الذهب والفضة والخاتم والحلقة والسوار والخلخال والطوق والعقد التعاویذ والقلائد و غيرها (اعلاء السنن: ج ۱۷، ص ۲۸۹).

^۲: عن اخت لحذیفة ان رسول الله ﷺ یا معشر النساء اما لکن فی الفضة ما تحلین به اما انه لیس منکن امرأة تحلی ذهاباً تظهره الا عذبه به (رواه ابو داود، مشکوة: ج ۱، ص ۳۷۹).

سبب کېږي، دا ډول د ښځو آواز او پر دوی باندي هغه آواز لرونکي زېور هم د نارینه وو د نفس د راپورته کولو سبب جوړېږي او د دې څخه ماسوا په بې شمېره احاديثو کي دا خبره واضح سوې ده، چي د هري کنتې (ښځو لرونکي) سره شيطان وي.

حضرت مفتي محمد شفيع صاحب رحمته الله عليه فرمايي، چي: د آيت په شروع کي ښځي د نارينه په مخکي د خپل زينت د ښکاره کولو څخه منع سوي وې (وَلَا يُبْدِيَنَّ زِينَتَهُنَّ) او د دغه آيت په آخر کي نور هم تاکيد دی، چي د ښايست ځايونه لکه: سر، سينه او داسي نور دي خو خامخا پتول ضروري دي او دا ډول د خپل مخفي زينت ښکاره کول هر ډول چي وي جائز نه دي.

په زېوراتو کي داسي شی لگول چي هغه آواز لرونکی وي يا يو زېور د بل زېور سره د جنگېدو په صورت کي چي آواز کوونکی وي او هغه آواز نامحرم نارينه واورې د دا ډول زېوراتو استعمال د ښځو لپاره د دغه آيات له نظره جائز نه دی او ډېر فقهاء فرمايي چي د زېور آواز د نامحرمو نارينه وو باندي اورېدل په دغه آيت باندي ناجائز بلل سوي دي.

نو پخپله د ښځي آواز اورېدل د دغه څخه هم ډېر سخت ناجائز دي. لهذا د ښځو لپاره هر هغه آواز لرونکی زېور يا چي د هغه په جنگېدو سره آواز ورڅخه پيدا کېږي استعمال يې جائز نه دی البته مناسب دا دی، چي د څلورو ښځو پر ځای چي نري وي دوه غورس (پنډ) ښځي جوړ کړي ترڅو د آواز پيدا کېدو بېره ليري سي (۱).

۱: عن بنات مولاة عبد الرحمن بن حيان الانصاري كانت عند عائشة رضي الله عنها اذ دخلت عليها بجارية وعلينا جلاجل يصوتن فقالت لا تدخلنها على الا أن نقطعن جلاجلها سمعت رسول الله ﷺ يقول لا تدخل الملائكة بيتاً فيه جرس (مشکوۃ: ص ۳۷۹).

عن عمر بن خطاب رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله ﷺ يقول مع كل جرس شيطان (مشکوۃ: ص ۳۷۹ - معارف القرآن: ج ۶، ص ۴۰۶، سورة النور).

د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو ماسوا اوسپنه، پیتل او داسي نور استعمال جائز دی؟

شریعت مطهره د هر ډول سرو او سپینو زرو استعمال د ښځو لپاره جائز کړی دی. البته په اوسني وخت کې د زېوراتو په توګه د وسپني، پیتل او داسي نورو معادنو څخه جوړامېلونه، بنگري، والي، انگشتری او داسي نور ښځي د زینت لپاره استعمالوي، د ښځو لپاره د دغه معادنو څخه د جوړو د زینت د شيانو د استعمالو په حکم کې د علماوو د مکروه تحریمي او تنزیهي بېلابېل نظرونه دي.

لهذا د اوسپني، پیتل او داسي نورو معادنو څخه جوړ د ښځي د زینت شيان لکه امېل، بنگري، والي او داسي نور د استعمال څخه پرېهېز کول ښه او بهتر کار دی، ځکه چې د استعمال په صورت کې یې څه نه څه کراهت سته (۱)

د پلاستيک او ښيښه يي بنگرو په لاسول جائز دي؟

د پلاستيک او ښيښه يي بنگرو په لاسول د ښځو لپاره جائز دي، البته د ښيښې يا هغه پلاستيکي بنگري چې اواز لرونکي وي په داسي ځای کې یې په لاسول جائز نه دي چې د هغوی آواز تر نامحرمو نارینه وو تر غوږو پوري رسېږي (۲)

۱: قال العلامة ابن عابدين رحمته الله تحت قوله: (فيحرم غيرها) وفي الجوهرة والتختم بالحديد والصفرو والنحاس والرصاص مكروه للرجال والنساء (درالمختار: ج ۶، ص ۳۵۹).
واما المعدن الحديد فلعله غير هذه الانواع... والأحوط الترك (امداد الاحكام: ج ۴، ص ۳۵۹ - فتاوى رشيدية: ص ۴۹۱).

۲: ولا يتختم غيرها كحجر وذهب وحديد وصفرو رصاص وزجاج وغيرها (تنوير الابصار: كتاب الكراهة فصل افي اللباس).

يجوز للنساء لبس انواع الحلی كلها من الذهب والفضة والخاتم والحلقة والسوار والخلخال والطوق (اعلان السنن: ج ۱۷، ص ۲۸۹، كتاب الحظر).

د بنځو لپاره د پايزېبونه په پنبو کول جائز دي؟

اسلام بنځو ته د پردې (حجاب) کولو حکم کړی دی او د هر هغه عمل کولو څخه یې منع کړې ده، چي هغه د بې حیايۍ باعث کېږي. ځکه د بنځي لپاره پايزېبونه په پنبو کول يو ډول بې حیايي ده او بعضي اوقات د دغه وجي غټي غټي فتنې او فسادونه جوړېږي.

دوهم دا چي پايزېبونه په پنبو کول د شرعي پردې (حجاب) سره منافي دي ځکه الله تعالی د پردې کولو په اړه فرمايي:

وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ (سورة النور: ۳۰ آيت)

ترجمه: او دوی (بنځي) دي خپلي پنبې (د مخکي سره) نه وهي د دې لپاره چي معلوم سي هغه څه چي دوی (بنځي) يې پټوي د خپل زينت څخه.

يعني دوی (بنځي) دي داسي تگ نه کوي چي هغه پټ زينت چي دې کړی وي معلوم سي.

لهذا هر هغه د بنایست شی چي هغه د استعمال په صورت کي اواز کوونکی وي لکه پايزېبونه په پنبو کول يا د ده په ډول نور داسي شيان استعمالول جائز نه دی بلکي حرام دی^(۱)

په داسي حال کي چي د بنځي اسم الله په غاړه وي پای خانې يا غسل خانې ته تگ جائز دی؟

په بنځو کي د اسم الله په نامه باندي د سرو زرو يا سپينو زرو د غاړي يو گل دی، پر هغه گل باندي د (الله ﷻ) په لفظ باندي د الله نوم مبارک ليکل سوی وي، که څه هم په عامو حالاتو کي د اسم الله په نامه د زرو څخه جوړ سوی

۱: و عن بنانة مولاة عبد الرحمن بن حبان الانصاري كانت عند عائشة رضي الله عنها اذا دخلت عليها بجارية و عليه جلاجل يصوتن فقالت لاتدخلها على الا ان تقطعن جلاجلها سمعت رسول الله ﷺ لاتدخل الملائكة بيتاً فيه جرس (مشكوة: كتاب اللباس، ص ۳۷۹ - امداد الاحكام: ج ۴، ص ۱۳۷).

گل په غاړه کول جائز دي، البته د پای خانې (مکان) او غسلخانې ته د تګ په صورت کې که دغه د الله نوم په یو ټوکر یا بل شي کې پټ یا پېچلی نه وي نو د غاړې څخه یې لیري کول یا کښل ضروري دي.

او که په یو ټوکر کې پټ یا پېچلی وي یعنې پورنې پرواچوي او یا یې په کمیس کې واچوي بیا پروا نه لري د غاړې څخه خلاصول نه غواړي^(۱)

د ښځو لپاره داسې ساعت په لاسول چې سره یا سپین زر پکښې استعمال سوی جائز دي؟

د ښځو لپاره که څه هم د سرو او سپینو زرو استعمال که هغه لږ اندازه وي یا ډېره اندازه وي جائز دي، البته که د استعمال په هغو شيانو کې سره زر استعمال سي چې د هغه سرو زرو استعمال یې مقصود نه وي، بلکې مقصود اصلاً هغه بل شی وي. لکه هغه ساعت چې په هغه کې سره زر استعمال سوي وي ځکه د ساعت څخه مقصود د وخت معلومول دي د سرو زرو استعمال یې پکښې غیر مقصود دي.

لهذا د ښځو لپاره هغه ساعت چې په هغه کې سره زریا سپین زر استعمال سوی وي جائز نه دی او د نارینه وو لپاره بیا په طریقه اولی جائز نه دی بلکې حرام دی.^(۲)

د ښځو لپاره داسې ساعت په لاسول چې لاسبند یې د اوسپنې یا پیتل وي جائز دی؟

د اوسپنې یا پیتل استعمال دوه صورته لري:
یو صورت هغه دی، چې د اوسپنې یا پیتل په لاسول بذات (پخپله) مقصود وي لکه اکثر اوقات یې خلک د زینت او فېشن لپاره یې په لاسوي لکه بڼګړي یا زنځیر.

^۱: عن انس رضی الله عنه قال کان رسول الله ﷺ اذا دخل الخلاء وضع خاتمه (ابو داود: ص ۴، ج ۱)
^۲: ويحرم استعمال الذهب والفضة للرجال والنساء في الآنية ووسائل الكتابة والزينة... كما لايجوز الساعات والاقلام... الخ (الفقه الاسلامي وادلته: ج ۴، ص ۲۶۳۲).

دوهم هغه صورت دی چې اوسپنه يا پیتل او داسي نور بذات خود (پخپله) مقصود نه وي بلکي د بل شي د بندولو لپاره استعمالېږي، لکه ساعتونه چې مقصود يې د ساعت لاس بند نه دی بلکي ساعت دی خود لاس بند په ذريعه ساعت بند وي.

لهذا بذات خود خالي اوسپنه يا پیتل د زينت لپاره په لاسول جائز نه دي او هغه اوسپنه يا پیتل چې مقصود يې د اوسپني يا پیتل په لاسول نه وي بلکي يوازې په هغه باندې بندول مقصود وي جائز دي (۱)

د ښځې لپاره داسي انگشتری په گوته کول چې غمي يې د ډبري يا بل شي وي جائز دي؟

د ښځو لپاره داسي انگشتری په گوته کول چې غمي يې د ډبري وي يا د ډبري د جنس څخه يا د بل شي وي جائز دی (۲)

د ښځو لپاره د پزي او غوږو سوري کول جائز دي؟

ښځه که لويه يا کوچنۍ وي د پزي او غوږو سوري کول د زينت لپاره چې په پزه باندې ټک وکړي او په غوږو باندې والي وڅروي جائز دي. ځکه د ښځو دغه عمل د نبی کریم ﷺ په زمانه کې هم وو سره د دې چې نبی کریم ﷺ د ښځو په دغه عمل خبر وو دوی يې د دغه عمل څخه منع کړي نه دي.

لهذا د پزي او غوږو سوري کول د لويې ښځې لپاره او کوچنۍ نجلۍ لپاره جائز دي (۳)

۱: يغتفر فی التوابع مالا يغتفر فی غيرها (الاشباه والنظائر: ص ۱۲۱ - احکام الفتاوى: ج ۸، ص ۲۱۳).

۲: والاباحه ضرورة التختم والنموذج... والحلقة هي المعتبرة لأن قوام الخاتم بهما ولا معتبر بالفص حتى يجوز من الججز (تبيين الحقائق: فصل فی اللباس، ص ۳۵ - ۳۶، ج ۷).

۳: لا بأس بکی البهائم للعلامة و ثقب اذن الطفل من البنات لانهم كانوا يفعلونه فی زمن رسول الله ﷺ من غير انكار (ردالمختار: ج ۶، ص ۳۸۸، فصل فی البيع، سعيد)

د ښځو لپاره د لاسو او پښو د سره کېدو حکم:

د ښځو لپاره د لاسو او پښو سره کېدل د ډېروخت څخه د ښځو عادت دی، په اوسني وخت کې هم ښځې د خپلو لاسو او پښو د زینت لپاره په نګروځو باندي د خپلو لاسو پر رسته او چپه طرفو او د پوښو پر راسته طرف نقش او نګار او په مختلفو ډیزاینو باندي سره کوي.

د ښځو لپاره په هر ډول ډیزاین باندي لاسونه او پښې په نګروځو سره کول جائز خو څه بلکې بهتر او افضل کار دی.

حکمه حضرت عائشة رضی اللہ عنہا فرمایي، چي: یوه ښځه په ستر کې نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم ته راغله د دې سره یو خط وو غوښتل یې چي نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم ته یې ورکړي کله چي دې نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم ته خط ونيوی نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم خپل لاس ورڅخه را ایسته کړ او نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم وفرمایل: ما ته نه ده معلومه چي دغه لاس د نارینه دی او که د ښځې؟

هغې ښځې ورته وویل: نه! دا د ښځې لاس دی، نبي کریم صلی اللہ علیہ وسلم وفرمایل: که ښځه یې نو خپل نوکانو یعنی لاسونو ته تغیر ورکړه، یعنی په نګروځو یې سره کړه.

لهذا د ښځو لپاره لاسونه او پښې په نګروځو سره کول افضل کار دی.

البته د لمونځو په وخت کې پر لاسو او پښو باندي نګروځي ایښوول مناسب نه دي، حکمه چي د لمانځه د قضا یا تأخیر بېرته سته.

دوهم په بعضو علائقو کې د بنادیو پر مهال ښځې د لاسو او پښو د سره کېدو لپاره خاص یو پروګرام جوړوي چي په هغه کې داسي عملونه تر سره کېږي چي د شرعي حدودو څخه دباندې وي، لکه عکسونه اخیستل، نامحرم

الاستفسار: هل يجوز ثقب أنف النساء؟ الاستبشار... ان كان للترزين يجوز كما في ثقب الاذن... يجوز قياساً على ثقب الاذن (نفع المفتي والسائل: مجموعة الرسائل اللكهنوى، ج ۴، ص ۱۹۴).

نارينه او ښځينه يو ځای کېدل.

دریم: په بعضو کورنیو کې دا رواج وي چې د ناوي کور ته زوم ورولي هلته یې لاس ورسره کوي او په دغه رواجي محفلو کې لکه مخکې چې وویل سوه د شرعي حدودو پایمالېده رامنځته کېږي.

نود دغسې رواجي محفلو څخه لازماً هره ښځه باید ځان وساتي که څه هم بذات خود لاسونه او پښې سره کول مباح دي، خو د نورو وجو هاتو پر بنیاد باندي ناجائز کېږي.^(۱)

د ښځو لپاره د لویو نوکانو د پرېښوولو حکم:

شریعت مقدسه د نوکانو پرې کول د فطرت له کارو څخه بللي دي او د هغه لپاره یې ورځ هم ټاکلې ده، یعنې په هفته کې یو وار پرې کول یې مستحب دي او د پنځلسو ورځو وروسته یې پرې کول جائز او تر څلوېښتو ورځو پوري یې ځنډول مکروه دي.

او ډېرې ښځې د فېشن په توګه د لاسو ټوله نوکان او نارینه د لاس د کوچنۍ ګوتي نوک غټوي د نوکانو غټول د څو وجو هاتو پر بنیاد باندي جائز نه دي:

اول:

د نوکانو غټول د هندوانو د ښځو (هندوانیانو) او فاسقو، فاجرانو ښځو عادت دی د هغوی سره مشابهت راځي او د هغوی سره مشابهت جائز نه دی.

دوهم:

د انسان د فطرت د کارو خلاف دی.

۱: عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ عِصْمَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَوَمَتِ امْرَأَةٌ مِنْ وَرَاءِ سِتْرِ يَبْدِيهَا كِتَابٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَبَضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ فَقَالَ مَا أَذْرِي أَيْدِي رَجُلٍ أَمْ يَدُ امْرَأَةٍ قَالَتْ بَلْ امْرَأَةٌ قَالَ لَوْ كُنْتَ امْرَأَةً لَغَيَّرْتُ أَظْفَارَكَ يَعْنِي بِالْحِجَاءِ (ابوداود ج ۱۱ ص: ۲۱۹ ط: المكتبة الشاملة ورقم الحديث: ۳۶۳۵)

واما ما تزينت به المرأة لزوجها من تحمير الايدي او الشفاه او العارضين بما لا يلتبس بأصل الخلقة فانه ليس داخل في النهي عند جمهور العلماء (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۵).

درېم:

د نوکانو غټول د انسان د رزق د کموالي سبب جوړېږي. يعنې کوم څوک چې نوکان غټوي پرې کوي يې نه الله پاک د هغه رزق کموي. لهذا د بنځو او نارينه وو لپاره د لاسو ټوله نوکان پرېښودل يا يو د کوچنۍ گوټي نوک د فېشن لپاره غټ پرېښودل جائز نه دي او غټ نوکان د کم رزقي سبب هم دي. (۱)

د بنځو لپاره د نوکانو رنگول جائز دي؟

د نوکانو رنگول د ډېر وخت څخه په بنځو کې د زينت لپاره عادت دي، کله به بنځو خپل نوکان په زعفرانو، کله په نکروځو باندي رنگول او نور مختلف شيان به يې استعمالول او په اوسنۍ زمانه کې هم د بنځو د نوکانو د رنگېدو رواج او عادت سته او د نوکانو رنگول د بنځو د لاسو او پښو زينت پکښې مقصود وي نو د بنځو لپاره د لاسو او پښو د نوکانو رنگول په هر ډول يا په هر رنگ باندي رنگول جائز دي.

البته په اوسني وخت کې چې کوم د بنځو د نوکانو د رنگېدو لپاره کوم رنگونه په بوتلانو يا بڼيښو کې راځي هغه اکثر هغه ډول رنگونه وي چې کله پر نوکانو باندي استعمال سي نو د اوداسه او غسل کولو په صورت کې اصل نوکانو ته اوبه نه رسېږي، او اصل نوکانو ته اوبه رسول ضروري دي.

لهذا که څه هم پخپله د بنځو لپاره د نوکانو رنگول جائز دي مگر هغه رنگونه چې د اوداسه او غسل کولو په صورت کې چې د اوبو منع کوونکي وي هغه رنگونه د لاسو او پښو د نوکانو څخه د اوداسه او غسل کولو په وخت کې ليري کول يا زائلول ضروري دي، ترڅو اودس او غسل صحت ته ورسېږي. (۲)

۱: قال العلامة التمرتاشي رحمه الله عليه: وليستحب قلم اظافيرة يوم الجمعة) وكونه بعد الصلوة افضل الا اذا اخره اليه تاخيراً فاحشاً فيكره لان من كان ظفره طويلاً كان رزقه ضيقاً... الخ (تنوير الابصار مع شرح الدر المختار: ج ۵، ص ۳۸۷، فصل في النظر).

۲: و عنها قالت اومت امرأة من وراء سترو في يدها كتاب الى رسول الله فقبض النبي ﷺ

د ښځو لپاره نقلي (مصنوعي) لوی نوکان ايښودل جائز دي؟

په اوسنيو اکثرو ښځو کې دا عادت دی، چې په ښاديو کې نقلي (مصنوعي) غټ غټ نوکان پخپله ايرېدي يا خصوصاً ناوي ته يې لازمي ورايرېدي، په شريعت مقدسه کې خپل اصلي نوکان غټول يا نقلي نوکان ايښودل جائز نه دي، ځکه شريعت مقدسه د نوکانو د پرې کولو موده (وخت) د مسلمانانو لپاره ټاکلې ده، د مودې تر آخري وخت پورې چې نوکان پرې نه کړي نو هغه څوک گنهکار بلل کېږي.

او دوهم د لویو نوکانو پرېښودل يا نقلي نوکان ايښوول د فاسقو او فاجرو او کافرو ښځو سره مشابهت راځي او شريعت مقدسه ټول مسلمانان د کفارو سره د مشابهت کولو څخه منع کړي دي، ځکه کوم څوک چې د دوی سره مشابهت کوي د قيامت په ورځ به د هغوی حشر (راپورته کېده) د کفارو سره وي.

لهذا د ښځو لپاره نقلي لوی لوی نوکان ايښوول جائز نه دي. (۱)

د ښځو لپاره د جگي کورۍ لرونکي بوټ يا چمپل په پښو کول جائز دي؟

شريعت مقدسه ښځې د نارينه وو سره د مشابهت کولو څخه منع کړي دي، او نارينه يې د ښځو سره د مشابهت کولو څخه منع کړي دي.

لهذا په عرف او رواج کې چې کوم بوټونه يا چمپلان پر مخ باندې تړل کېږي او خلاصېږي او يا تر پښې شا ته تړل کېږي او خلاصېږي. د بوټو او چمپلانو اصل معيار پر عرف باندې دی. يعنې کوم بوټونه او چمپلان چې په

يده فقال ما ادرى ايد رجل ام يد امرأة فقالت بل يد امرأة قال لو كنت امرأة لغيرت اظفارک
يعنى بالحناء (رواه ابو داود: کتاب اللباس: ص ۵۵۸، ج ۲).

او لُزق باصل ظفره طين يابس او رطب لم يجز (هندي: ج ۱، ص ۲).

۱: قال النبى ﷺ من تشبه بقوم فهو منهم.

و هذا الامر قد يتحقق فيه الشبه المحرم بالكافرات او الفاسقات، لأصل فى ظاهر المسلمة ان يكون ظفرها مقلماً قصيراً لا معنى طويلاً (احكام تجميل النساء: ص ۲۳۲).

عرف کي د نارينه سره خاص وي هغه بوټونه او چنپلان د ښځو لپاره په پښو کېدل جائز نه دي او کوم بوټونه چي په عرف او رواج کي د ښځو لپاره خاص وي نو د هغو په پښو کول د نارينه وو لپاره جائز نه دي. (۱)

د ښځو لپاره خوشبو (عطر) وهل جائز دي؟

د ښځو لپاره خوشبو (عطر) وهل بذات خود جائز دي البته په هغه صورتو کي چي د خوشبو (عطرو) بوی تر نامحرم نارينه پوري رسېږي يا د يو ضرورت لپاره د کور څخه د وتلو پر مهال خوشبو (عطر) وهل او يا په هغه کور کي چي د خاوند ماسوا نور د خاوند قريبان هم اوسي د عطرو وهل او داسي نور جائز نه دي.

حکمه نبي کریم ﷺ فرمايي، چي: ښځه کله عطر (خوشبويي) ووهي نو وروسته دباندې ووزي د (نارينه وو) د مجلس سره تېره سي هغه داسي داسي يعني لکه زانيه ده.

يعني نبي کریم ﷺ د هغي ښځي چي عطر په ځان باندې ووهي دباندې د نارينه وو د مجلس يا د نارينه وو سره تېرېږي نو د دغي ښځي مشابهت نبي کریم ﷺ د زانيې او فاسقي سره ورکړی (۲۸).

د عدت په وخت کي د ښځي لپاره زينت او سينگار کول جائز دي؟

د کومي ښځي چي خاوند (مېړه) مړ سي يا کومي ښځي ته چي خاوند (مېړه) طلاق ورکړي نو د عدت تر ختمېدو پوري د خاوند په کور کي اوسېدل ضروري دي، بېله سخت ضرورته د خاوند د کور څخه وتل جائز نه دي او دا ډول د عدت تر ختمېدو پوري به زينت نه کوي او نه به د زينت او سينگار

۱: عن ابن ابي مليكة قال قيل لعائشة رضي الله عنها ان امرأة تلبس النعل قالت لعل رسول الله ﷺ الرجل من النساء (رواه ابو داود:)

(۲۸) عن ابي موسى رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال كل عين زانية والمرأة اذا استعطرت... يعني زانية (الترغيب والترهيب: ج ۳، ص ۸۴).

شيان استعمالوي، لکه ښايسته لباس، ځان جوړول، سره يا سپين زر استعمالول او داسي نور جائز نه دي^(۲۹).

(۲۹) عن ام سلمة رضي الله عنها عن النبي ﷺ قال المتوفى عنها زوجها لا تلبس المعصفر من الثياب ولا المشطة ولا الحلوى ولا... ولا تكتحل (مشكوة المصاييح: ص ۲۸۶).

د مؤلف نور تالیفات

۱. د روژې فضائل او احکام
۲. د سفر احکام
۳. افهام صرف شرح ارشاد صرف
۴. د بنخو د پردې شرعي حدود
۵. د الله ذکر او د الله رحمتونه (ژباړه)
۶. تیسیر المنطق (ژباړه)
۷. سود د قرآن او حدیث په رڼا کې

جامعه اسلامیه اشرفیه

اوله ناحیه

کندهار - افغانستان

Jamia Islamia Ashrafiyah

Kandahar, Afghanistan

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library